

sehir

ISSN: 2548-0081

kültür sanat

ESKİ BAYRAMLAR

SOĞANLI

DEVELİLİ SEYRÂNİ

KAYSERİ TÜRKÜLERİ

06

KAYSERİ
BÜYÜKŞEHİR
BELEDİYESİ

www.kayseri.belediye.tr

erguvan

CAFE & RESTAURANT

Talas Erguvan Restaurant

Tablakaya Mh. Demirkalaç Sk. No:10/2 Talas/Kayseri
www.kaytur.com.tr

Rezervasyon: (0555) 892 97 67

f kayturkayseri

t kayturkayseri

ig kayturkayseri

ŞEHİR KÜLTÜR SANAT

HAZİRAN 2017 SAYI: 6

Ücretsizdir

Yerel Süreli Yayın

ISSN: 2548-0081

E-ISSN: 2564-7113

İMTİYAZ SAHİBİ

Kayseri Büyükşehir Belediyesi adına
Kayseri Büyükşehir Belediyesi Genel Sekreteri
Hüseyin BEYHAN

GENEL YAYIN DANIŞMANI

Yusuf YERLİ

GENEL YAYIN YÖNETMENİ

Dursun ÇİÇEK

SORUMLU YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ

Salih ÖZGÖNCÜ

YAYIN KURULU

Ahmet Selman AKYURT

Prof. Dr. Celalettin ÇELİK

Dursun ÇİÇEK

Fehmi GÜNDÜZ

Mustafa İBAKORKMAZ

Dr. Faruk KARAARSLAN

Ayşe ÖNDER

Salih ÖZGÖNCÜ

Mehmet SARIÇİÇEK

Osman YALÇIN

Yusuf YERLİ

İlyas YILDIRIM

YAYIN KOORDİNATÖRÜ

Ahmet Deniz DOĞAN

GÖRSEL YÖNETMEN

Ali SARAÇOĞLU

İLETİŞİM

Milli Mücadele Müzesi

Tacettin Veli Mah. İnönü Bulvarı No.72

38050 Melikgazi / KAYSERİ

t: (0352) 220 70 50 - 90

sehir38@kayseri.bel.tr

www.kayseri.bel.tr

şehir

kültür sanat

YAPIM

 bilge tasarım atölyesi

Sahabiye Mahallesi Ahmet Paşa Caddesi

Adalet İş Merkezi No: 23 Kat: 2/8

Kocasinan - Kayseri

t: +90 352 221 16 16

f: +90 352 221 16 11

bilgi@bilgegrafik.com

BASKI

SALMAT BASIM

Büyük Sanayi 1. Cadde 95/1

İskitler / Altındağ ANKARA

t: +90 312 341 10 20 (pbx)

f: +90 312 341 30 50

info@salmatbasim.com

Bu dergide yer alan yazı, makale, fotoğraf ve illüstrasyonların elektronik ortamlar da dahil olmak üzere çoğaltılma hakları yalnızca Kayseri Büyükşehir Belediyesi'ne aittir. Yazılı izin olmadıkça makul alıntılar dışında bir kısmının ya da tamamının çoğaltılması yasaktır. Yayımlanan yazıların hukuki sorumluluğu yazarlarına aittir.

Akif Emre'nin Hatırasına

Düşünen Adam

Düşünen Adam geçici olan bu âlemdeki hayatını tamamladı ve geçti gitti. Arkasında onlarca dost, yüzlerce yazı, binlerce iz bırakarak.. O gerçekten öncelikle tefekkür eden adamdı bizim için.. Yazdığı yazılar ve kitaplar, katkıda bulunduğu dergiler, kurduğu yayınevleri bunun en canlı şahitleridir. Onun tefekkürü sıradan bir düşünme eylemi değildi. Bir muradı ve gayesi olan, ayakları yere basan, tarihten ve gelenekten tevarüs eden, bugüne ve yarına talip olan bir düşünme biçimiydi.

Akif Emre daha çok İslamcılık ile ilgili yazılarıyla bilinir. Ancak onun İslamcılığı zamandan ve mekândan kopuk bir İslamcılık olmadığı için, medeniyet, kültür, sanat, edebiyat, mimari zorunlu ilgi alanlarıydı. Çünkü zamana ve mekâna ait bir söylemi ve düşüncesi olmayan “düşünce biçiminin” sadece epistemolojik bir fantezi olduğuna inanırdı. Bunun için mekânla ilgili yazıları, gezi yazıları, çektiği fotoğraflar ve yaptığı belgeseller şehircilik tarihi ve anlayışı açısından da ayrı bir öneme sahiptir.

O şehri, bir düşünme ve inanma biçiminin somutlaştığı, ete kemiğe büründüğü mekânlar olarak görür. Bu anlamda da bir kültür ve medeniyet tasavvurunun ancak şehirler vasıtası ise canlılık kazanacağına inanır. Mekke, Medine, Kudüs, İstanbul, Şam, Halep, Saraybosna, İsfahan, Taşkent, Semerkant, Buhara, Endülüs Şehirleri onun kastettiği anlamın tarihsel ve somut göstergeleriydi. Böyle bir bilince ve tasavvura sahip olmak ise şehir düşüncesinin gelişmesi ve bilinmesi ile ilgiliydi. Nitekim yayın danışmanlığını yapmaya ikna ettiğimiz dergimizin isminin oluşması sürecinde “Düşünen Şehir” ismini o koymuştu. Bu aslında onun şehir düşüncesi umudu ve çabasının önemli bir göstergesiydi. Bir bakıma böyle bir isimle şehir üzerine düşünmemizi, bir kültür ve medeniyet tasavvurunun en azından muhayyilesinin oluşması için bunun altının çizilmesi gerektiğini belirtmişti. Nitekim Şehir Akademi ile ilgili seminer konularını ve isimleri belirlerken de bu eksen sürekli diri tuttuğunu belirtmeliyiz.

Akif Emre'nin Kayserili olması, onun fikir ve düşüncelerinde, duruş ve tutumunda kendini her zaman belli etmiştir. Erciyes Dağı'nı seyrede seyrede büyüyen bir muhayyile, dağın gelenekteki anlamıyla, toplumsal hayattaki anlamını şahsiyetinde meczetmişti. Onun için Kayseri aslında Erciyes'in ruh ve manasının ete kemiğe bürünmüş haliydi. Akif Emre ile Kayseri'yi konuşmaya başladığınızda, kuru bir mekândan, içi boş bir tarihten veya hamaset dolu kelimelerden vazgeçmeniz gerekirdi. Seyyid Battal Gazi'den Selçuklu'ya, Seyyid Burhaneddin'den Davud el Kayseri'ye, oradan da Mimar Sinan'a öyle bir terkip yapardı ki, sanki ne yapmamız ve yapmamamız gerektiği ile sunumda bulunurdu. Dolayısıyla o bir zamanı ve mekânı, varlık, bilgi, değer ekseninde doldurur ve sonra da ortaya çıkacak müşahhas duruma yönlendirmiş olurdu. Nitekim onun için Kayseri'nin mekânını Selçuklu, ruhunu Osmanlı oluşturmuştu. Diğer deyişle bu topraklar onun için bedeni Selçuklu, ruhu Osmanlı bir varlıktı. Ancak bu oluşum geçmişten gelen birikimi de terkip bilinciyle değerlendirmeyi bilmişti. Geçmişten gelen kültürel birikim ister Roma'dan, ister Asur'dan, ister Karamanlılardan, isterse Danişmendlilerden olsa fark etmezdi. Siz eğer kendinizseniz ve kendinize ait bir usul ve dünya görüşüne sahipseniz, zamana ve mekâna kendi varlık, bilgi ve değer anlayışınızı ilmek ilmek işleyebilirsiniz. Biz onun sohbetlerinde ve yazılarında Mimar Sinan'ın belirleyici bir merkez olduğuna hep şahit olduk. Mimar Sinan onun için Erciyes'in ete kemiğe bürünmüş, insan haliydi. Erciyes'i öbek öbek tüm dünyaya yayan insandı.

Evet, Akif Emre bu fani dünyadan göçtü. Bize “Düşünen Şehir”i bıraktı. Çizgisiz Defter'ini ve İzler'ini bıraktı.. Onun İzler'indeki şehir düşüncesini izleyerek, Çizgisiz Defter'imize tutacağımız notlarımızla bizler “Düşünen Şehir” ekseninde yürümeye devam edeceğiz. Kayseri ile ilgili bunaldığınızda ve tıklandığınızda sabah seher vakti Erciyes'e bakın derdi. Buna belki şimdi daha çok ihtiyacımız olacak. “Düşünen Şehir”in “Düşünen Adam”ı.. Ruhun Şad Olsun..

başkandan...

Şehir'imizden tüm hemşehrilerimize selamlar. Şehir'imizin altıncı sayısı da önceki sayılarımızda olduğu gibi yine dopdolu. Samimi ve sıcak içeriği, göz kamaştıran estetiği, bilgilendirici ve ufuk açıcı yazıları ile sizleri yürekten selamlıyor.

Mayıs ayı Kayseri için sanat ve kültür adına önemli bir aydı. İlk olarak Türkiye ve Kayseri'nin büyük hikâyesini rahmetli Emir Kalkan adına düzenlediğimiz Hikâye yarışması, gerek katılımı ve gerekse içeriği ile bizleri heyecanlandırdı. İki bin hikâyenin katıldığı yarışmamız yarışmanın da ötesinde yazı, fikir ve düşünce adına bizleri umutlandırdı. İkinci olarak dördüncüsünü düzenlediğimiz Ulusal Fotoğraf yarışmamız, Türkiye'nin her yerinden gelen fotoğrafçıların gözlerinden Kayseri'yi yeniden gördü, yeniden fotoğrafladı. Her fotoğraf Kayserimizin ruhundan ve anlamından izler taşıyor. Seçilen veya seçilmeyen her fotoğraf bizim için taşıdığı sanatsal anlam ve duyarlılık bakımından önemlidir. Üçüncü olarak, her yıl yaptığımız ve artık Kayseri ile özdeşleşen Liselerarası Tiyatro festivalimiz gençlerimizin sanata olan heyecanlarını yeniden yaşamamıza vesile oldu. Üstad Necip Fazıl'ın da dediği gibi tiyatro sanat ile halkın, sanatkâr ile insanların aynı zaman ve mekân diliminde bir araya geldiği yerdir ve sanatsal anlamda en az tekerleğin icad edilmesine eş değer bir yere sahiptir. Dördüncü olarak, ilk kez ev sahipliği yaptığımız Geleneksel El Sanatları sergi ve sunumu ile birbirinden güzel ve özel kaybolan sanatlarımızı yeniden hatırladık ve kültür ve sanat adına bundan sonra neler yapacağımızla ilgili bizlere yol gösterici oldu. Beşinci bir başlık olarak BÜSAM bünyesinde devam eden Şehir Akademi seminerlerini anmak gerekiyor. Daha ilk dönemini doldurmadan diğer şehirlerimiz için model çalışma yöntemi olarak dikkatleri üzerine çekmeyi başardı Şehir Akademimiz.

Geleneksel Ramazan Sokağımız kültürel ve sanatsal etkinlikleri ile hemşerilerimiz için yine çekim merkezi oldu. Kitapla, sergilerle, gösteri ve geleneksel eğlencelerle insanımızın tarih, gelenek, sanat ve kültürle iç içeliğini hissetmesi ve bunu bir yaşama biçimi haline getirmesine vesile olması için ortaya konan yoğun bir çaba ve emek var Ramazan Sokağında.

Marifet iltifata tabidir, demişler. Bizler kültür ve sanata bu yoğunlukta, bu kapsamda, bu derinlikte ve kalitede iltifat etmeye devam ettikçe kültür ve sanat ve erbabı da Kayseri'yi mekân edinecektir, buna eminim. Tarih bunun şahidi.

Mayıs ayı sanat ve kültürle böylesine dolu olunca bunun kültür ve sanat eksenli dergimiz olan Şehir'e yansımaması elbette düşünülemezdi. Her sayımızda olduğu gibi bu sayımızda da Kayserimizin kültür ve sanat eksenine yolculuklar yapmaya devam ediyoruz. Ramazan'ı

karşladığımız gibi bu sayıya da Bayramı karşılayarak başlıyoruz. Biri yabancı diğeri yerli iki yazarımızın gözünden Kayseri'de Bayram dosyamız, bizi çocukluğumuza, geleceğimize götürürken, bugün ve gelecek için de ipuçları veriyor. Katharine Branning'in Kayseri'de geçirdiği bayram günleri bir yabancı gözüyle bizi ve geleceğimizi görme ve değerlendirme bakımından önemli bir yazı. Rahmetli Ümit Fehmi Sorgunlu ağabeyimizin yazısı da hem onu yâd etmemize hem de çocukluğumuzun bayramlarına gitmemize vesile olacak türden. Bu sayımızda Kayseri'nin sembol şahsiyetleri bölümünde Seyrani var. Yard. Doç. Dr. Betül Görkem hocamızın kaleminden okuyacaksınız. Kayseri'mizin doğal güzelliklerinde sırada Soğanlı var. Dursun Çiçek hocamızın fotoğrafları ve yorumları eşliğinde adeta rüzgârın türküsünü dinleyeceksiniz. İncesu, tarihi ve mekânsal özellikleri ile Kayseri'mizin en önemli ilçelerinden birisidir. Mekânın şiirleştiği yerdir. Mustafa Söğüt'ün İncesu dosyası mekâna farklı bir bakışın izlerini taşıyor. Bu sayımızla birlikte şehir düşüncesi de diyebileceğimiz bir bölümümüz de başlıyor. Bu bölümde akademisyenlerimizin, yazarlarımızın şehir ile ilgili fikir, düşünce ve önerilerini paylaşacağız. Bu anlamda ilkyazımız Prof. Dr. Celalettin Çelik hocamızın. İlgiyle okunacak bir yazı kaleme aldı. Namık Kemal Bilgin'in Kayseri Türküleri ile ilgili yaptığı çalışma, şehir hafızamızın boyutlarını ve önemini göstermesi bakımından dikkate değer. Kemal Sayar ile yapılan söyleşi, Yard. Doç. Dr. M. Fazıl Himmetoğlu'nun Kayseri Tarihi dizisi, Kani Çınar'ın Mimar Sinan gezisi, Kemal Gönen'in yaşayan kültürümüzün en güzel örneklerinden birini yansıttığı "Talaslı Klarnetçi"si, Yusuf Yerli'nin kitap okumaları dergimizin bu sayısındaki diğer dosyalarımız.. Şehir Akademimiz'in panel ve seminerleri, şehir ve ekonomi bölümümüz, Kayseri Sofrası ve diğer kültür sanat haberlerimizle yine dolu dolu bir dergi ile huzurlarınızdayız.

Mayıs ayı aynı zamanda bizim için bir hüznün ayı oldu. Şehir Akademi hocamız, hemşehrimiz, Düşünen Şehir dergimizin Genel Yayın Danışmanı, büyük düşünür ve yazar Akif Emre'yi Hakk'a uğurladık. Kendisine Allah'tan rahmet, ailesine sabr-ı cemil diliyorum.

Yaz demek sadece tatil demek değildir. Yaz demek aynı zamanda, tarih ve kültür gezileri, okumak ve dinlenmek için vakit ayırma, yazmak için kitaba, sanata, kültüre çekilme aylarıdır. Bu bağlamda ilk sayımızdan beri temenni ettiğimiz gibi, kitap dolu, kültür ve sanat eksenli bir tatil geçirmeniz temennisiyle yaz sayılarımızda buluşmak dileğiyle Şehir'le kalın diyorum.

Bu vesile ile Ramazan Bayramı'nızı en içten dileklerle kutluyor, daha nice Ramazan ve bayramlarda buluşmayı temenni ediyorum.

Mustafa ÇELİK
KAYSERİ BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANI

RAMAZAN BAYRAMI

18 Yeğen ve 16 Dilim Baklava

Katharine Branning

➤ 8

O Bayramları Özlüyorum

Ümit Fehmi Sorgunlu

➤ 14

İNSAN

Develili Seyrânî

Yrd. Doç. Dr. Betül Görkem

➤ 18

DOĞA

Soğanlı

Oğuz Celiloğlu

➤ 24

MEKÂN

İncesu

Mustafa Söğüt

➤ 32

TARİH

Devlet-i Alîye ve Şehr-i Kayseri

Yard. Doç. Dr. M. Fazıl Himmetoğlu

➤ 40

GEZİ

Cırlavuk /Mimarsinan Köyü

Kani Çınar

➤ 44

SÖYLEŞİ

Kemal Sayar

Şehir Kültür Sanat

➤ 48

ŞEHRİN YÜZLERİ

Huzurlu Kentin Klarnetçisi

Kemal Gönen

➤ 54

ŞEHİR VE HAFIZA

Kayseri Türküleri ve

Ezgileri Envanteri

Namık Kemal Bilgin

➤ 58

ŞEHİR VE DÜŞÜNCE

İnsanın Hikâyesi Şehrin

Hikâyesine Bağlı

Prof. Dr. Celalettin Çelik

➤ 66

ŞEHİR AKADEMİ

Şehir Akademisi'nde Bu Ay

Şehir Kültür Sanat

➤ 70

KİTABİYAT

Risale-i Durr'iye ve

Mustafa İbakorkmaz

Yusuf Yerli

➤ 76

ŞEHİR VE EKONOMİ

Çin ve Türkiye'nin İlk E-Ticaret
Anlaşması Kayseri'de İmzalandı

Şehir Kültür Sanat

➤ 80

SOFRA

Pastırmalı Paçanga Böreği

Şehir Kültür Sanat

➤ 84

KÜLTÜRDEN

Şehir'den Kültür Sanat Haberleri

➤ 86

Bir Yabancınnın Gözünden
Kayseri'de Bayram Günleri

10 Yeğen ve 16

Katharine Branning

30 yıldır Türkiye'ye seyahat etmeme rağmen hala bu cezbedici şehirde keşfedilecek çok şey buluyorum. Geleneklerden biri, şimdiye kadar asla tecrübe etmediğim bir aylık uzun bir zaman dilimi olan Ramazan'ın sonunu takip eden üç günlük bayram kutlaması. Bu nedenle bu yıl, adına 'bayram' denilen tatili, Türk ailemle, yazar Muhsin İlyas Subaşı'nın Kayseri'deki evinde keşfetmeye karar verdim.

Onun yazlık evi dağ eteklerine konumlanmış etkileyici Erciyes Dağı'na yakın ve her zaman şehir manzarasına hâkim durumdadır. Ev, cennetten bir parça gibidir. Bahçesi tamamen çiçeklerle doludur. Ve o evde üç kuşağın üyeleri birlikte yaşarlar. Onlar daima neşeli

Dilim Baklava

tartışmalar ve samimi yemekler için hazırdırlar.

Ben daha önce Ramazan geleneği hakkında çok şey biliyordum. Müslümanlığın beş şartından biri olan oruçta, inananlar, ölçülü olmayı öğrenmek ve kendi kendini disipline etmek için güneş batana kadar bir şey yiyip içmekten kaçınıyorlar. Ben, hem Amerika'da hem Türkiye'de, güneşin batmasıyla birlikte hızla yenilen, kalabalıkların iştirak ettiği sayısız iftar yemeğine katıldım. Özellikle uzun ve sıcak Ağustos günlerine rastlayan bir aylık imtihanın nasıl son bulduğunu ancak keşfedebildim. Ailemin Noel'i nasıl kutladıkları hakkında düşündüm ve bütün Amerikalıların 4 Temmuzdaki Şükran Günü'nü nasıl kutladığını hatırladım.

Aileden önemli kişiler, arkadaşlar, yemek yemek ve eğlenmek bayramın ana temaları. Durum Türkiye'de de farklı

■ **Neredeyse herkes davet edilen yere 19. yüzyıl Victorian modası gibi arkadaşlarının ve akrabalarının evlerine gidiyor. Geleneklere uygun olarak bu ziyaretler en yaşlı olandan başlıyor. Böylece, eğer siz elli yaşını geçmişseniz, üç gün boyunca bir yere gitmeyeceksiniz, fakat ziyaretçileriniz sizin bir akarsu gibi kapınızı çalıp size hürmetlerini sunacaklar.**

değil. Üç günlük kutlamanın, net bir şekilde tanımlanmış bir seremoninin etrafında döndüğünü kısa sürede öğrendim. Tatil, tüm ülkede bir duraklama olan ciddi bir organizasyondan oluşmuş dost ve akraba ziyareti. Neredeyse herkes davet edilen yere 19. yüzyıl Victorian modası gibi arkadaşlarının ve akrabalarının evlerine gidiyor. Geleneklere uygun olarak bu ziyaretler en yaşlı olandan

başlıyor. Böylece, eğer siz elli yaşını geçmişseniz, üç gün boyunca bir yere gitmeyeceksiniz, fakat ziyaretçileriniz sizin bir akarsu gibi kapınızı çalıp size hürmetlerini sunacaklar.

Bu ziyaret ritüeli her zaman aynıdır; misafirler gelir, herkes birbiriyle öpüşür ve bayramını kutlar, otururlar. Daha sonra hizmet edenler, özenli tabaklarda, çeşitli hafif yiyecekler getirirler

ve her misafire ayrı ayrı ikram ederler. Geleneksel favori ikramlar baklava, taze meyve suyu, el yapımı pastalar, çay, karpuz ve meyvedir. Misafirler kendileri için hazırlanan yiyecekleri yerken iyi dilekler değişir, daha sonra oldukça çabuk bir şekilde çatallar havada değişir. Misafirler kalkar ve gitmek için izin ister. Ziyaretler asla yedi dakikadan fazla sürmez. Giriş ve çıkış, kısa ve tatlı, neredeyse hızlı tanışmanın Türk versiyonudur. Bu kısıtlı bir parça şaşırtıcı buldum. Fakat bir nevi sayım yapmak gibi gördüğüm bu geleneği anlayabildim. Gün boyunca başarıyla tamamlanmış bir sayım. Eğer bir grup misafir otururken başka bir grup misafir gelirse, oturan grup çabucak oradan uzaklaşıverir.

Kutlama protokolü, bir yandan gelir bir yandan ayrılır ve net bir şekilde şöyle tanımlanabilir: Kadınlar el sıkışır ve birbirlerini yanaklarından öperler. Erkekler el sıkışır ve başlarını eğerek alınlarının kenarını birbirine değdirirler. Çocuklar ve gençler bir saygı göstergesi olarak yaşlıların ellerini öperler.

Ayrılrken, ellerinize kolonya dökülür ve evin en genç çocuğu bir kâse içerisinde şeker (genellikle çikolata) tutar. Her bir misafir kapıya kadar uğurlanır.

Bu karışık coğrafyada ziyaretlerin nasıl organize edildiği benim için hala az da olsa gizemini korumaktadır. Kime ve ne zaman gidileceğine karar verilir. Eğer arabayla uzak bir yere gideceksen ve birinin kapısını çalacaksan ya o kimse de başkasına ziyarete gittiyse ne olacak? Buna rağmen tipik bir Türk tarzı içinde her şey çok güzel işler. Gerçekten de bir plan yapılmıştır. Bayram tatilinin

■ Fakat bunların hepsinin üstünde bu bayram tatili şunu anlamamı sağladı. Bu insanlar, dinsel ve sosyal inançları ile, onlara miras kalan bu özellikleriyle bir kabile gibi güçlü bağlarla birbirlerine bağlılar. Bu geleneksel ziyaretler bana paha biçilmez bir ders verdi. Sizi destekleyen ve size yardım edenleri tanıma ve hatırlama fırsatı: aile, arkadaşlar, komşular, öğretmenler, şifacılar. Sonunda en büyük kavram, dünyadaki tüm varlıklar...

İlk günü sadece akrabalar ziyaret edilir. İkinci gün komşular ve arkadaşlar ziyaret edilir. Üçüncü gün eğer sen daha yaşlıysan kendi yaşlılarını ziyaret etmek için yola koyulursun.

Ev sahibi buzdolabına ve kilerine bayramdan önce gerekli olan lezzetli ikramları zamanı geldiğinde misafir ordusuna sunmak için stok eder. Kocaman baklava ve su böreği tepsileri, mutfak tezgâhının üzerinde, çaydanlıklar kaynamak üzere, soda şişeleri asker gibi sıra sıra ayakta durur.

Giriş ve çıkışdaki daimi akış, bir hava alanındaki hareketliliğe benzer. Ev sahibi daha sonra gelecek misafirlerin kullanması için hızlı bir şekilde kirlenen tabakları ve çay bardaklarını yıkar. Herkes en güzel elbiselerini giyinir. Özellikle kadınlar en güzel, en ışıltılı çantalarını, eşarplarını, mücevherlerini teşhir ederler. Yüksek topuklu ayakkabılarını giyerler, saçlarını yaparlar, makyaj yaparlar ve başörtülerini özel bir kabiliyetle bağlarlar. Erkek terzileri

her zamankinden daha çok çalışır. Fakat çoğu giysi sıktır, iyi ütülenmiştir, özellikle bu yılın modası gömlekler giyilir.

Bu ziyaretler çok kısa bile olsa herkesi görmeye imkân sağlar. Yapılan bu tür uygulamalar bana Noel kartlarını düşündürür. Her yıl insanlara çok sayıda Noel kartı gönderirim. Onlardan kimilerini nadiren görürüm. Fakat sık sık görüşmek, konuşmak

isterim. Burada tatil ziyaretleri çoğu zaman aynıdır. Alışlagelmiş konular, sağlığın korunması (kolesterol seviyesi herkesin aklındayken bile hala baklava tıktıştırırılar.), yemek tarifleri, mahalle haberleri. Bunlar ağır konular değildir. Üzücü haberler ya da politik tartışmalar olmaz. Bu nedenle kimse kırılmaz. Ve elbette Türk usulü olarak herhangi bir dedikodu da olmaz. Muhabbetlerin tümü, pozitif ve olumlu, tamamen sevgi ve saygı doludur. Buna rağmen herkes hiç beklemeden çok yüksek sesle konuşur, bu nedenle birbirlerine coşkulu ve heyecan verici görünürler.

Böylece bu çılgın ziyaret turlarında, kutlamalar, hızlı selamlaşmalar, vedalar. Bütün bunların içinde ben neredeydim? Ziyaret ettiğim insanların % 95 ini tanımıyor olmama rağmen kendimi bu toprakların ve bu camianın bir parçası gibi hissettim. Birçoğu beni tanıyordu ve kitabımı okumuştı. Bayram benim için gerçekten eğlenceli miydi? Kesin-

likle evet. Bu üç gün içinde yaptığım bir kaç şey:

20 kişinin bir arada yaşadığı devasa bir ev ziyaret ettim; 4 oğul ve onların ailesi babalarının evlerinde aynı çatı altında. Çaykur firmasının yöneticisiyle, bir saat yapımcısıyla, bir seramik sanatçısıyla, Büyük Selçuklu Dönemi'nin Karatay vezirlerinin soyundan gelen biriyle, kadın ve erkek bir kaç avukatla, esnaflarla, restoran sahibi işadamlarıyla tanıştım. Teleskobun gücü ölçüsünde yükselen hilali, büyük ve küçük krateri seyrettim. 72 kişiyle el sıkıştım/ öpüştüm. Bu ziyaretler boyunca 12 dilim baklava, 6 dilim su böreği, 3 adet yaprak sarması ve 7 adet el yapımı çörek yedim. Sayılamayacak kadar çok çay, portakallı soda, kayısı suyu ve Urfa'nın egzotik antepfistiği kahvesini içtim. Çeşitli aksanlarda ve şivelerde Türkçe konuşmalar duydum. Kapadokya'nın Ürgüp vadisindeki bağ-lardan elle toplanmış üzümlerden yedim.

Hayatımda tattığım en lezzetli üzümlerdi. Yeni doğmuşları ve yeni evlileri, büyük babaları ve büyük anneleri tebrik ettim. Şadırvanı olan, resmen yeni açılmış bir mahalle camiisini ziyaret ettim. 17 yeni kelime öğrendim. Kayseri'nin en yüksek tepesinde, Newyork'taki evimde misafır ettiğim iki üniversite öğrencisiyle kahve içtim. Ev sahibimin, İngilizce öğretmeni olan kızının, eski ve şimdiki öğrencilerinden gelen bayram tebriklerini kabul ettiği telefonunun daima çalan sesini dinledim. Kayseri'nin Osmanlı Evi'ni ve Osmanlı soyundan gelen birini ziyaret ettim. Yeni doğmuş bir kedi yavrusuyla karşılaştım. İki keçi (badem ve bebek) arı tarafından ısırılmıştı. Osmanlı şiiri çevirmeni olan bir bilim adamının evini ziyaret ettim. Özel hazırlanmış bayram yemekleri yedim: içli köfte, rosto yapılmış kuzu eti ve pilav. Kahvaltı için fırında taze pişirilmiş pide (bir tür pizza) ve Kayseri'nin ünlü sucuğu. Hediye olarak iki yüzük

ve bir havlu kabul ettim. Onun ağılının yanındaki ağaçtan dalından koparılmış dağ elmasıyla beslendim. Daha sonra keçinin taze sütünden yapılmış kek yedim. (Çok hafif ve lezzetliydi.)

Üç günün sonunda yüksek notlar alan özel olaylar gözlemledim. Kayseri'yi tepeden gören muhteşem bir evde canlı bir müzik konseri, müzisyen bir ailenin evi için özellikle inşa edilmiş 7 kenarlı bir çardakta oturuş. Baba tanburla, oğul udla, kızlardan biri kemençeyle, diğer kız sesiyle, aile ayaklarıyla tempo tutarak 'Konyalım' ve Erkilet Güzeli'ni çalıp söylediler, Türk folk müziğinden örnekler verdiler. Çok modern bir aileydi. Bu gençlerin hepsi yeni şarkı ve türküleri bildikleri kadar eski şarkı ver türküleri de biliyorlardı. Böyle bir sevgi onlara kalan bir mirastı. Bu öğleden sonranın sonunda güneş ışığı ince beyaz dantel perdeden süzülerek onların yüzlerini solgun bir şekilde aydınlatırken baba ve oğul birbirlerinin gözlerine bakarak birlikte şarkı söylediler ve oynadılar. Bütün bu olanlar sizin için çok heyecan verici olmayabilir fakat benim için hayatımda yaşadığım en önemli (çok yorucu) zamanlardı.

Bu bayram kutlamaları aklımda daima "18 yeğenin bayramı" olarak kalacak. Bayram kutlamalarının ilk gününün öğleden sonrasının sonlarına doğru, bir araba kapısının çarpma sesini duydum. Hemen sonra bahçe kapısı kapandı ve yetişkin bir erkek ordusu, önce biri ve arkasından diğerleri olmak üzere sırayla içeri girmeye başladılar. 18'i de içerdeydi. Bahçedeki köşkün içini doldurdular ve kanepelerin minderlerine, divanlara oturdular. Bir araya gelen bu 18 adam ev sahibi Muhsin İlyas Subaşı'nın 4 erkek kardeşinin çocuklarıydı. Hepsi de ahenk içinde tanınmış bir insan olan amcalarına olan saygı borçlarını ödemek için oradaydılar. 6 araba ile 2.5 saatlik bir mesafeden, baba ocağı olan Sivas'tan gelmişlerdi. Muhsin İlyas Bey geldi ve daha sonra bir hikâye anlatmaya başladı:

(Tamamen bir şiir ile kutsal kitaptan parçalar ve ahlaki değerlere dair bir bitiş). Onun gürleyen sesi ve ikna edici tavrıyla söylediklerini bütün erkekler (yaş aralığı 12-60) kendilerinden geçmiş bir dikkatle dinliyorlardı. Bunlardan biri cep telefonu için dışarı çıktı ve tüm olan biteni kaydetti. Bu 18 adam olağan sohbetler yapmak yerine bilgelikle ve müthiş bir saygıyla amcalarını dinlediler. Böyle bir organizasyonu, birçok insanın ziyaretini düzenlemeyi hayal edebilir miyim? Bu kadar çok insanın bir arada bulunmasını ve bir bütünlük içinde şerefle, ailenin en yaşlı üyesine saygılarını sunmasını hayal edebilir miyim? Arkadaşım Muhsin İlyas Bey eve dolmuş bütün yeğenlerini seyrederken ve sırayla onlara elini öptürürken

ailelerini her şeyin üstünde seven insanlar. Onlar global bir topluluk olarak, birbirine bağlanmış güçlü bir yapıya sahipler. Onlar, arkadaş canlısı, eğlenmeyi seven ve elbette (doyurucu, sağlıklı, bol) beslenmeyi bilen insanlar. Bu seri ziyaretler bana hayatın kıymetini, bize verilen nimetlerin güzelliğini, sorumluluklarımızı, hayatın değerini ve anı yaşamamız gerektiğini hatırlattı. Onların bizden önce gelenlerle, bizden sonra gelecekler arasında kurmaya çalıştıkları bağı gördüm. Onlar, gizli gücün gerçeğindeki gelişimsel süreci yeniden onaylarlar, gelenekleri yad etmenin ve kuvvetli bağların gerçeğini. Fakat bunların hepsinin üstünde bu bayram tatili şunu anlamamı sağladı. Bu insanlar, dinsel ve sosyal inançları

ne hissetmiş olacağını hayal edebilir miyim? Kraliçe Elizabeth ve Bill Gates böyle bir zenginliği asla bilmeyecekler.

Böylece nihayetinde, bu ayın haline gelmiş bayram tatili, Türkler hakkında bana ne öğretti daha önce bilmiyor muydum? Gerçekten de bu, ateşli bir şekilde, Türkler hakkında daha önce bildiğim birçok şeyi doğruladı: Onlar

ile, onlara miras kalan bu özellikleriyle bir kabile gibi güçlü bağlarla birbirlerine bağlılar. Bu geleneksel ziyaretler bana paha biçilmez bir ders verdi. Sizi destekleyen ve size yardım edenleri tanıma ve hatırlama fırsatı: aile, arkadaşlar, komşular, öğretmenler...

Tüm içtenliğimle bayramınız kutlu olsun. ■

O Bayramları Özlüyorum

Ümit Fehmi Sorgunlu

Bayram huzur demektir, bayram neşe demektir, barış demektir. Tabii biz çocuklar için biraz da bol şeker ve harçlık demektir. Onun için bayramları dört gözle beklerdim. Çocukluk yıllarımın en mutlu anlarının geçtiği günlerdi bayramlar.

Bizim evde bir hafta önce başlardı bayram hazırlıkları. Babam yanına beni ve kardeşimi de katarak alış-ve-rişe çıkar, bayram pırlavı ve yahni için pirinç, karabiber, et ve nohut alırdı. Tabii yanında misafirlere ve çocuklara ayrı ayrı şeker, o zamanlar kola olmadığından ayran yapmaya yoğurt almayı da ihmal etmezdi. Babamın yanında dükkân dükkân gezmek çok hoşuma gider, neyin nerede satıldığını öğrenirdim. Bunca alışverişin yanında o unutmazdı, ama ben yine de bayram tatlısı için ceviz almasını söylerdim.

Benim bu küçücük hatırlatmama karşılık o güler, “Seni tatlıcı seni.” derdi. Ceviz ve nişastayı da aldıktan sonra bana ve kardeşime birer takım elbise almak için Kazancılar Caddesindeki mağazaları dolaşırdık. O zamanlar Kazancılar Çarşısı hep mağazalarla doluydu. Alınan elbise ve ayakkabı illaki de aynı renkte ve desende olacaktı. Bazen de elbise bulamadık mı kumaş alır terziye diktirirdik.

Heryıl bayrama bir hafta kala bizim evin en hengâmeli, en telaşlı ve en çok çalışılan günleri olurdu. O günlerde sahur için börek de yapılmazdı evde. Ramazan’dan önce yapılıp kurutulan yufkaların da artık sonuna geldiği için bayrama kadar yetsin diye azar azar akşamdan ıslatılıp gece kızartılırdı. Gündüzleri annemler evde temizlikle uğraşırlar, akşam da iftardan sonra mutlaka Lale Camisine giderlerdi. Ben camiye babamla birlikte erkenden gider vaaz dinlerdim. Kardeşim, namaz uzun

sürüyor diye pek gelmek istemezdi. Hele Kadir Gecesi daha feyizli olur, bol bol dua edilirdi.

Bayrama iki gün kala babaannem tahta oklavanın başına geçer ve bayram için bir büyük tepsi baklava açardı. Ramazan Bayramına güllü baklava yapmışsa, iki ay sonraki Kurban Bayramına da açma baklava yapardı. Hep böyle dönüşümlü olarak geçer giderdi yıllar.

Bayramdan bir gün önce arife günü mutlaka babamla birlikte mezarlığa gider geçmişlerimiz ve dedem için dua ederdik. Mezarlığa gidip gelmemiz hemen hemen bir günümüzü alırdı. Çünkü o zamanlar çok az araba vardı. Hacılar’a giden otobüs veya kamyonlardan birine biner, mezarlıkta inerdik. Sonra da saatlerce dönmek için otobüs beklerdik mezarlıkta.

Bayram sabahları o kadar çok huzurlu ve neşeli uyanırdım ki, kalkar kalkmaz babamla camiye gitmek için abdest alır, yeni alınan elbiselerimi giyerdim. Camiden geldikten sonra, önce babaannemin, babamın ve annemin ellerini öper ilk harçlıklarımızı alırdık. El öpme merasimi bittikten sonra da bayram yemeği için sofraya otururduk. Kayseri’nin âdetlerinden olan bol soğanlı nohut yahnisi

ile pirinç pilavını kaşıklarken benim gözüm hep baklavada olurdu.

Yemekten sonra ben hemen erkenden tek başıma dayımlara giderdim. Çünkü o beni çok sever ve çok para verirdi. Bayramın ilk günü akrabaların elini öpüp harçlık biriktirdikten sonra arkadaşlarla komşuları dolaşıp şeker biriktirdik. Hiç unutmuyorum o zamanlar defter ve kitaplarımı koyduğum küçük bir çekmecem vardı ve ben bayramlarda biriktirdiğim paraları, hep o defter ve kitaplarımın en altına kumbaramla birlikte saklardım. Sonra da pazar günleri arkadaşlarla birlikte sinemaya giderdik.

Kurban bayramlarının zevki daha bir başka olurdu. Yine ev işleriyle birlikte baklavalar börekler yapılırdı. Babamla biz kurbanlık koyun almak için Kızıkapa’yı kadar gider belediyenin biraz daha ilerisinden illaki boynuzlu birini seçer ve elimizde bir yoncayla birlikte sürüye sürüye eve getirirdik. Koyunu havuzun başındaki ayva ağacına bağlar, gider gelir severdik. Bayram sabahı camiden sonra erkenden bir kasap bulunur ve koyunumuz kesilirdi.

O günden bugüne çok bayramlar yaşadık ama ben hep o bayramları özliyorum. ■

Yrd. Doç. Dr. Betül Görkem
Erciyes Üniversitesi Edebiyat
Fakültesi Öğretim Üyesi

Develili Seyrânî

19.

yüzyılın en önde gelen âşıklarından biri olan Seyrânî Develilidir (eski adı Everek). Develi'nin Oruza Mahallesi'nde dünyaya gelmiştir. Asıl adı Mehmet olan Seyrânî'nin babası Oruza Camisi'nde imamlık yapan Cafer Efendi, annesi ise Emine Hanım'dır. Seyrânî'nin doğum tarihi hakkında elimizde net bilgiler bulunmamakla birlikte şairin 19. yüzyılın başlarında doğduğu kabul edilebilir. Özellikle Seyrânî hakkında ilk bilgi veren kaynak olan Sanihat-ı Seyrânî'de bu tarih H. 1222 (M. 1807/1808) olarak gösterilmiştir. Daha sonraki kaynakların bir kısmında farklı iddialar gündeme getirilmişse de bu görüşler çok kabul görmemiştir. Mehmet'in ilköğrenimini babasından aldığı daha sonra da Develi'deki Halasiye Medresesi'ne devam ettiği bilinmektedir. Kaynaklarda yer alan bilgilere göre Mehmet bu medreseye iki yıl devam etmiş ancak medreseden icazet almadan ayrılmıştır. Bu ayrılışın sebebi hakkında elimizde net bilgiler bulunmamaktadır. Ahmet Hazım Bey, ayrılışına sebep olarak medresenin

“basık ve kasvetli” olmasını göstermiş ([Ulusoy], 1340, 7); Mustafa İslamoğlu ise âşıklık yeteneği kazanması sebebiyle medreseyi bıraktığını düşünmektedir (İslamoğlu, 2002, 16).

Mehmet'in bir bayılma ve ortadan kaybolma hadisesi sonucunda şairlik yeteneği kazandığına dair bir anlatı bulunmaktadır. Bu anlatıya göre bir gece sabah namazının vaktinin girdiği ancak hâlâ caminin açılmadığı gerekçeyle cemaat Cafer Efendi'nin kapısını yumruklar. Bu sesleri duyan Cafer Efendi oğlu Mehmet'i camiye açması için camiye gönderir. Ancak Mehmet camiye vardığında kapıyı açıp içeriye girdiğinde kandillerin yanık olduğunu görür. Camide ise beyaz sakallı, yeşil kavuklu, nur yüzlü kişiler vardır. Bu kişileri görünce Mehmet bayılır ve birkaç gün boyunca ortadan kaybolur. Daha sonra kendi bağlarında baygın bir hâlde bulunur. ([Ulusoy], 1340, 3-4)

Bu anlatı zamanla değişmiş ve anlatıdaki olağanüstü unsurlar daha belirgin hâle gelmiştir. Daha sonraki yapılan derlemelerde anlatıya İmam-ı Azam'ın türbesini ziyaret etme, nur yüzlü bu kişilerle konuşma, onlarla/onların elinden bir şeyler yeme/içme,

onlarla namaz kılma gibi bazı unsurlar eklenmiştir. Eklenen kısımlardan dolayı elimizdeki ilk anlatıya göre oldukça genişletilmiş anlatılarla karşılaşırız. Bu anlatılar, Seyrânî adı etrafında oluşan kültürün hâlen yaşatıldığı ve canlı olarak devam ettiğini göstermektedir. Eklenen unsurlara bakıldığında Seyrânî'nin 'halk âşığı'ndan 'Hak âşığı'na dönüştürüldüğü yani halk arasında böyle bir algı oluştuğu görülmektedir.

Âşıklık yeteneğini kazanan Seyrânî İstanbul'a gitmiş ve orada bir süre kalmıştır. Onun İstanbul'a gidişi ve orada kaldığı süre hakkında çeşitli sözlü rivayetler bulunmaktadır. Bazı rivayetlerde de İstanbul'a gitmeden önce Balkanlar'da askerlik yaptığı dönüştürme İstanbul'a uğradığı bilgisi yer almaktadır. Ancak bu rivayetler kesinlik taşımamaktadır. Seyrânî'nin İstanbul'da kaldığı sürede Köprülü Medresesi'ne devam ettiği ve “hat sanatı ile nakkaşlı[ğı]” öğrendiği söylenmektedir (Yüksel, 1987, 2-3). İstanbul'da bulunduğu sürede Sultan Abdülmecit'in tahtta olduğu bilinmektedir. Dolayısıyla 1839'dan sonraki bir dönemde İstanbul'da yaşadığı anlaşılmaktadır.

Şairin İstanbul'da âşıklık yaparak

yani sanatını icra ederek geçimini temin ettiği düşünülmektedir. Seyrânî'nin isminin o dönemde oldukça popüler olan kahvehanelerde bilindiğini ve Seyrânî'nin de sanatı yönüyle beğenilen ve eserleri yaygın olarak bilinen âşıklardan olduğunu Osman Cemal Kaygılı'nın eserinden anlamaktayız (Kaygılı, 2007, 37). Dolayısıyla âşığın, bu kahvehanelerde eserlerini sergilediği ve geçimini temin ettiği tahmin edilebilir. Çatak, Seyrânî'nin padişah karşısında da sanatını icra ettiği rivayetini aktarmıştır. Bunun haricinde Haşim Nezihi Okay'ın Ali Celalettin Efendi hakkında yazdığı bir yazıdan âşığın İstanbul'da su yolculuğu yaptığını da öğrendik (Okay, 1938, 130). Su yolculuğu, âşığın muhtemelen boş zamanlarında yaptığı süreklilik arz etmeyen bir iştir.

Seyrânî hiciv yönü oldukça kuvvetli bir şairdir ve eserlerinde keskin bir dille yanlış gördüğü şeyleri eleştirmekten çekinmemiştir. Bazı hicivlerinin, devlet büyüklerinin hoşuna gitmemesinden dolayı cezalandırılmak üzereyken İstanbul'dan kaçırıldığı sözlü kaynaklarda yer almaktadır. Sözlü kaynaklarda şairin İstanbul'dan hangi şehre gittiği hakkında birçok rivayet bulunmaktadır. Ancak

■ Seyrânî'nin isminin o dönemde oldukça popüler olan kahvehanelerde bilindiğini ve Seyrânî'nin de sanatı yönüyle beğenilen ve eserleri yaygın olarak bilinen âşıklardan olduğunu Osman Cemal Kaygılı'nın eserinden anlamaktayız.

Yukarıda bahsi geçen Ali Celalettin Efendi'nin Develilioğlu Kasım Paşa ile birlikte Zor'a (Suriye) gitmesi (Okay, 1938, 130) ve Seyrânî'nin İstanbul'dan Develili hemşehrileri vasıtasıyla kaçırıldığı bilgileri birlikte düşünüldüğünde Seyrânî'nin de onlarla birlikte Suriye'ye gittiği ihtimali karşımıza çıkmaktadır.

Âşığın İstanbul'dan Anadolu'ya geçtikten sonra ilk önce nereye gittiği kesin olarak bilinmemekte ancak Develi'ye döndüğü ve ömrünün sonuna kadar Develi'de kaldığı bilinmektedir. Şair M. 1866 (H. 1283) yılında vefat etmiş ve Develi Lisesi'nin bulunduğu yerdeki eski Develi Mezarlığı'nın güneydoğusuna defnedilmiştir. Daha sonra Tirem Mezarlığı'na naaşının nakledildiği bilgisi bulunmakla birlikte âşığın mezar yeri kesin olarak bilinmemektedir. Emir Ali Özçakır tarafından, halk arasında âşığın naaşının kaybolmasıyla ilgili de bir anlatı derlenmiştir. Rivayete göre Develi Lisesi yapılırken Seyrânî birkaç kişinin rüyasına girerek mezarının üzerine duvar geldiğini söylemiştir. Bu rüyayı görenler bahsi geçen yeri açtıklarında cesedin bozulmadan durduğunu görürler. Bunun üzerine Tirem Mezarlığı'na yeni bir mezar kazılır ve eski mezar taşınmak üzere tekrar açılır. Ancak cesedi bulamazlar. (Özçakır, 2008, 129) Okay, Develi'den kendisine Seyrânî'nin mezarının taşındığı bilgisinin verildiğini belirtmiştir (Okay, 1963, 8). Ayrıca Seyrânî hakkında bir eser hazırlamış olan Âşık Ali Çatak da eserinde bu anlatıya yer vermemiştir. Çatak eserinde Seyrânî'nin mezarı olarak Develi Lisesi'nin bahçesini göstermiştir. (Çatak, 1992, 56-57) Bu unsurları da göz önünde bulundurduğumuzda Emir Ali Özçakır tarafından derlenen metnin daha geç bir dönemde ortaya çıktığı söylenebilir. Develi Belediyesi tarafından âşığın kabrinin bilinmemesinden dolayı Develi'nin Yahyalı çıkışındaki parkın içine onun için bir anıt mezar yaptırılmıştır.

Seyrânî hakkında halk arasında pek çok anlatı bulunmaktadır. Bunlardan birisi Seyrânî'nin saz çalmasıyla ilgilidir. Özçakır'ın Voyvoda Develioğlu'ndan yaptığı derlemeye göre Seyrânî omzunda sazı ile Yukarı Develi'ye gittiği bir gün

Ulu Cami'nin yanında birkaç kişi onun için "Elinde cehennem odunu ile miskin Seyrânî geliyor" deyince Seyrânî sazını onlara doğru atar ancak saz ne bu kişilerin üzerine düşer ne de yere düşer; havada asılı kalır. Bunun üzerine diğer kişiler şaşırırlar. Seyrânî de sazını eline alır. (Özçakır, 2008, 128)

Seyrânî'nin karısı bir gün köydeki bir düğüne gider. Orada bulunan kadınların ziynetlerine bakıp imrenir ve içinden Seyrânî'nin yiyip için gezdiğini ve eve uğramadığını düşünür, kendisinin de böyle ziynetleri olmasını ister. Kadın eve döndüğünde Seyrânî evdedir. Karısından ip ve kova ister. Kuyuya bu kovayı sallar. Çektiğinde kova altınlarla doludur. Bu kovayı alıp eve döner ve karısına altınları

dolayısıyla ona ineği vermeyeceğini söyler. Yoldan bir kişiye o günün ne olduğu sorulunca bu kişi 'bayram' diye cevap verir ve böylece atışmayı Seyrânî kazanmış olur.¹

Seyrânî'nin eleştirel yönü oldukça kuvvetlidir. Şiirlerinden anladığımız kadarıyla gördüğü yanlışlıkları tenkit etmekten geri durmamıştır. Örneğin:

*"Meclis-i zamiun ikdas olduğu
Çeşme-yi rüşvetin akmaklığından
Kaza bela ile âlem dolduğu
Kazların kadıya uçmaklığından"*

dörtlüğü ile başlayan şiirinde Seyrânî, rüşvetin yaygınlaştığından ve kazların kadıya uçmasından (burada

■ **Âşığın İstanbul'dan Anadolu'ya geçtikten sonra ilk önce nereye gittiği kesin olarak bilinmemekte ancak Develi'ye döndüğü ve ömrünün sonuna kadar Develi'de kaldığı bilinmektedir.**

mı yoksa kendisini mi tercih ettiğini sorar. Karısı da hata yaptığını anlayarak Seyrânî'yi tercih ettiğini söyler. Bunun üzerine Seyrânî altınları tekrar kuyuya döker. (Özçakır, 2008, 120)

Seyrânî'nin Molulu Revâî ile mektuplu atışması da oldukça ilginçtir. Seyrânî Molulu Revâî'ye bir mektup yazarak kendisine bir inek almasını ancak bu ineğin alaca, siyah, sarı, boz, beyaz renkli olmamasını ister. Bunun bir sinama olduğunu fark eden Revâî, Seyrânî'ye istediği ineği aldığını, pazar-tesi, salı, çarşamba, perşembe, cuma, cumartesi, pazar günleri haricinde bir gün gelerek almasını ister. Seyrânî bir bayram günü Molu'ya giderek Revâî'den ineği ister. Revâî, o günün salı olduğunu,

rüşvet olarak gönderilen kazlar kastedilmektedir) dolayı dünyada kaza ve belanın arttığından bahsetmiştir. Şiirin sonunda ise bu bozuk düzenin aslında sadece alt tabakada değil üst tabakada da olduğuna işaret etmek için "Balık baştan koktuğunu bilmemek / Seyrânî gafilin ahmaklığından" demıştır. (Aydoğdu, 2011, 755-756)

Benzer bir eleştiri de dalkavuklar için yapılmıştır: Dalkavukluk yaparak kendisine kazanç sağlayanların taşlandığı bu şiirde "Ne kadar tan eylesen de gördü işi dalkavuk" denilerek dalkavukluk yaparak dalkavuğun her halükârda kendi işini hallettiğine, "Piyade gittiği yoldan dalkavuk atlı gelir" mısrasıyla kendine kazanç sağladığına,

1 Bu atışma hakkında ayrıntılı değerlendirme için bkz. Çapraz, 2014.

“Dalkavuk olursan halkın olursun serveri” denilerek de bu tip insanların yükseldiği ve halkta rağbet gördüğüne işaret edilmiştir. (Aydoğdu, 2011, 1216)

Bu eleştirel kimliğinin yanında aslında Seyrânî saf ve temiz bir inanca sahiptir. O:

“*Hak yoluna gidenlerin
Asa olsam ellerine
Er pir vasfı edenlerin
Kurban olsam dillerine*”
(Aydoğdu, 2011, 393)

diyerek tasavvuf yoluna baş koyanlarla birlikte olmak istediğini ve onlardan feyz almak istediğini söylemiştir.

Âşık yaptığı hatalardan, gaflette bulunmasından pişmanlık duymuş ve bu hislerini şu şekilde dile getirmiştir:

“*Amel sazın bozuk düzen çalmışım
İsyan deryasına ya Rab dalmışım
Aziz gecelerde gafil kalmışım
Nevm-i gaflet düşman imiş gözüme*”
(Aydoğdu, 2011, 388)

Ancak Seyrânî Allah'ın rahmetinden umudunu kesmez:

“*İşittik müjde lâ taknetû min Rahmetillah
Ben ümit kesmezim ya Rab umarız
derde dermanı*”
(Aydoğdu, 2011, 1182)

mısralarıyla aslında Allah'ın merhametinin büyüklüğüne işaret etmekte ve kendisinin de affedilenlerden olacağına inandığını göstermektedir.

Seyrânî'nin beşeri aşkı anlatan şiirleri de bulunmaktadır. Bu şiirlerden “Eski libas gibi âşıkın gönlü” mısrasıyla bilinen şiir oldukça meşhurdur. Bu şiir, Seyrânî'nin sevdiği güzel ile arasının açılması ve birbirlerinden yüz çevirmelerini konu almaktadır.

“*Evvelâ dilber olana
Hüsn-i Yusuf cemal ister
Baktıkça gönlün bulana
Kameti servi dal ister*”
(Aydoğdu, 2011, 945-946)

dörtlüğüyle başlayan şiirinde bir güzelin güzellik unsurlarını tarif etmiştir. Seyrânî'nin memleketinden uzak kalmasından dolayı sıla hasreti çektiğini şiirlerinde de görmekteyiz:

“*Benden selam eylen ev tarafına
Yad bülbül konmasın dallarımıza
Bu Seyrânî halas değil mihnetten
Solmuştur bu vechim ahı fırkatten
Geze geze usanmışam gurbetten
Kavuşsak selamet mallarımıza*” (Aydoğdu, 2011, 411) ■

KAYNAKÇA

Aksoy, Erol (2014) “**Seyrânî'nin Şiirlerinde Ölüm ve Ötesi**”, Türk Kültürü Araştırmaları Dergisi, 2014/2: 71-84.

Aydoğdu, Betül (2011) “**Türk Edebiyatında Seyrânî Olgusu: Develili Seyrânî ve Eserleri (İnceleme-Metin)**”, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Kayseri.

Çapraz, Erhan (2014) “**Söz Söyleme Yarışında Yenilmezliğin Bir Başka Boyutu: Develili Seyrânî ile Molulu Revâî Arasında Bir Mektuplu Atışma**”, Türk Kültürü Araştırmaları Dergisi, 2014/2: 85-100.

Çatak, Ali (1992) **Bütün Yönleriyle Seyrânî**, Bayrak Yayıncılık, ?.

İslâmoğlu, Mustafa (2002) **Seyrânî – Hayatı-Kişiliği-Sanatı-Şiirleri-**, İstanbul: Denge Yayınları.

Kaygılı, Osman Cemal (2007), **İstanbul'da Semai Kahveleri ve Meydan Şairleri**, (Haz.: Mustafa Apaydın), İstanbul: Merkez Kitapçılık.

Okay, Haşim Nezihi (1938) “**Everekli Ali Celâlettin Efendi**”, Erciyes Dergisi, c. 1, S. 5 (Temmuz 1938), s. 130-134.

Özçakır, Emir Ali (2008) “**Develili Âşık Seyranî Hayatı-Sanatı-Menkıbeler-Şiirler**”, Kayseri: Laçın Yayınları.

[Ulusoy], Ahmed Hazım (1340) “**Sanihat-ı Seyrânî, Anadolu Halk Şairlerinden Everekli Merhum Mehmed Seyrânî**”, İstanbul: Matbaa-yı Millî.

Yüksel, Hasan Avni (1985) “**Develi’li Âşık Seyrânî ve Şiirleri**”, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

Yüksel, Hasan Avni (1987) “**Âşık Seyrânî “Hayatı ve Şiirleri”**”, Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları.

Erciyes'ten Esen Rüzgârın
Hüzünlü Türküsü Oğuz Celiloğlu

SOĞANLI

Sadece zamanın menkıbesi olmaz, mekânın da menkıbesi vardır. Hatta mekânın menkıbesi zamanı kuşatır ve belirler. Kapadokya ile ilgili onlarca masal, hikâye, türkü ve efsane mekânla doğrudan alakalıdır. Görsel anlamdaki farklı kaya şekillerine peri bacaları denilerek perilerle ilgi kurulması sözünü ettiğimiz gerçeklikle ilgili. Nitekim bölgeyi gezmeye başladığınızda bir rüya âleminde gezdiğinizi düşünürsünüz. Girdiğiniz her vadi, sanki anlam dünyasında ayrı bir derinlik, çıktığınız her tepe ve tümölüs ruh dünyanızda bir zirvedir.

Kapadokya'nın hikâyesi anlatılırken Erciyes'le birlikte anlatılır. Kimine göre bölge Erciyes'in derdinin, ateş selinin, rüzgârın hüznü, ağrıtı ve türküsüyle birleşmesinden ortaya çıkmıştır. Kimine göre Kapadokya Erciyes'in acısının,

gözyaşlarının tecellisidir. Kimine göre ise Kapadokya Erciyes'in sevinci, coş-kusu, eseri ve sanatıdır. Sonuç ne olursa olsun Kapadokya gerçekten bir masal, bir türkü, bir efsane, bir sanat eseridir.

Kapadokya genel anlamda Niğ-de-Nevşehir-Kayseri üçgenindedir. Soğanlı ise Kayseri sınırları içindedir. Soğanlı bir anlamda Kayseri'nin Kapadokya'ya açılan kapısıdır. Soğanlı Köyü, Yeşilhisar ilçe merkezine 15 km. mesafede, kaya kiliseleri ve mağaraların bugünkü evler ile iç içe girdiği bir vadi içerisinde yer almaktadır.

Bir mekânın ismi aynı zamanda o mekânın manası ve ruhudur. Mekânların tarihleri isimlerinde gizlidir. Soğanlı isminin de menkıbevi bir kökeni var. Rivayete göre, Kayseri fatihi olarak da bilinen Battal Gazi bu yöreye gelişinde önce "Erdemesin" köyüne uğramıştır. Bölge coğrafi anlamda zor ve meşakkatlidir. Erdemesin'i fethetmesi oldukça zor görünüyormuş. Kahraman ile hedefi arasında her zaman gizli bir yol vardır. Bu zorluğu gören Battal Gazi, "ben burayı alamazsam bana da er demesinler" demiş. Burayı fethedince buranın adı da "Erdemesin" olarak kalmış. Bu köy Yeşilhisar'ın bugünkü adıyla Erdemli köyü.. Burayı fethettikten sonra çevre köyleri fethetmeye devam etmiş. Gülbayır'a gelince daha önce zor ve meşakkatli duruma düşmesinin etkisiyle ve hiddetiyle bu köy halkı için askerlerine emir vermiş: "kesin biçin".. Bu köyün adı da zamanla "Kesiliç" olmuş. Daha sonra Gülbayır olarak değiştirilmiş. Battal Gazi daha sonra keşişlerin (papazların) çok olduğu Keşişlik köyünü aldıktan (bugünkü

■ **Tarihin içinde yolculuğa çıkmak isteyen, Erciyes'in türküsüne kulak vermek, rüzgârın hüznünü, suyun hasretini ve bulutların sevdasını bilmek isteyen Soğanlı'yı mutlaka görsün.**

adı Keşlik köyü) sonra Soğanlı köyüne yönelmiş. Soğanlıya gelirken vakit de ikindiye geçmiş. Günün son vakti. Köye bakmış ve şöyle demiş: “bugün burası son kaldı”. “Son kaldı” deyişi zamanla Soğanlı haline gelmiş.

Soğanlı’nın adı gibi coğrafyası da çok değişken. Kayaların mimari güzelliği gerçekten Kapadokya’nın en dikkat çeken ve göze çarpan kayaları. Vadileri kim bilir hangi hikâyeleri saklar içinde. Hala yeni yeni keşfedilen vadiler olduğunu söylüyor köylüler. Kapadokya bölgesine gelen yabancı misafirlerin yarısından fazlası mutlaka uğruyor Soğanlı’ya.. Hem Kayseri’ye hem de Niğde ve Nevşehir’e yakın olması önemli bir avantaj gezginler için.

Soğanlı’nın en önemli özelliği tarihi kaya kiliseleri ile mağaraların evlerle iç içe girmesidir. Başta da söylediğimiz gibi Erciyes Dağı’nın yöreye kazandırdığı, rüzgârın, yağmurun, dolunun yılların etkisiyle ortaya koyduğu yörede, bu yumuşak kaya parçalarının insanoğlunun elinde nasıl ev olduğunu, kilise olduğunu görmek mümkün. (Bazı coğrafyacılar bölgedeki oluşumların Erciyes ve Hasan Dağı’nın volkanları ile ilgili olmadığını, bölgede zamanında etkin olan volkanlar olduğunu ve bu oluşumların, bu volkanların etkileri olduğunu söylüyorlar.)

Soğanlı, Roma Dönemi’nden itibaren yerleşim alanı olarak kullanılmaya başlanmıştır. Vadi yamaçlarında yer alan kaya mekânlarını; Romalılar mezarlık, Bizanslılar ise kilise olarak kullanmışlardır. Soğanlı M.S. 4. Yüzyıldan itibaren Hristiyanlığın Kapadokya’daki merkezlerinden biri olmuş ve önemini 7. ve 8. Yüzyıllarda da sürdürmüştür. Nitekim Hristiyanlığın asıl kurucusu

Pavlos’un ilk seyahatlerini Hatay üzerinden bölgeye yaptığı bilinmektedir. Hz. İsa’ya inanan ilk müminlerin Soğanlı ve Erdemli başta olmak üzere tüm Kapadokya’da bulunduğu rahatlıkla söylenebilir. Nitekim Hz. İsa’ya inanan bu ilk insanları bulduğu yerde öldüren Roma devletinin baskılarından saklanmak için bölgede her yerleşim yerinin alt tarafında yeraltı şehirlerinin olması da tesadüf değildir.

Kiliselerde yer alan duvar freskleri, stil açısından 10-12. Yüzyılları yansıtmaktadır. Soğanlı’da kayaya oyulmuş pek çok kilise ve manastır dışında binlerce güvercinlik, mağara ve barınaklar da mevcuttur. İhlara-Göreme ve Zelve Vadilerinde görülen kaya yerleşimlerini ve kiliselerin benzerlerini ve bunlardan farklı olarak kubbeli kaya kiliselerini de Soğanlı’da görmek mümkündür. Bu kiliselerin isimlerinin büyük bir bölümünün Türkçe olması da enteresandır. Yılanlı Kilise, Geyikli Kilise, Balıklı Kilise, Karabaş Kilise, Tokalı Kilise, Kubbeli Kilise, Gök Kilise gibi.. Bunlardan Tahtalı Kiliseye zamanla Santa Barbara adı verilmeye başlanmıştır. Tahtalı Kilise, Tahtalı vadisinde bulunduğu

Kiliselerde yer alan duvar freskleri, stil açısından 10-12. yüzyılları yansıtmaktadır. Soğanlı’da kayaya oyulmuş pek çok kilise ve manastır dışında binlerce güvercinlik, mağara ve barınaklar da mevcuttur.

için bu adı almıştır. Kiliselerin adları ya bulundukları coğrafyadan ya da içerisindeki motiflerin özelliğine göre isimlerini almıştır. Yılanlı Kilise’de bir yılan motifi vardır. Geyikli Kilise’de ise bugün çoğu kazınmış bir geyik motifi var. Kilislerdeki süslemelerin üzerinde Yunanlı turistlerin Yunan alfabesiyle yazdığı yazılar var. Kiliselerin içindeki resimlerin tahrip edilmesinde bölge insanlarından çok bölgeye gelen yabancıların etkisi olduğunu söylüyor kimi yazarlar. Özellikle resimlerde

gözlerin oyulmuş olması hemen dikkat çeker. Bunun bazı Hristiyan mezheplerin ve tarikatların inancı ile ilgili olduğu ve yöreye gelen bu tarikat ve mezheplere mensup insanlar tarafından yapıldığı söylenir.

Bölgenin nasıl oluştuğu ile ilgili farklı görüşler de var. Soğanlı yer hareketleri sırasında çökmelere uğramış ve çöken yerler sel suları ile daha da derinleşmiş; burada uçurumları olan derin vadiler meydana gelmiştir. Yer hareketleri ve erozyon sonucu ortaya çıkan en ilginç doğa manzarası masa biçimli dağlardır. Masa biçimli tepeler ve kubbeli kaya kiliseleri Kapadokya'dan başka bir yerde görülmeyen kültür ve doğa varlıklarıdır.

Soğanlı kaya kiliselerinin duvarları değişik renklerle boyanmış durumdadır ve üzerine resimler yapılmıştır. Ayrıca bu kiliseler içinde ve bazı kaya oluklarında dini resimlerin yasaklandığı ikonoklastik döneme ait tek renkli geometrik motifler ve haç resimleri bulunmaktadır. Duvar resimlerindeki konular İncil'den alınmıştır. Hristiyan inancına göre İsa peygamberin doğumu, vaftiz edilişi,

mahkemesi, mucizeleri, çarımıha gerilişi, Hz. Meryem'in başından geçen olaylar, at üzerinde Kudüs'e gidişi ve azizlere ait freskler vardır.

KARABAŞ KİLİSESİ

Soğanlı Vadisinin sağ yamacında yer alır. Buradaki kayalıkta Karabaş Kilisesi'nden başka pek çok mezar odaları ve rahiplerin devamlı olarak kaldıkları mekânlar bulunmaktadır. Soğanlı'da yer alan Karabaş Kilisesi 6. yüzyılda inşa edilmiştir. Kilise Roma döneminin karakteristik özelliklerini taşır. Karabaş Kilisesi'nin duvarları 11. ve 13. yüzyıllarda tekrar inşa edilmiştir. İlk olarak basit çizgiler ve motiflerle süslenmiştir. Freskler 11. yüzyılda toprak boya ile yapılmıştır. Yağlı boyanın keşfinden sonra toprak boyalar yerine yağlı boyalar kullanılmıştır. Bu kilise Soğanlı'nın sanat değeri bakımından en büyük ve en güzel kilisesidir. Kilise dört kısımdan oluşur. Hz. İsa'nın doğumu, vaftizi, havlu ile kurulanması,

dini mücadeleleri, çarımıha gerilişi ve Saint Jean'in canavarı boğuşu gibi kompozisyonlar, 12 Havarî'nin ve diğer azizlerin resimleri, Bizans ve Türk (Selçuklu) motifleri kilisenin iç duvarlarını süslemektedir.

AZİZE BARBARA KİLİSESİ (TAHTALI KİLİSE)

5. veya 6. yüzyılda yapıldığı sanılmaktadır Soğanlı Köyünden batıya uzanan vadinin sonunda yer alır. Duvarlarında, Hz. İsa'nın vaftizi, havariler, müjde, ziyaret, bakireliğin ispatı, Beytullahim'e yolculuk, doğum, yedi uyuyanlar ve Saint Jean'in canavarı öldürüşü gibi tasvirler, kompozisyonlar, portreler vardır. Bunlar Bizans ve Selçuk motifleriyle süslenmiştir.

KUBBELİ KİLİSE

14. yüzyılda son şeklini almıştır. Yakın çevresindeki diğer kiliselerden farkı; kayaların dışı da boyanarak ve işlenerek muntazam kubbeli bir kilise haline sokulmasıdır. Kubbeleri, peribacasının işlenmesiyle oluşturulan kilise, tonozları ile ileri bir mimari özellik gösterir. Kubbenin dışı da boyanarak tezyin edilmiştir. Bu boyalar doğanın dış tesirlerine rağmen asırlardır kaybolmadan, silinmeden bu güne kadar gelmiştir. Kilise iki katlı olup iç kısımları diğer kiliselerde olduğu gibi fresklerle doludur.

SAKLI KİLİSE

Küçük Kubbeli Kilise'nin alt katına Saklı Kilise denir. Saklı Kilise'nin yakınlığında daha başka kaya kiliseleri ve kaya yerleşimleri bulunmaktadır. Ancak onların fazlaca sanat değeri yoktur. Saklı Kilise'ye kuzeyinde bulunan kapıdan girilir. Güneyinde üç bitişik odası daha bulunmaktadır.

YILANLI KİLİSE

14. yüzyılda yeniden resimlendirilen kilisenin ilk yapısı çok eskidir. Burada bulunan kompozisyonlar, diğer kiliselerde yoktur. Kilise üç bölmelidir. Üçüncü bölme yontma taş ile inşa edilmiş olup sonradan yıkılmıştır. Kilisenin duvarları, karşılıklı harp nizami almış mızraklı

askerler, İsa ve Azizlerin resimleri ile süslenmiştir. At üzerinde olan Saint Jean'in yılanı ve kurtlara saldırısı tasvir edilmektedir. Bu kilisede motif bulunmamaktadır.

Soğanlı'ya gidip geldiğinizde mekânı unutmamız zaten mümkün değil. Ancak Soğanlı'yı size unutturmayacak ve her gördüğünüzde hatırlatacak bir sembol daha var: Soğanlı bebekleri.. Kökeni, kaynağı, ortaya çıkış sebebi nedir pek bilinmez ama yörenin özellikle genç kızları ve kadınları tarafından yapılan bez bebekler artık Soğanlı ile sembolleşti.

■ **Kökeni, kaynağı, ortaya çıkış sebebi nedir pek bilinmez ama yörenin özellikle genç kızları ve kadınları tarafından yapılan bez bebekler artık Soğanlı ile sembolleşti.**

Yöre için önemli de bir gelir-geçim kaynağı olan bez bebekler Kapadokya'yı sembolize eden peri bacaları, yıldı atları kadar meşhur. Ancak ortaya çıkışı ile ilgili köylülerin anlattığı bir rivayet de var. Soğanlı Bez Bebekleri, köy okulundaki bir öğretmenin öğrencilerden el işi dersi için bebek istemesiyle ortaya çıkmış. Bir öğrencinin annesinden oyuncak

bebek istemesi sonucunda, öğrenci velisi tahta üzerine bez sararak bebek yapmış. Bu bebek öğretmen tarafından çok beğenilmiş ve bunun önemini altını çizmiş. Daha sonra köydeki tüm kadınlar yapmaya başlamış. Yöreye turistler çok geldiği için onların dikkatlerini çekeceği düşünülmüş. Düşünüldüğü gibi de olmuş. Günümüzde, "Soğanlı Bez Bebekleri" ismi tescilli ve bebekler bir kooperatif tarafından patentli olarak üretiliyor.

Soğanlı, Kayseri'nin tarihsel süreç içerisinde Kapadokya'nın başkenti-merkezi olmasının da aynı zamanda en

KARATAŞ'TAN İNCESU'YA

*Bir
mekân şüri*

Mustafa Söğüt

Kimi şehirler ismini dağdan alır, kimisi bir ovadan, kimisi bir ormandan kimisi de yanında akan bir ırmaktan, dereden veya çaydan. İsmi dağdan alan şehirlerin karakteri sert ve tedbirli olur, dikkat, her an hazır bulunuşluk en belirgin özellikleridir. İsmi ovadan alan şehirler, geniş ruhlu, rahat, daha huzurlu, tedbirden ziyade her şey olaçağına varır düşüncesi ile hareket eder. İsmi bir insandan alan şehirler ise gerçekten insanı temsil eder. İsmi taşıdığı insana benzer. Kültür, sanat ve medeniyet daha belirleyici olur. İsmi bir ırmaktan, dereden veya çaydan alan şehirler ise rikkat sahibi şehirlerdir. İncelik, estetik ve güzellik en önemli meziyetleridir.

Şüphesiz ki bu tasnifler genel geçer tasniflerdir. Bütün bu özellikleri şahsında birleştiren insanlar gibi şehirler de vardır. Bir dağın, bir ırmağın, bir ovanın aynı şehirde birleştiği mekânlar da vardır. Bu anlamda İncesu bir dağın eteğinde, bir ırmağın yakınında, bir ovanın karşısında, bir ince ve narin suyun kenarında kurulmuş bir şehirdir. Adını sudan alan şehirler bir ırmaktan alıyorsa hırçındır ama aynı zamanda bereketlidir ve paylaşımcıdır. Bir çaydan alıyorsa, sakin ve huzurludur, incedir. İncesu bu anlamda daha çok inceliği temsil eder. İncesu deresinin aktığı vadi yöresinin aynı zamanda güzelliği ve bereketidir. (İlçeden geçen İncesu deresi Aksu Bağlarından doğmaktadır.)

Bazı mekânlara girdiğinizde ilk gördüğünüz şey sizin o mekânla ilgili izleniminizdir. Bu anlamda İncesu'ya girdiğinizde karşılaştığınız tarihtir. Gerçekten ilçeye girer girmez sizi karşılayan Merzifonlu Kara Mustafa Paşa'nın yaptırdığı, Faruk Nafiz Çamlıbel'in meşhur şiiri Han Duvarları'nın önemli bir bölümünün yazıldığı Han, adeta İncesu'nun özeti gibidir. Han, İncesu adına sizi ağırlayan bir ev sahibidir. Karşılayan Han olursa o zaman burada bolluk, bereket, nezaket ve huzur var demektir. İncelik de burada yatar zaten. Çocukluğumda rahmetli babamın hiç tanımadığı, ilk kez karşılaştığı bir misafiri; akrabası, komşusu veya asker arkadaşı gibi ağırlaması geldi aklıma Han'ı görür görmez. Dedim ki içimden İncesu misafirlerini babam gibi karşılıyor. Gelenin kim olduğuna, ne olduğuna bakmıyor ve sofrasına, evine, yurduna davet ediyor. Zaten Tanrı misafiri de böyle ağırlanmaz mı? Bizler bu dünyada Tanrı'nın misafirleriysek, şehirler, evler, sofralar, ibadethaneler, tekkeler, hanlar da bizim misafirhanelerimiz değil mi? Tıpkı canın teni gibi, tıpkı ruhun bedeni gibi, tıpkı bulutun dağı, ırmağın yatağı, suyun pınarı gibi..

Han'ın girişinde Han Duvarları şiiri ve Faruk Nafiz'in büstü karşılıyor bizi.

*Aradan yıllar geçti işte o günden beri
Ne zaman yolda bir han rastlasam irkilirim,
Çünkü sizde gizlenen dertleri ben bilirim.
Ey köyleri hududa bağlayan yaşlı yollar,
Dönmeyen yolculara ağlayan yaşlı yollar!
Ey garip çizgilerle dolu han duvarları,
Ey hanların gönlümü sızlatan duvarları!..*

Han hala sağlam ve misafirlerini ağırlamaya devam ediyor. Çayımızı nerede içelim derken hemen hanın bitişiğindeki küçük bir odada Osman Emmi közde çay demliyor, kahve yapıyordu misafirlerine. Dulukları içine çökmüş Osman Emmi bir tarihi taşıyordu yüzündeki çizgilerde ve omuzlarında besbelli. Osman Emmi'nin çayını yudumlarken fotoğraflarını çekmeyi de ihmal etmiyoruz. Bakışlarındaki hüznün, pencereden içeri yansıyan ışığı bastırıyordu. Yaşadığı yalnızlık duygusu değil, yol halinin kemal boyutuydu.

İncesu bir dağın eteğinde, bir ırmağın yakınında, bir ovanın karşısında, bir ince ve narin suyun kenarında kurulmuş bir şehirdir. Adını sudan alan şehirler bir ırmaktan alıyorsa bir hırçındır ama aynı zamanda bereketlidir, paylaşımcıdır. Bir çaydan alıyorsa, sakın ve huzurludur, incedir.

Menzile yaklaşmış, varmanın huzuru ile ayrılığın hüznünü aynı anda yaşıyordu. Tıpkı cennetten dünyaya gelen Adem'in yaşadığına benzer bir hüznün ve huzur.

Osman Emmi'nin oradan çıkınca doğal olarak tarihi İncesu çarşısına çıkıyoruz. Hemen karşımızda Kürtüncü Yusuf Emmi var. Dükkânı açmış ve kürtün yapıyor. (Taşıyıcı hayvanlar için semer). Fotoğrafının çekilmesine alışmış. Hiç istifini bile bozmuyor. Sanki siz benim suretimin ancak size görünenini çekebilirsiniz, benim içimi, sanatımı, gönlümü nasıl çekeceksiniz der gibi duruyor Yusuf Emmi. Çarşıdaki diğer dükkânların niye kapalı olduğunu sordüğümüzda, çoğunun boş olduğunu, ticaret anlayışının değiştiğini, marketlerin ve çarşının başka mekânlarda yeni alanlar açtığını söylüyor. Aslında İncesu'nun tarihi çarşısı hala ayakta ve basit bir restorasyonla aktifleştirilecek gibi. Çarşı elden geçirilerek geleneksel sanatların merkezi haline getirilebilir.

Hatta çarşının fotoğraflarını çekerken şöyle hayal ettim. Osman Emmi ve Yusuf Emmi zaten burada.. Bunlarla beraber, şu tarafta bir neyzen, şurada bir hattat, bu tarafta ebru atölyesi.. Ressamlar, fotoğraf derneği, dağcılar varsa onlar için bir mekân. Tam orta yere bir kütüphane. Ya da kitapsevenler için bir sahaf.. İncesu'da mutlaka halı ve kilim dokuyanlar vardır; onlardan bir tanesi için örnek bir halı veya kilim dokuma atölyesi. Hattat, kaligraf (yazı odası). Yani kısacası Kayseri'deki Hunat Külliyesi'nin bir benzeri çok rahatlıkla yapılabilir. İncesu Tarihi Çarşısı bir kültür merkezi haline getiriliyor ilanını okuduğumda hayalimle heyecanlanacağım..

Çarşı'dan direk eski Cami'ye de geçebiliyorsunuz. Muhteşem Kapısı hala ayakta. Karşısında hamam ve yan

taraflarında çay ocaklarında hüznü/ demli çay dumanı sizi karşılıyor. Burada da çayımızı yudumlarken bölge ile ilgili tarihi bir yolculuğa çıkıyoruz.

Merzifonlu Kara Mustafa Paşa bir rivayete göre Bağdat seferinde veya başka bir rivayete göre yolculuğunda 1659-1660 yıllarında o zaman bataklık halinde bulunan İncesu deresinin kenarına orduğâhını kurdurur. Anlatılanlara göre o gece rüyasında kendisine bu ıssız yörenin ihyası emredilir. Bu suretle Kara Mustafa Paşa 1661'de şimdi halen mevcut bulunan Cami-i Kebir, Kervansaray, Hamam ve iki sıradan oluşan çarşı ve çeşmeleri inşa ettirmiştir. Kayseri Mahkemesinin kayıtlarına göre bugün ilçenin bulunduğu yer yakınında Karataş adında bir köy bulunmakta idi. İncesu'da imar hareketlerinin başlamasıyla Karataş'tan ve diğer yerleşim yerlerinden kabileler gelip yerleşmişlerdir. Bunlardan başlıcaları; Kırım, Etyemez, Karakoyunlu ve Bozkoyunlu kabileleridir. İlçedeki çeşitli mahalle ve sokak isimlerinin kaynağı bu kabilelere dayanmaktadır. İlçeye daha sonra Rum aileleri de yerleşmiştir.

■ **Taş evler, taş duvarlar mahremiyeti sağlarken, aslında bir yanıyla insan kadar da sıcaklar. Taş, betona inat tabiatın ve canlılığın en önemli göstergesi. Beton evler insanı insandan koparıırken, taş evler insanı insana daha yakın kılıyor. Bunu İncesu'nun herhangi bir sokağına girdiğinizde hissediyorsunuz.**

İncesu 19 yy. başlarında bucak merkezi, 1901 yılında da ilçe merkezi olmuştur.

Rumların mübadele edildikleri 1925-1930 yıllarına kadar ilçenin bugünkü durumuna göre daha mamur olduğu,

1.200 kadar hanenin bulunduğu, nüfusun 12.700 olduğu, derenin güneyinde Salanta, Orta Mahalle, Kilise Mahallesi, derenin kuzeyinde ise Molu, Tırpanlı ve Sadıka isimli altı mahalleye ayrıldığı, ilçe haricinde çalışanlar tarafından ilçeye her yıl 80.000 Osmanlı Altını girdiği; ilçenin 7.000 büyükbaş hayvanı bulunduğu, yerinde yapılan araştırmalardan belirlenmiştir.

İlçedeki en önemli tarihi eserlerden biri Kara Mustafa Paşa tarafından yaptırılan ve halen bir kısmı duran

külliyenin şimdiki Kayseri yolunun girişine rastlayan kısmıyla giriş kapısı 1925 yılında Kaymakam Sait Bey tarafından yıktırılmıştır. Kervansaray'ın esas binası ve avlu kısmındaki kemerler restore edildiğinden iyi durumdadır. Çarşının bir kısmı eski halini koruyabilmiştir. Cami-i Kebir ve hamamın geçmiş yüzyılların aşındırması dikkate alınacak olursa çok iyi durumda olduğu söylenebilir. Bu iki eser 1955 yılında tamir ve restore edilmiştir. Cami Kebir üzerindeki kitabeden anlaşıldığına göre

1960 yıllarında tamir ettirilmiştir. 1970 yılındaki sel afetinden sonra bir süre kapalı kalmıştır.

İncesu gerçekten tam anlamıyla tarihi bir şehir.. Kervansaray bölgesinden çıktıktan sonra ister vadinin sağına gidin isterseniz soluna iki taraf da tarihi evler, camiler, kiliselerle dolu. Tarihi/eski evlerin çoğunda perdelerin olması, sokaklardan çocuk seslerinin gelmesi bizi mutlu ediyor. Çünkü tarihi bugüne taşımanın en önemli yolu, o mekânları insansız bırakmamaktır.

Yukarı Kilise'ye doğru giderken yolda yaşlı bir nene ile karşılaşıyoruz. Halini hatırlarını soruyoruz. Bütün Anadolu insanındaki misafirperverlikte olduğu gibi hemen bizi yemeğe ve çaya davet ediyor. Mutlaka bir şey ikram etmezse eksik kalacağına inanıyor. Teşekkür ediyoruz. Dua istiyoruz. Kilise ayakta. İçinde Grek alfabesi, Karaman Türkçesi ile yazılmış yazılar var. Tıpkı Kayseri gibi, Talas gibi, Develi gibi burada da insanlar yanyana, dipdibe huzur içinde yaşamışlar. Balkanlarda gezerken bir cami gördüğümde veya Anadolu'da gezerken bir kilise gördüğümde güven duygusu baskın geliyor. Çünkü insanlar inanç üzerinden dostluk kurabilirler. İnanç üzerinden birbirlerine yakınlık hissederek.

Taş evler, taş duvarlar mahremiyeti sağlarken, aslında bir yanıyla insan kadar da sıcaklar. Taş, betona inat tabiatın ve canlılığın en önemli göstergesi. Beton evler insanı insandan koparıırken, taş evler insanı insana daha yakın kılıyor. Bunu İncesu'nun herhangi bir sokağına girdiğinizde hissediyorsunuz.

İncesu'nun tarihi de çok eskilere dayanıyor. M.Ö. XIII. Yüzyılda Kayseri Kapadokya'nın başkentidir. Roma döneminde eski Pers krallarından III. Ariarathes zamanında halen kültürünün yaşatıldığı Kapadokya İncesu'yu da içine almaktadır. O dönemdeki ismi SADOĞORA olan İncesu ve NAZİANS diye adlandırılan Viranşehir Köyü, Kapadokya'nın önemli yerleşim birimlerindendir. Derebağ'da ve Viranşehir'de bu yerleşim izlerini taşıyan kiliseler ve şapeller (küçük kiliseler) şekil ve motifleriyle günümüze kadar ulaşmıştır. Kırklar ini, kayadan oyma birçok in, kaya mezarları yaşayan örneklerdir. Bu tarihi yerlerdeki motifler Ürgüp ve Göreme'dekilere göre daha basit ve yalındır.

IX. Yüzyılda Kayseri, daha önce ikiye ayrılan Roma İmparatorluğunun Bizans sınırları içerisinde kalır. Bu sırada

Kapadokya yönetimi askeri valiliğe dönüştürülür. Türklerin Anadolu'yu yurt edinmesine değin bu bölge Bizans'ın elinde kalır. Bu dönemden Beylikler dönemine gelinceye kadar İncesu'nun tarihi gelişimi hakkında mevcut kaynaklarda bilgiye rastlanmamıştır. Beylikler döneminde İncesu'ya ilişkin bazı tarihi bilgilere sahibiz. Yavuz Sultan Selim Çaldıran seferi döneminde Kayseri ve Bozok'a, Dulkadiroğulları soyundan Ali Bey'i yönetici olarak atar ve 1515 de Kayseri'nin de Osmanlı topraklarına katılması sağlanır. Olay şu şekilde cereyan eder. "Yavuz Sultan Selim Çaldıran zaferi dönüşünde Kayseri'ye gelir. Göksun Maraş tarafında meskûn Dulkadiroğullarını ortadan kaldırmak istemektedir. Bunlarla, Mısır Memlûkluları kız alış verişiyle akrabalık kurulmuştur. Orda, tabii konumu ve su olduğu için İncesu vadisine çekilir. Burası otağ kurulması için de çok ideal bir yerdir. Vezir Sinan Paşa'yı Dulkadiroğulları üzerine gönderir. Sinan Paşa kısa sürede başarı kazanır. Kesilen başlarla İncesu'ya döner, başlar bir zafername ile Mısır'a gönderilir. Orda

da İncesu'dan kalkarak İstanbul'a doğru yol alır. Tarih 15 Haziran 1515 tir. İşte Damardındaki Sinan Köyünün ismi buradan gelir."

Aynı olayı 24 aralık 1914 de İncesu Mal Müdürlüğü yaparken Hakk'ın rahmetine kavuşan "Mir at-i Kayseriyye" kitabının yazarı Ahmet Nazif Efendi de doğrulamıştır. Bu sırada İncesu ve çevresi Karataş Nahiyesine bağlıdır. Karataş Nahiyesi Yörük cemaatlerinin meskûn olduğu nahiyelerden birisidir ve Dulkadiroğullarına mensup aşiretlerdendir. Karataş Nahiyesi bugünkü İncesu ve çevresini içine almaktadır. 1500 tarihli nüfus defterlerinde Karataş cemaatinin bir diğer adı da "Bezircülü Cemaati" olarak geçmektedir. Bu bölgenin 1500' lü yıllarda tahrir defterinde 5512 altın vergi ödediği öğrenilmektedir.

1856- 1857 yıllarında Bozok Eyaletine bağlanan Kayseri Sancağının 6 büyük nahiyesinden biri İncesu'dur. 1876 yılında Ankara Vilayetine bağlanan Kayseri Sancağının kazası olmuştur. 1901 yılında bu unvanı geri alınan İncesu 1905' de tekrar kaza olmuştur. 1924 yılında İl Unvanını kazanan Kayseri'ye bağlanan İncesu'sun İlçe Statüsü kesintisiz olarak bu güne kadar devam etmiştir. İlçe merkezi 2 belde ve 6 köy 10.07.2004 tarihinde 5216 Sayılı Kanun ve 18.05.2005/8915 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile Büyükşehir Belediyesi sınırları içine dâhil olmuştur.

Kırklar İni adını duyar duymaz isimdeki menkıbevi mahiyeti düşünüyorsunuz. Üçler, yediler, kırklar burada da mı var diye geçiyor içinizden. Örenşehir Mahallesindeki Bizantion Anıtı

İncesu gerçekten tam anlamıyla tarihi bir şehir.. Kervansaray bölgesinden çıktıktan sonra ister vadinin sağına gidin isterseniz soluna iki taraf da tarihi evler, camiler, kiliselerle dolu. Tarihi/eski evlerin çoğunda perdelerin olması, sokaklardan çocuk seslerinin gelmesi bizi mutlu ediyor.

hala gezilebilir durumda. Ama İncesu ile özdeşleşen bir isim ararken burada da aradığımız isimle karşılaşıyoruz. Her şehrin bir veya birkaç ismi olur. Ama bu isim o şehrin sembolüdür, olmazsa olmazdır. İncesu'yu biraz geçtikten sonra Turasan Veli Hazretleri türbesine gider levhasını görünce bu ismin kim olduğunu hemen hatırlıyoruz. İncesu'nun hemen devamındaki Evliya Tepesi'nin üstünde, Erciyes Dağı'na nazır bir tekke, türbe ve mezarlık karşımıza çıkıyor. Turasan Veli Hazretlerinin türbesi. Bölgede pek çok mezar var. 1200'lü yıllarda yaşamış Turasan Veli Hazretleri, bölgenin İslamlaşma süreci ile yakından alakalı. Erciyes'in etekleri onun talebelerinin mezarları ve türbeleri ile dolu. Orada duamızı edip Erciyes'i seyrede seyrede

yeniden İncesu'ya doğru yol alıyoruz. İncesu deyince akla üzüm gelir. 1991 yılında ilk defa üzüm festivali düzenlenmiş ve bu festival geleneksel hale getirilerek her yıl eylül ayının ilk cumartesi gününde yapılmaya devam ediliyor.

Üzüm Kapadokya'nın bir başka sembolü zaten. İncesu'ya inerken sağımızda ve solumuzdaki üzüm bağlarından gelen sesler, hayatın en önemli alametlerinden birisi. Bize üzüm ikram eden bir yaşlı teyze, güzün de pekmezimizden içmeye gelin inşallah diyor. Erciyes'i sağımıza alıp Kayseri'ye doğru yol alırken, batan günün Erciyes üzerindeki kıvılcığı geçirdiğimiz bir günün sonuna geldiğimizin de göstergesi. ■

Devlet-i Alîye ve Şehr-i Kayseri

Yard. Doç. Dr. M. Fazıl Himmetoğlu

Moğol istilasından sonra istikrarsız bir görüntü veren Anadolu Bitinya bölgesinde kurulan küçük bir beyliğin serpilmesiyle yeni bir döneme girmiştir. Ertuğrul Gazi ve oğlu Osman Gazi'nin kurduğu bu beylik Bizans üzerine yaptığı başarılı akınlarla dikkatleri üzerine çekmiştir. Cihad ve gazaya aç topluluklar onların yollarına katılmış ve Gelibolu yarımadası üzerinden diğer kıtaya iskân olmuşlardır. Oldukça hızlı bir şekilde yayılım gösteren Osmanlılar fethettikleri yerleri idare etme noktasında sıkıntı yaşamaya başlamışlardır. Bu sıkıntılar Osman Gazi'nin oğlu Orhan Bey döneminde ciddiyetini arttırmıştır. Uzak görüşü yüksek bir siyasi karakter olan Orhan Bey daha sonra Daire-i Adliye olarak anılacak liyakat ve devlet aklına dayanan bir anlayışı tesis etmesi için Davud el-Kayseri'yi ülkesine davet etmiştir. Daire-i Adliye yabancı kaynaklarda justice of circle olarak geçerken günümüz Türkçesinde adalet çemberi olarak bilinmektedir. Koçi Bey Risalesi'nde geçen "Osmanlı Saltanatının ayakta kalması asker ile, hazine ile, hazine geliri reaya ile, reayanın ayakta durması adalet ile" ifadesi bu adalet çemberine işaret etmektedir. İşte bu sistemin kurucusu **Davud el-Kayseri**'dir.

Kayseri, Danişmendilerle ilim ve kültür merkezi haline gelmiş bir Anadolu kentiydi. Davud el-Kayserî bu ilim ikliminde dünyaya gelmiş

buradan dünyaya açılmış bir hem-şehrimizdir. Moğol istilasından sonra İran coğrafyasındaki Save kentinden Kayseri'ye gelen bir ailenin mensubu olan Davud el-Kayserî 1258 veya 1261 yılında Kayseri'de dünyaya gelmiştir. Kadî Siracettin el-Ümrevî'den dersler alıp daha sonra tedrisatına Kahire'de devam etmiştir. Akabinde buradan ayrılarak İran'a giden Davud el-Kayserî İran'da bir müddet kaldıktan sonra tekrar Anadolu'ya dönmüştür. Muhiyiddin İbnü'l Arabî'nin Fusûsü'l Hikem adlı eseri üzerine bir şerh yazmıştır. Bu eserin adı **Matla'u hususi' l Kelim filmaani Fususi'l Hikem**'dir. Bu sıralarda Orhan Bey Bizans aleyhine genişleyen topraklara Anadolu'nun gazi alperen dervişlerini iskan ediyor Bizans ve Papa arasındaki siyasi ve mezhepsel çatışmayı gözlemliyordu. Bu sırada Davud el-Kayserî'nin şöhreti ve yazdığı eserlerin kuvveti Orhan Bey'in de dikkatinden kaçmamıştı. Hristiyan ahalisi ile birlikte yaşamak zorunda olup onları yönetmek durumunda olan Müslümanlar için gerekli meşru idare anlayışını ihdas etmek adına Orhan

Bey İznik'te ilk medreseyi 1333'te ona kurdurttu. Onun kurduğu medresenin asıl gayesi sadece tasavvufî bir eğitim değildi. Asıl maksat mülkîye ihtiyacına cevap vermektir. Zira merhum Halil İnalçık *"Orhan Bey dönemine ait birçok vakfiye ve mülknâme işice gelişmiş bir bürokrasinin eseridir"* diyerek bu gelişmişliği Davud el-Kayserî'ye bağlamaktadır. Ona kurdurulan bir tekke veya zaviye değil bir medreseydi ve o bu medresede kadî yetiştirilerek memleketin en önemli ihtiyacı olan adalet bürokrasisini tesis etti. Onun attığı bu temel beyliğin imparatorluğa kadar ulaşmasına vesile oldu. Burada verilen eğitimde şer'î ilimler vaz geçilmez kaynak olarak derslerin temelini oluşturuyordu. Allah Resulü Hz. Muhammed (A.S.)'in sünneti ve dört büyük halifenin uygulamalarıyla birlikte dört hak mezhepten Hanefî mezhebi ağırlıklı olarak takip ediliyordu. Bunları burada yetişen kadıların görev yaptıkları yerlerde tuttıkları şer'iye sicillerindeki kayıtlardan anlayabiliriz.

Devlet-Alîye'nin kuruluşunda bu kadar etkili olan Davud el-Kayserî'nin doğup büyüdüğü şehrin ilim noktasında

nasıl sonuçlar verdiğinin açık bir delilidir. Günümüzde bütün dünya tarihçilerinin bu kadar kısa sürede nasıl bu kadar güçlü bir idari yapı tesis edilebilir sorusuna aradığı cevap belki de Danişmendîlilerin ilim ve irfana verdiği kıymette gizlidir.

Davud el-Kayserî 15 yıl görevini sürdürdü ve 1350 yılında vefat etti. Bugün kabri Bursa Şehri'nin İznik İlçesindedir.

Kayserî şehrinin Devlet-i Alîye'nin hâkimiyetine geçmesi biraz geç olmuştur. Bunda Osmanlı'nın Balkan siyaseti ve Anadolu'daki karmaşık durum etkili olduğu düşünülebilir. Osmanlıların Kayserî'yi kesin olarak almaları Karamanoğulları Beyliğini sonlandırma- larından sonra olmuştur. Kayserî'nin Osmanlılara geçişinin kesin bir tarihi yoktur. Fakat *Kayserî Şer'iyye Sicilleri* kaydının H.895-M.1489'da başladığı bilgisini göz önünde bulunduracak olursak Sultan II. Bayezid dönemi karşımıza çıkar. Fatih Sultan Mehmed Han vezir-i azam Gedik Ahmet Paşa'yı vazifelerinde Karamanoğullarının varlığını sonlandırmıştı. Fatih, şehzade Mustafa'yı Karaman valisi yapmıştır. Niğde ve Kayserî arasında bulunan

Develi ve Karahisar'ı (bugünkü Yeşilhisar) alma vazifesini ona vermişti. Şehzade Mustafa hastalanınca yerine Niğde Sancakbeyi Koçu Ney memur edildi. Fakat Karahisar ve Develi'nin hakimi Atmaca Bey şehzadeden gayrısına kaleleri teslim etmeyeceğini söyleyince şehzade hasta haliyle yola koyuldu. Şehzade Karahisar'ı (Yeşilhisar) bizzat teslim aldı ve içine asker koydu. Şehzadenin bu yolculuğu onun hastalığının ilerlemesine sebep oldu ve hayatını kaybetti. Cenazesi Bursa'ya defnedildi. Şehzade Yeşilhisar'a kadar gelmiş fakat buna rağmen şehrin merkezinin resmi olarak Sultan II. Bayezid Han döneminde Osmanlı idaresine girdiği söylenebilir. Zira Osmanlıdaki kadılık sisteminin Orhan Bey devrinde Davud el-Kayserî ile birlikte ülkenin idaresi için tesis edildiğine yukarıda değinmiştik.

Şer'iyye Sicilleri Osmanlı topraklarında idare edilen yerleşim yerlerine görevlendirilmiş kadıların gördükleri davaların tutulduğu kayıtlardır. Bu kayıtlar Osmanlı siyasi, iktisat ve sosyal tarihi için en önemli kaynaklardan biridir. Kayserî'de bu kayıtların tutulmaya başlanması Osmanlı hâkimiyetinin başlaması anlamına gelmektedir. Bu şer'iyye sicilleri sayesinde Osmanlı dönemi Kayserî'si hakkında oldukça tafsilatlı bilgilere sahip olunmaktadır. Kayserî'nin Osmanlı idaresine girişinden imparatorluğun yıkılışına kadar 289 adet defter tutulmuştur. Bu defterler Erciyes Üniversitesi Tarih Bölümü öğrencilerine tez olarak verilip değerlendirilmektedir. Bu değerlendirmeler ışığında takriben 500 yıllık Kayserî tarihi aydınlatılmaktadır.

Kayserî şer'iyye sicillerinde göze çarpan bazı ayrıntılara değinilecek olursa; Kayserî'nin önemli bir sancak olduğu dikkatleri çekmektedir. Bazı dönemlerde Devlet-i Aliyye taşra teşkilatını düzenleyip güncellese de Kayserî önemli bir şehir olarak kalmaya devam etmiştir. Mesela 17.

Asrın ikinci yarısında Osmanlı Devleti hem Girit üzerine sefer halindeyken hem Celali isyanlarıyla uğraşıyor hem de Erdel üzerine sefer düzenliyordu. Bu noktada devletin askeri, ekonomik ve sosyolojik anlamda sıkıntı çektiği bir dönemde Kayserî'den ciddi destek görmüştü. Bu destek hem insan gücü hem teçhizat bakımından devletin imdadına yetişmişti. Bu dönemde

■ Kayserî şer'iyye sicillerinde göze çarpan bazı ayrıntılara değinilecek olursa; Kayserî'nin önemli bir sancak olduğu dikkatleri çekmektedir. Bazı dönemlerde Devlet-i Aliyye taşra teşkilatını düzenleyip güncellese de Kayserî önemli bir şehir olarak kalmaya devam etmiştir.

(1645-1699) Karaman Eyaleti'nin bir sancağı olan Kayserî Girit'e yakın olmasına karşın sefer harekâtında ciddi bir lojistik merkez haline gelmişti. Yine 17.yüzyıla ait belgelerde Kayserî Kalesinde gerçekleşen bir isyan hareketinin Kayserili ahalisi tarafından bastırıldığına değinilmişti. İsyan nedenleri arasında şehrin gelirlerinden oluşan hazinenin akıbeti de vardı. Bu bilgiler ışığında Kayserî'nin ekonomik gücünün erken dönemlerdeki gibi kuvvetli olduğu düşünülebilir.

Osmanlı ve Kayserî kelimeleri yan yana geldiğinde bahsetmeden geçemeyeceğimiz bir başka değer **Koca Mimar Sinan**'dır. Devlet-i Alîyye'de **Ser Mimar-ı Hassa** rütbesine ulaşmış imar ettiği her türlü kamu binası ile sadece ihtiyacı gidermemiş, insanoğlunun estetik anlayışına ruh dünyasına dokunmuş **Ağırnaslı Mimar Sinan**. 1489'da Ağırnas'da doğan Mimar Sinan üç padişah döneminde Devlet-i Aliyye'ye hizmet vermiştir. Yavuz Sultan Selim Han,

Kanunî Sultan Süleyman Han ve Sultan II. Selim Han dönemlerinde Memalik-i Ali Osman'a sayısız cami, birçok su kemeri ve çeşme, köprü ve külliye yapmıştır. Önceden yapılmış birçok kamu binasını tahkim ederek kuvvetlendirmiş ve tarihe geçmiştir. Kayserî'deki en bilindik eseri halk tarafından Kurşunlu Camii olarak bilinen **Hacı Ahmed Paşa Camii**'dir. Mimar Sinan'ın bundan

hariç iki eseri daha vardır Kayserî'de. Bunlardan biri **Osman Paşa Camii**'dir. Bu cami valilik ve saat kulesi arasında yapılmış olup günümüze ulaşmamıştır. Diğer eseri ise **Hüseyin Bey Hamamı**'dır ki bu hamamında günümüze kadar ulaşmadığını söyleyebiliriz. Kurşunlu Camii'ne dönecek olursak bu cami 1576 yılında Ahmet Paşa tarafından Mimar Sinan'a yaptırılmıştır. Osmanlı'nın klasik dönemi üslubuyla inşa edilmiş olan cami tek kubbeli tek minareli, çift revaklıdır. Cami hala Kayserililer tarafından en çok tercih edilen camiler arasındadır.

Ezcümle Şehr-i Kayserî, Devlet-i Aliyye döneminde de ilim, sanat ve irfan merkezi olma karakterini gösterebilmiştir. Buradan neşet eden medeniyet dalları İslam ülkesinin her bir köşesini gölgesi altına almış, buradan çıkan kıvılcım iklim iklim üşüyen ruhları ısıtacak dev ateşlere dönmüştür. Şehr-i Kayserî cehalet yangınına gölge, dünya aşkının kuru ayazına ocak olmuştur. ■

Cırlavuk / Mimarşinan Köyü

Parmağın Ayı İşaret Ettiği Mekân

Kani Çınar

Hepimiz bir mekânın yerlisiyiz. Mekânlar bizimle özdeşir; biz mekânlarla özdeşiriz. Bizi bir şehre yerli kılan, başka şehirlerdir. Toprak, hemşehri o zaman tedavüle çıkar. Ne yok aranan odur. Ne var, kıymetten uzak. Memleket heyecan ve hasretleri de böyledir. Bu da alışana kadar. Alışkanlık demek kopma, unutmama, boş vermedir bir yönüyle. Acıya bile alışıldıktan sonra...

Şehrimizde bizi biz kılan mekânlarımız vardır. Orada bulunmak emniyet hissi verir; güvende buluruz kendimizi. Çınar gibi yaslanır, derya gibi açılırız. Tozu zorumuza gitmez; köpeği saldırmaz bize. Hangi köşeden döndüğümüzde

nasıl bir yüzle burun buruna geleceğimizi biliriz. Rüzgârın yönüne, güneşin açısına, gölgenin rengine vakıfızdır. Sürekli bir değişim içindeki şehirlerin kırdığı kollar bunlardır aslında. Bir türlü yetişemediğimiz değişim ve maziden sıyrılış. Sürat çağı dokunup geçiyor.

Yabancı ve kocaman dünyada “yabancı” ve “yaban” oluşumuz cingi bir dağ aslında. Hâlbuki geometrik şekillerin ruhumuzu istilâ ettiği mekândır şehir: Kare, dikdörtgen, üçgen... Modernyaftalı şehirlerde caddeler birden tükenmez; çıkmaz sokaklar yoktur, toprak damlar, dutların döküldüğü avlular, sarnıçlar, buz gibi suları çekilen kuyular, bakır

helkeler, güğümler... Yine de alışıyoruz yaşadığımız mekânlara. Otobüs saatlerini şaşırıyor, kaldırımlarında bir önceki günden kalan ayak izlerimizi aramıyoruz. Vapur nasıl geçer, kuşlar nereye tüner, sütçü nasıl bağırır, fırınlar nasıl ekmek kokar, kargaşa nasıldır... Bunlarla hem yerlileşiyor hem ehliyleşiyoruz heyhat.

Şehrin dışına çıkmaya cür’et edelim: Kayseri ovasının etrafındaki sıradağlar, birçok yerleşim birimine sahip. Talas, Hisarcık, Hacılar, Erkilet ve Mimarşinan... Bir zamanların beldeleri, köyleri şimdinin mahallesi, ilçesi oldu son düzenlemelerle. Düzenleme ve

değişimin en hızlı ve en fazla olduğu yerleşim birimlerinden birisi Mimarşinan. İpek Yolu’nun dayanılmaz cazibesi ve etkisiyle Mimarşinan ve Kayseri arasındaki geniş araziler, evlerle, yerleşim birimleriyle doluverdi. Ne olursa olsun Kayseri’ye yani şehre nazaran Mimarşinan hâlâ bir köy. Köye ve köylüye has özelliklerini az da olsa muhafaza ediyor. Dil özelliği kendine has. Şehre yakınlığına, eğitim seviyesi ve gurbet görmüş insan sayısının çokluğuna rağmen dil özelliğini koruyor. Master konusu edilmeli. Hatta doktora dahi konu olmalı Mimarşinan’ın dili... Belde-leri belediye veya mahalle yapmakla değişimi (dil, adet, binalaşma, yeni davranışlar, farklı komşuluklar...) çok hızlı göremiyorsunuz, daha uzun zamana ihtiyaç olduğu kesin.

Mimarşinan’ın nostaljik yönü var. Orası da şehir gibi değişiyor; göğe saçma sapan uzanan vericileri barındırıyor, taş döşeli yolları artık toprak kokmuyor, toprak damlar hızla yerini çatılara bırakıyor, elektrik direkleri sokaklarını aydınlatıyor, köpekleri çöp konteynamları ile uğraşılıyor...

Nostaljiye şu yönde bakabiliriz: Eski Mimarşinan’a ait izlenimler “**Yaya Köy Gezileri**” tetkik notlarından şu şekilde yansıyor bizi de peşinden sürükleyerek tarih sayfalarına.

“**Mimarşinan Köyü**”: Kayseri Valisi Adli Bayman’ın başkanlığında 15.11.1936 Pazar günü 11’i bayan 30’u erkek toplam 41 kişilik kafilenin Mimarşinan Köyü’ne yapmış olduğu yaya gezisinin kafilede bulunan Halkevi Müze ve Sergiler Şubesi üyelerinden Etiler İlkokulu Başöğretmeni Kazım

Özdoğan tarafından kaleme alınması ile oluşan bir eserdir.

Köy Yolunda

15.11.1936 Pazar günü idi. Köy gezileri toplantı ve hareket yeri olan tan parkında bu sefer kadın, erkek kırk bir kişilik kalabalık bir kafile göze çarpıyor ve hareket saati olan dokuzu büyük bir sevinçle bekliyordu...

Şehirden çıkar çıkmaz halkevi bandosunun çaldığı milli havaların verdiği neş’e ile köme köme bulutlar arasından sızınan sonbahar güneşi altında Sivas şosesini takiben ilerliyorduk. Beş kilometrelik bir yol yüründükten sonra köye sapan yolun başlangıcına varıldı.

Erciyes’in kuzeye doğru uzanan kolunun garp sathı mailinde kurulan köy buradan görünüyordu. Germir Köyü’nün güneyindeki dereden geçil-

dikten sonra kabilemiz dik yokuşu tırmanmaya başladı.

Bu yokuş dik ve sarp olmakla beraber açılan geniş yol sarplığını ve dikliğini azaltıyordu. Yokuşun sonunda köyün

sınırna giriliyor, boz tarlalar arasından geçen dar, dönembeçli ve hafifi meyilli yol kabilemizi 1400 metre yüksekliğinde olan köye ulaştırmak için gittikçe kısılıyordu....

Mimarsinan köyü, Erciyes Dağı'nın kuzey geçeye doğru uzattığı (Koramaz) dağlarının mültevi silsilelerini ana dağa birleştiren yassı tepelerin meydana getirdiği küçük ve dar bir vadinin

Evlerin yapılış ve kuruluş tarzı ve mimari biçimlerinde diğer köylere nazaran oldukça bir hususiyet beliriyor. Siyah sert kuvars taşlardan yapılmış kaldırımlarıyla merdiven basamakları gibi aşağıdan yukarıya doğru çıkıldıkça yükselen kıvrımlı bükümlü sokaklar sırtın üzerindeki geniş bir meydanlıkta nihayet bulmaktadır. 1400 metre irtifaında olan bu alan etrafını çeviren bir sıra kavak ağacı ile süslenmiştir.

Kayseri düzlüğüne hâkim ve nazır olan durumu ile bu yer eski zamanlarda adeta Kayseri şehri için tabii bir rasathane olmak ödevini üzerine almış, yeni doğan ramazan ve bayram aylarını görmek için kim bilir nice gözler yıllarca bu alandan ufuklara bakmıştı.

Köyün ortasından geçen dere, vadinin iki geçesinde sıralanan köyün sokaklarını kuzey ve güney mahalle adıyla iki bölgeye ayırmış olduğu gibi sırtın üst geçesindeki yere de Harman Mahallesi denilmektedir....

Mimarsinan köyü rutubetsiz ve sağlam havası, en iyi suları, güzel manzarası, şirin bağ ve bahçeleri ile Kayseri'nin en güzel köylerinden sayılır. En önemli nokta köy halkının sağlam vücutlu ve dinç olmasıdır. Kabilemizin doktoru Bay Behçet tarafından köydeki hastaları muayene etmek için sorduğu zaman bir tek hastanın mevcut olduğu söylenmiş ve onun da kötürüm olduğu anlaşılmıştır. Köy halkının yüzlerinde, güneşle tunçlaşmış bir renk, lastik gibi katı birer adele vardır. İçinde tek bir zayıf ve sıksası yoktur. *Kaynak: Yaya Köy Gezileri Tetkik Notları, Seri: 3, Mimarsinan Köyü, 1937 Kayseri Vilayet Matbaası*

Burada zikredilen izlenimlerin ne kadar bakıyesi kaldı bize? Kalmalı mıydı? Bir büyük muamma değil bu ve fakat özellikle yaşlılarımızda görülen geçmişe puslu gözlerle bakış benim de yakama yapıştığına göre yaş gruplandırmasında sınıf değiştirebilirim artık. ■

Kemal Sayar: "Ancak kalbi olanlar görebilir"

■ Öncelikle Kayseri'ye Hoşgeldiniz.

● Hoş Bulduk.

■ Sizi edebi metinlerinizle, şairliğinizle, denemeciliğinizle ve akademik kişiliğinizle tanıyoruz. Konferanslarınızda dile getirdiğiniz, önemsedığınız bir sorunuz ve bunun üzerine düşünceleriniz var. Dünyayı ve kendimizi nasıl daha iyi kılarız? Bununla ilgili söyleyeceklerinizi merak ediyoruz.

● Günümüzün en yaygın yanlışlıklarından bir tanesi bu. Hepimiz dünyayı değiştirmek istiyoruz da kendimizi değiştirmeye yanaşmıyoruz. Hâlbuki dünyanın iyiliği iyiliğinize bağlı yani biz maddi uygarlıktan daha manevi iyi bir uygarlığa doğru hamle ettiğimizde kendi içimizde maddi kölelikten maneviyata doğru yelken açtığımızda büyüklenmeci benliklerinizi susturup daha

mütevazı benlikler kuşandığı-mızda dünyamız daha iyi bir yer olmaya zaten başlar. Dünyadaki kötülüklerin sıkıntılarının önemli bir kısmı sen kendini ilahlaştır-masından fravunlaşmasından kaynaklanıyor.

Kibir modern medeniyetin en büyük arızalarından bir tanesi. Kendimizi iyileştirmeye bu kibri dizginleyerek egolarımızı olması gereken yere çekerek, daha sessiz daha mütevazı benlikler haline gelerek başarabiliriz. "Sen yoksun benlikler hep vehm-i gümanındır" diyor Şeyh Galip. Büyüklenmeci benliğin, kendiliğin, dünyanın başına çok çoraplar ördüğünü, narsizmin günümüzün en önemli hastalığı olduğunu ve hepimizin kendi geleneksel kodlarımızda var olan merhameti, iyiliği, dergamlığı, tevazuyu yeniden keşfetmemiz gerektiğini düşünüyorum. Biz tüm bunları başarabilirsek, kişisel anlamda daha mütekâmil, daha kamil insanlar haline gelebilirsek, bizim şehirciliğimiz de ona göre şekillenecektir. İnsan ilişkilerimiz de ona göre yeniden biçimlenecektir. Aslında kendi içinde güzeli keşfedebilen bir insan, dış dünyayı da ister istemez güzelleştirecektir.

■ Hepimiz dünyayı değiştirmek istiyoruz da kendimizi değiştirmeye yanaşmıyoruz. Hâlbuki dünyanın iyiliği iyiliğinize bağlı yani biz maddi uygarlıktan daha manevi iyi bir

uygarlığa doğru hamle ettiğimizde kendi içimizde maddi kölelikten maneviyata doğru yelken açtığımızda büyüklenmeci benliklerinizi susturup daha mütevazı benlikler kuşandığımızda dünyamız daha iyi bir yer olmaya zaten başlar.

■ Modern tıbbın psikiyatri alanında uzmansınız ve çağdaş insanın problemleriyle ilgili olarak geleneğe sıkı göndermeler yapıyorsunuz. Oysa tasavvuf ve nefis terbiyesi gibi konular günümüzde hor görülüyor ve hafife alınıyor. Kinaye katarak soracak olursak, meseleye böyle bakanları ikna etmek için bilimsel kanıtlarınız var mı?

● Küçük prensin en sevdiğim cümlelerinden bir tanesi şudur. "Asıl olan şey göze görünmez. Ancak kalbi olanlar görebilir" der. Şimdi modern Batı epistemolojisine baktığımız zaman, ölçülemeyen ve göze gelmeyen her şeyi yok sayma eğiliminde. Bize diyor ki, ancak gördüğümüz şeye inanmalıyız. Hâlbuki Doğulu irfanda, münhasıran tasavvufi irfanda gayb diye bir kavram var. Görülemeyen, bilinemeyen, ele avuca sığmayan, ancak sezgi ile bilinebilecek bir bilgi kütlesi var. Maalesef Batı bilimi her şeyi kesip biçmek, ölçmek ve parçalara ayırmak istidadında olduğu için

bu büyük kütleyi gözden kaçırıyor. İnsanların sezgileriyle bileceklerini, irfanla, anlayışla da bilgi sahibi olabileceklerini gözden kaçırıyor. Biz belki Batı biliminin söylediği anlamda bu bilgilerin işe yararlığını gösteremeyebiliriz. Ama bu yüzyıllardır bu topraklarda akıp giden bilgiyi ve bilme biçimini itibarsızlaştırmaz. O sadece kolay ölçülebilir, kolay elde edilebilir bir bilgi olmadığını bize söylemiş olur. Kanıt dediğimiz zaman doğrudan Batılı bir epistemolojinin içinden düşünmüş oluruz O tarz bir düşüncenin bizi yaşantıdan ve tecrübeden uzaklaştırdığını düşünüyorum. Nitekim modern antropolojinin içinde çok güzel tartışmalar var. Bu tartışmalar bize şunu söylüyor. Ancak bir topluluğun içinde, o topluluğun gelenekleri, kültürü, manevi pratikleri içinde yaşayarak bazı şeyleri anlayabilirsiniz. Yani yaşantıya yakın olarak, tecrübelerle yakın olarak bazı şeyleri kavrayabilir ve ifade edebiliriz deniliyor. Uzaktan ona obje muamelesi yaparak, onu ölçüp biçerek, yararlılık ölçütleri geliştirerek nesneleştirdiğiniz zaman o zaten manasını kaybediyor. Batı bunu Budizm'e yaptı. Mesela bizim sahamızda Budizm'in bazı pratiklerini alıp psikolojiye eklemledi. Ama her yaşantı kendi bağlamı içinde anlamlıdır. Yani onu kuşatan bilgi çevresi, bilgi ufku olmaksızın o yaşantı tek başına bir araç kullanım kiti olarak kullanılamaz. Dolayısıyla tasavvufu da biz ancak onun ahlakının beslediği, onun insan ilişkilerinin beslediği bir ortamda ele alırsak onun yararlılığını gösterebiliriz. Yoksa deriz ki, bir saat zikir yap, stres seviyenin öncesini ve sonra-

sını ölçeceğiz. Azaldı mı, çoğaldı mı tarzı yaklaşımlar işin tabiatına aykırıdır diye düşünüyorum. Yani bilimsel bir kanıtım yok.

■ **New Age denilen akım vasıtasıyla, eski mürşitlerin yerini günümüzde kişisel gelişim guruları almış oldu. Bize ait olan eski değersiz ama bu ne-zuhur şeylerin nasıl oluyorsa kendiliğinden bir değeri varmış gibi görünüyor.**

● Kişisel gelişim, zamanımızın yeni dini oldu neredeyse. Bir tür tanrı-

sız maneviyat olarak görüyorum ben bunu. İnsanlar açısından zararlı buluyorum. Çünkü insanın gerçek manada manevi derinleşmesini önüyor. Hep pansuman tedbirler, pansuman öneriler getiriyor. İnsanın çileyle yoğrularak, yaşantı ve tecrübe üzerinden kendini geliştirmesinin önünü alıyor. Bir örnek vermek gerekirse, bu The Secret tarzı kitaplar diyorlar ki, neyi çağırırsan o gelir. Yakın zamanda bir danışanım böyle bir yaşam gurusuna gidiyor ve onunla epey hemhal oluyor. Fakat bu yaşam gurusu altı ay bir

sene sonra birden bire kanserden vefat ediyor. Mesela benim danışanım bunu anlayamamıştı. Eğer kötü olanı çağırınca geliyorsa ki benim yaşam gurum bana bunu söylüyordu. Demek ki o kanseri çağırdı. Ama bunu neden yaptı diye sorguluyordu. Hâlbuki bunlar Allah'ın takdirleridir bizim inancımızda, irfanımızda ve düşüncemizde. İnsanın tek başına çağırdığı şeyi hemen oldurma yetisi yoktur. Bazı şeyler, biz istesek de istemesek de olur. Allah'ın takdirine yer açmayan bir tür sahte maneviyat oluşturuyorlar.

■ **Geçmişte her şehrin içerisinde bulunduğu medeniyete bağlı olarak kendi içinde geliştirdiği kültürü, irfanı ve geleneği vardı. Bugün bunların bazılarını kaybettik. Biraz evvel bahsettiklerinizin doğrultusunda kaybettiklerimizin ipuçlarını nasıl yeniden bulacağız. Şehirlerin ve insanların eski halleriyle günümüz insanı ve şehirleri hakkında neler söylersiniz.**

● Modern şehrin en temel vasıflarından bir tanesi aşırı uyarılma. İnsanlar o kadar yorucu bir atmosfer içerisinde yaşamaya gayret ediyorlar ki, sinirsel olarak bitkin bir halde evlerine dönüyorlar. Şehirler insanlara birbirleriyle karşılaşabilecekleri, birbirleriyle yüz yüze gelebilecekleri, birbirinin halini ahvalini soracakları karşılaşma mekânları sunmaya başladı. Hâlbuki geleneksel şehir, çarşılarıyla, meydanlarıyla, şehrin ortasında yer alan mabetleriyle insanlara bir buluşma imkânını daha çok vaat ediyordu. Buluşmanın olduğu yerde ön yargı daha azdır. İnsanların birbi-

rini tanıdığı yerde birbirine zarar verme ihtimali de azalır. Modern şehir giderek tekinsiz bir yere dönüşüyor. Kimsenin ötekinden emin olmadığı, herkesin komşusundan korktuğu bir cangıla dönüşüyor. İnsanların birbirinden yalıtıldığı, yalnızlaştığı, sohbet etme imkânının ortadan kalktığı bir şehir yapılanmasından bahsediyoruz. Maalesef modern şehirde insanın tabiatla da bağı kopuyor. Şehrin ortasında, beton binaların arasından insan tabiata hiç değmeden, tabiatı yaşamadan hayatını idame ettiriyor. Ama bir yoksulluk hissiyle. Temel itibarıyla da modern şehir maneviyatı olmayan bir şehir.

■ **Kadim şehirde mabet şehrin kalbi gibi, bütün şehri besleyen ana odaktır. Oysa modern şehrin kalbi finans merkezleridir, bankalardır ve oradan iyilik tütmez.**

Kadim şehirde mabet şehrin kalbi gibi, bütün şehri besleyen ana odaktır. Oysa modern şehrin kalbi finans merkezleridir, bankalardır ve oradan iyilik tütmez. Menfaat, çıkar ilişkileri ön plana çıkar. Yani örgütlenme biçimi ve zihniyet açısından her ikisi arasında farklar ve uçurumlar var. Birinde insanı kendi fitratına, iyiliğe çağıran bir davet söz konusuysa, diğerkinde insanın süflü ve şeytani taraflarını azdıran, kamçıl原因 bir durum söz konusu. Bizim, şehirlerimizi artık gele-

neksel şehirlerden daha fazla etkilenecek kurmaya çalışmamız lazım. Çok tipik bir örnek vereyim. Mesela klasik Müslüman Türk evinde, evin içiyle dışı arasında çok büyük bir fark vardır. Evin içine hemen giremezsiniz. En mahrem olana hemen nüfuz edemezsiniz. Evin büyük kapısından içeri girdiğinizde bir avlu sizi karşılar. O avludan sonra artık en mahrem olanlar, evin derinlerine nüfuz edebilir. İçsellik ve dışsallık olarak, evin bu ayrımı aslında eril ve dişil arasındaki ayrıma da tekabül eder. Erkek evin dışında ekmek kazanmayı, dış hayatla mücadele etmeyi temsil ederken, dişil olan evin mahremiyetini korumayı, eve çekidüzen vermeyi simgeler. Her şey bir metafiziktir aslında. Ev de bir metafiziktir. İşte bu hususiyetleri yaşatmaya gayret etmemiz lazım.

■ **Biraz önce günümüz şehirlerinde hayatın zorlaştığından bahsettiniz. Peki, bizler bu hengâmenin içinde şimdiyi nasıl yaşayacağız?**

● Benim bu hususta yazılmış bir kitabım var. Yavaşla Bu Hayattan Bir Defa Gececeksin diye. Bu modern hız kültürünün insani olan her şeyi yuttuğunu düşünüyorum. Ancak durup yavaşlayabilenlerin, kendi içine, tabiata ve Allah'a bakabilenlerin, Allah ile konuşabilenlerin, kendi içleriyle konuşabilenlerin bu yarışmacadan çıkarak daha sahici insanlar haline gelebileceğini düşünüyorum.

Şehir hayatındaki bu tempoya kendimizi kaptırdığımız zaman, ruhun en temel, en derin ihtiyaçlarını görmezden gelmeye baş-

hyoruz. Adeta acil olan önemli olandan çalışıyor. Önemli olan şey ruhumuzun sızısına cevap veren şeydir. Sevdiklerimizle sohbet etmek, bir dostumuzla uzun vakitler geçirebilmek, yardıma ihtiyacı olan bir yakınımızın imdadına koşabilmek... Bunlar bizi insan olarak daha insan kılan şeylerdir. Bizi insanlıktan uzaklaştıran şeyler ise işlerimizi dostlarımızın önüne koymaktır. İnsanı insana yabancılaştıran her şey acil olanın daha öncelikli olduğu konusunda maalesef bize telkinde bulunuyor. Dur diyebilirsek eğer, yavaşlayabilirsek, kendi hayatımızı önemli olan değerler etrafında yeniden kurgulayabilirsek, herhalde o zaman şehir hayatının temposundan bir nebze çıkmış oluruz.

■ **Sevdiklerimizle sohbet etmek, bir dostumuzla uzun vakitler geçirebilmek, yardıma ihtiyacı olan bir yakınımızın imdadına koşabilmek... Bunlar bizi insan olarak daha insan kılan şeylerdir. Bizi insanlıktan uzaklaştıran şeyler ise işlerimizi dostlarımızın önüne koymaktır.**

■ **Kayseri henüz olumsuz anlam-ları dikkate alındığında tam anlamıyla modernleşmiş bir şehir değil. Halen dışardan**

bakılınca taşra olarak adlan-dırıldığı oluyor. Bir yandan da geçmişten getirdiği bazı değer-leri canlı bir şekilde sürdürü-yor. Henüz her şeyi kaybetmiş değiliz. Halen merkezimizde mabetlerimiz var. Biraz önce sözünü ettiğiniz birçok özellik şehrimizde halen yaşıyor. Bun-ları tamamen kaybetmemek için neler yapabiliriz?

- Ben her yerde çok temel bir şey söylüyorum. Anadolu şehir-lerinde beni çok üzen bir gelişme oluyor. Geleneksel çarşının yerine AVM'ler yapılıyor. Bizim çarşığı kaybetmememiz lazım. AVM apayrı bir paradigmadır. AVM insanların sadece cüzdan-ları kadar değerli olduğu, insan ilişkilerin, hatta mabede yer vermeyen, durup dinlenmeye yer açmayan mekânlardır. Oralar kapitalizmin mabetleridir. Oysa çarşı insanın göz göze geldiği, aşinalık kurduğu, ünsiyet kesbet-tiği, birbirinin derdini dinlediği, derdiyle dertlendiği, bir ahlakı olan mekândır. En azından yüz-yıllardır Ahilik ahlakı etrafında örgütlenmiş, çok canlı, insani mekânlardır. Bir kültür çarşıda yaşamaya devam eder. Ama AVM bir kültüre sahip değildir. Oralar Fransız sosyolog Marc Auge'nin deyimıyla mekân olmayan yerlerdir. Namekan diyelim biz. Havaalanları, alışveriş merkezleri, herkesin girip çıktığı şahsiyeti olmayan yerlerdir buralar. Bütün dünyanın her yerinde aynıdır. Bizim, bize mahsus olanı koru-mamız lazım. Bu, şehirde çarşıdır, mabet etrafında örgütlenen bir yaşama biçimidir. O mabetlerin etrafını boşaltmalıyız. Meydanlar haline getirmeliyiz. İnsanla-rın birbirleriyle buluşabileceği,

sohbet edebileceği, karşılıklı oturabileceği mekânlar kılmalıyız. Tarihin ve tabiatın şehrin içinde ana rolü oynamasına, şehirci-lik açısından hepimiz yardımcı olmalıyız. Öte türlü, tümnden bir yabancılaşma demektir. Zaten küreselleşmenin bir tanımı da budur. Yani İstanbul'dan, St. Petersburg'a gittiğiniz zaman levhaların hiç değişmemesi küreselleşmedir. Burada gördü-ğünüz marka tabelalarıyla orada gördükleriniz aynıdır. Nereye giderseniz gidin hiç bir şehri arkanızda bırakmış olmazsınız. Bu küreselleşme rüzgârına karşı bize mahsus olanı, bin yıllık tarihe yaslanan o biricik olan şeyi ısrarla ve inatla korumaya çalışmalıyız.

■ **Eskiden tekkeler ve dergâhlar vardı. Orada insanlara manevi-yatın yolunu gösteren mür-şitler... Sohbetimizin başında belirttiğiniz daha iyi insan ve toplum oluşmasına hizmet ediyorlardı. Şu an böyle bir imkânımız yok. Bu kısırdöngü-den çıkış var mı?**

- Tekkelerin vazifesini deruhte edecek yeni mekânlar oluşturabi-liriz. Belki tekkelerin hususiyetle-rini bulamayız ama Allah'ı başka türlü de anabiliriz. Kütüphaneler, kitabevleri, çay evleri, bu ülke-nin yerli damarının attığı yerler haline gelebilir. Burada önemli olan bizim neşvemizdir. Bizim buralara katabileceğimiz enerjidir, coşkudur. Üç beş insan bir ideal, bir mefkûre etrafında bir araya gelerek o tekke ruhunu canlandı-rabilir, yaşatabilir. Belki en başa dönerek hepimiz yeniden kaybet-tiğimiz değerleri, Anadolu erenle-rinin o saflığıyla yeniden bulmaya

gayret edebiliriz. Bunun için düş kurmaya devam etmemiz lazım. En temel meselemiz bu ülke için düş kurmayı bırakmış olma-mız. Bu ülkede çok değil yarım asır önce müstesna insanlar, bu ülkenin geleceği için güzel düşler kuruyorlardı. Fikir insanları, edipler, yazarlar bulduklarından daha güzel bir Türkiye bırakmak için bir düş kuruyorlardı. İşte biz bu tahayyülü bırakırsak, çocuk-larımıza, gelecek nesillere daha güzel bir ülke ve dünya bırakmak için gerekli umuda sahip olmaz-sak çok çabuk yılgınlığa düşebile-yoruz. Temel meselemiz kendimiz kalarak, kendimiz olarak bugü-nün ihtiyaçlarına cevap verebile-cek bir söylem oluşturmak. Bunu basit siyasi sloganlara dönüş-

■ **Modern medeniyetin bize bulaşan en büyük tehlikelerinden bir tanesi de hepimizin nemrutlaşma istidadı içinde olmamız. Bu, dindar çevrelerde de böyle. En doğru akımı, en doğru düşünce cereyanını ben temsil ediyorum düşüncesi fevkalade benmerkezci ve geleneğin ruhuna aykırı bir düşünce.**

türmeden, daha fazla çalışarak, daha fazla üreterek yapmamız mümkün. Günümüzün insanı bence çok daha aktif olmalı, yani önceki yüzyıllardaki tekke insa-nından daha fazla hayatın içinde yer almalı. Zaten başka türlü bir seçeneği de yok. Bizlerin inzivaya çekilip kendi köşemizde, dünya meseleleriyle hiç uğraşmadan sadece kendi ruhsal kurtuluşu-muzu gözetmek gibi bir şansımız yok. Bir yandan ruhsal kurtulu-şumuz için çalışırken, bir yandan da dünyayı güzelleştirmenin çarelerini aramak mecburiyetin-deyiz. Bunun formülünü veren

bir el kitabı yok. Sadece kendini sorgulayan nefsin burada önemli olduğunu düşünüyorum. Modern medeniyetin bize bulaşan en

kendi nefesine bel bağlamadan kendini sürekli sorgulayan, ken-dini kınayan dinamik bir benliğe sahip olmak zorunda. Modern

hayat çok değişik baştan çıka-rıcılarıyla bizi yoldan çıkarmak istiyor. Hepimiz kapitalizmin sunduğu nimetlerle baştan çıkmaya çok hazırız. Ama bir iç bütünlüğe sahip olabilecek miyiz? Yani eylemlerimiz, davranışları-mız, sözlerimiz ve düşüncelerimiz arasında bir bütünlük olabilecek mi? Bizim en büyük meselemiz bu. Büyük söylemler de üretebili-riz. Ama bunların altında kalırsak hiç bir kıymeti yok.

■ **Yani şehri bir dergâh gibi düşünüp, içerisinde yaşayan insanları da orada hem hizmet eden, hem kendi nefleriyle mücadele eden dervişler gibi düşünüp yeniden bir seyr-i süluka başlamak lazım. Böyle anlarsak sorun olur mu?**

- Güzel özetlediniz. Öyleyse şöyle bitirelim. Biz şehire Allah'ı hatırlatmalıyız, şehir de bize Allah'ı hatırlatmalı. ■

Huzurlu Kentin Klarnetçisi: Mehmet Usta

Kemal Gönen

Bir konuşmasında Neşet Ertaş en çok haz aldığınız anlar hangileri? Konserler mi, plak veya cd çalışmaları mı, televizyon programları mı yoksa düğünler mi? dendiğinde hiç düşünmeden düğünler cevabını verir. Çünkü der Neşet Usta, düğünde birinin yuvasına katılıyor, mutluluğuna vesile oluyorsunuz, onun için çaldığım düğünlerden daha haz aldığım bir başka durum yoktur der.. Gerçekten de düğünlerimizde mutluluk, şenlik, eğlence, hüznün, gözyaşı, dert.. Hepsi iç içedir.. Düğünlerimizi, nişanlarımızı, sünnetlerimizi çalan ve çığırın insanlar da bizimle gülerler, ağlarlar, dertlenirler, eğlenirler. Bu anlamda düğünlerimizle yad ederiz bu ustaları..

Kimi yerde teberlerdir adı, kimi yerde abdallar, kimi yerde de çalgıcılar.. Ama onların en önemli özellikleri yaşadıkları şehirler

■ Hala alnının-emeğinin terini yiyor. Emeğinden başka bir geçim kaynağı yok.. İnsanları mutlu etmenin, onlara huzur vermenin keyfi ile geçimini kazanıyor Mehmet amca.

gibi yalnızdırlar. Zamanı ve mekânı içlerinde yaşarlar. Sessiz konuşurlar. Sesleri, türküler, şarkıları, çaldıkları enstrümanlarıdır. Kalabalıklar onları hiç ilgilendirmes. Çünkü kalabalıklar anlamazlar onları. Mutlu ettikleri insanların verdiği mutluluk, yuvasının kurulmasına katkıda bulundukları çiftlerin verdiği huzur aslında onların bu dünyadaki tek beklentileri ve umutlarıdır.

Her bölgenin kendine mahsus ustaları vardır. Kırşehir'in Muharrem Ertaş, Çekiç Ali ve Neşet Ertaş'ı, Keskin'in Hacı Taşan'ı, Seyit Çevik'i, Ankara'nın Bayram Aracı'sı, Konya'nın Kör Ahmet'i, Yozgat'ın Veysel Usta'sı, o şehirlerin kendisiyle özdeşleşen ustalarıdır.. Bu anlamda Klarinetçi Mehmet Usta da Kayseri'nin sembolleşen ustasıdır.. Geçtiğimiz yıllarda yerel bir dergi Mehmet Amca'yı haber yapmış ve bu habere "Huzurlu Kentin Klarinetçisi adını vermişti. Biz de bu ismi devam ettirelim istedik.

Mehmet amca 70 i devirmiş 80'e doğru yol almış. Kemal'in zirvesinde. Çok küçük yaşlardan beri klarinet çalıyor. Az değil 65 yılını vermiş klarnete.. Koskoca bir ömür.. Hayatının büyük bir bölümü Ankara'da geçmiştir. Birçok sanat müziği ustasının sahnesinde klarinet çalmış Mehmet Amca. Sadece Ankara değil Türkiye'nin birçok ilinde ona rastlamış olmanız mümkün. Şu anda kendi yaşından büyük veya küçük ya ada akranı ismini ezberlediğimiz pek çok meşhur sanatçının sesinde izi var Mehmet Amca'nın.

Bizim zamanımızda konservatuvar yoktu diyor Mehmet Amca.. Mektepli değil alaylı olanlardan. Ankara Musiki Cemiyetine gitmiş.. Kandıralı Mustafa'lar, Şükrü Tutar'lar bizim hocalarımızdı, usul, makam, nota öğretiler bize onlardan ne gördüysek bugün hala onu aktarıyoruz diyor. Gerçekten de ben de Mehmet Amca'yı ilk dinlediğimde Şükrü Tutar'ı hatırlamıştım.

Düğünlerde, asker uğurlamalarında, fasılarda, gazinolarda çok klarinet çalmış. Rahmetli Zeki Müren Ankara Göl Gazinosu'na gelirdi bir ay boyunca onun sahnesinde çaldık diye anlatıyor anılarını biraz da gözleri nemlenerek, hayıflanarak. İnsan biraz da hatıraları ile insandır ve hatıraları ile can bulur. Mehmet Amca da eskilere gidince adeta can buluyor. Sanki o anı şimdi yaşıyor gibi anlatıyor.

Hayatını soruyoruz Mehmet Amca'ya; çocukluktan bu yaşına kadar klarinet çalırım haydan gelen huya gitti, kazandık yedik şimdi artık emeklilik zamanı diyor.. Son yıllarda sanatçılar için kurulmuş bir derneğe de üye olmuş.

Çok sigara içiyor Mehmet Amca. Sağlığın nasıl bu yaşta bu kadar sigara zarar vermesin diyoruz.. Daha hastane yolu bilmem, doktorla işim olmaz, ilaç kullanmadım diyor Mehmet amca yakıyor bir sigara daha en efkârlısından. Usta'nın sigarası hüzdündür. Dumanında bile bir ahenk bir ritim vardır. Sanki çalacağı bir türkü sigaranın ciğerlerine attığı zehri dışarı atıyor. Sanatkâr için başka bir anlamı olduğu kesin. O her şeyi eseri ve icraatı ekseninde görür ve değerlendirir.

Sanatı soruyoruz Mehmet Amca'ya.. Türkiye'de sanatın değeri yok diyor. Sanat dediklerinin de sanatla ilgisi yok. Herkes para pul derdinde. Şan şöret derdinde. Öne çıkmak için, bilinmek için her türlü şeyi yapıyorlar. Kırdıklarını, döktüklerini, yıktıklarını görmüyorlar. Sanatta eskidendi diyor.. Kendi yetiştirdiği sanat ikliminin büyüklerini anarak Zeki Müren, Müzeyyen Senar gittikten sonra sanat da kalmadı, gerisi hikâye diyor.

Kayseri ili Talas ilçesinde bulunan (daha önce kilise şimdi cami olan) Yaman Dede Camii'nin sokağında rastlamak mümkün Mehmet Amca'ya. Akşama kadar çay içmeye, müzik dinlemeye gelen insanları, fotoğraf çekirmek için bu sokağa gelen gelin-damat adaylarını ağırlıyor, onlarla muhabbet ediyor hayatını anlatıyor. Hala alnının-emeğinin terini yiyor. Emeğinden başka bir geçim kaynağı yok.. İnsanları mutlu etmenin, onlara huzur vermenin keyfi ile geçimini kazanıyor Mehmet amca.

Fotoğrafın eksik kaldığı yerler oldu Mehmet Amca'nın hayatını anlatırken. 74 yaşında emekli olmaya uğraştığını, 65 yıldır bu işi yaptığını, yakındığı şeyleri, o muhteşem klarinet sesini anlatmaya fotoğraflar yetmedi. Yakın zamanda Mehmet amcanın kendi sesinden hayat hikayesi, klarineti ve fotoğrafları ile birlikte foto-film belgeselini yapmayı planlarken, klarinetin hüznü sesi ile onun arkamızda olduğunu düşünerek sokağını biz de hüznle adımlıyoruz.. ■

Kayseri Türküleri ve Ezgileri Envanteri

Namık Kemal Bilgin

Kayseri’de yaşayan bir sanat adamı olarak en çok karşılaştığım sorulardan birisi, Kayseri’ye ait kaç tane türkü bulunduğu yönündedir hep. Ben de geçmiş birikimlerimi, Murat Kavuncu, İsmail Ediz, Şaban Uyan ve şu an hayatta olan ya da olmayan yerel ve profesyonel birçok sanatçımızla yaptığım kültür alışverişi ve anılarımı, konu ile ilgili mevcut dokümanlarla da karşılaştırarak fihrist niteliğinde bir envanter çalışması yapmaya çalıştım. Bu alanda daha önceden yapılmış bir çalışma olmadığı kanaatindeyim.

Konuya giriş yaparken, temel bazı kavramlardan bahsetmek yerinde olacaktır. Bunlardan en önemlisi, hep yanlış kullandığımız folklor kelimesidir. Halkbilimi (folklor); halkın geleneğe bağlı maddi ve manevi kültürünü kendine özgü yöntemlerle derleyen, araştıran, sınıflandıran, çözümleyen ve halk kültürü üzerinde değerlendirmeler yapan bir bilim dalıdır. Halkbiliminin

konusu ise, bir ülke ya da bir bölgenin yazılı ve sözlü halk edebiyatı, yörenin halk sanatı, halk işleri, halk gereçleri, halk kıyafetleri, halk gelenekleri, halk inanışları, halk tıbbı, halk yemekleri, halk müziği, halk oyunu, halk eğlenceleri, halk jestleri ve halk konuşmalarını kapsamaktadır.

Tanımdan da anlaşılacağı üzere, halk oyunu ve halk müziği, halk biliminin ayrı başlıklarla değerlendirilecek birer unsurdur. Halk oyunlarımızı, müzik eşliğinde oynanan ya da müziksiz oyunlar olarak sınıflandırırken, halk müziği mizi de sözlü ve sözsüz ezgiler olarak sınıflandırabiliriz. Burada konumuzun

Kayseri Türküleri ve Ezgileri Envanteri olmasına binaen, konuyu bu açıdan ele alıp Kayseri türküleri ve ezgileri ile ilgili bugüne kadar yapılan saha araştırmaları, elde edilen bilgi, belge ve kayıtlardan yararlanarak bir envanter oluşturmaya çalıştım.

Türkülerimizi ve ezgilerimizi, çalanı ve söyleyeni belli olan ve olmayan (anonim) olarak sınıflandırabileceğimiz gibi, özellikleri ve yörelerine göre de sınıflandırmamız gerekir. Bu kriterler doğrultusunda yöresel olarak Kayseri türküleri ve ezgileri, kendine has bir özellik ve tavır gösterir.

Kayseri merkezli türkü ve ezgilerde icra bakımından zengin bir tavırla karşılaşırken, Tomarza ve Pınarbaşı bölgesinde Avşar kültürü, Sarız bölgesinde ise Alevi – Bektaşî kültürüyle karşılaşmaktayız. Ayrıca Ürgüp ilçesinin yakın zamana kadar Kayseri’ye bağlı

KAYSERİ TÜRKÜLERİ VE EZGİLERİ ENVANTERİ

TABLO - I

S. NO	EZGİ ADI	KAYNAK KİŞİ	DER. TARİHİ	DERLENEN YER
1	Menberi (Kayseri Varyantı)	İbrahim Işık	6/25/1941	Kayseri
2	Garam	İbrahim Işık		Kayseri
3	Koroğlu	Hüseyin Polat		Kayseri
4	Halime	Bektaş Atay		Kayseri
5	Yanılı Kerem	Mehmet Delihaliloğlu		Kayseri
6	Devrani Felek	A.Gazi Ayhan		Kayseri
7	Bir Uzun Hava	Ali Gand		Kayseri
8	Bozlak	Ali Gand		Kayseri
9	Fadimem	Hikmet Ulukaya		Kayseri
10	Genç Osman	İbrahim Orhan		Develi, Gazibeyi
11	Bozlak	İbrahim Orhan		Develi, Gazibeyi
12	Bir Giderde Beş Ardıma Bakanım	Mehmet Delihaliloğlu	6/26/1941	Develi, Gazibeyi
13	Sabahın Seher Vaktında	Mehmet Delihaliloğlu		Develi, Gazibeyi
14	Arzu Neler Söylüyor	Lütfiye Yıldız		Pınarbaşı
15	Çiçek Dağı	Lütfiye Yıldız		Pınarbaşı
16	Gesi Bağları	İbrahim Işık		Kayseri
17	Erkilet Türküsü	İbrahim Işık		Kayseri
18	Gesi Bağları	İbrahim Işık		Kayseri
19	Bad-ı Sabah	İbrahim Işık		Kayseri
20	Garacaoğlu	Davut Ceylan	6/28/1941	Kayseri
21	Aydın Zeybeği	Davut Ceylan		Kayseri
22	Koyun Havası	Davut Ceylan		Kayseri
23	Garsanti - Senir Havası	Davut Ceylan		Kayseri
24	Davut Suyu İndirme ve Döndürme	Serdar Kalkan		Kayseri

olması ve bazı sanatçıların bu bölgede sürekli seyahat ederek müzik icra etmesi, bölgede yöresel olarak doğal geçişler sağlamıştır. Türkü ve ezgilerimizdeki bu yöresel geçişlerin, komşu illerimiz olan Niğde, Nevşehir, Yozgat, Sivas, Kahramanmaraş ve Adana illerimiz ile de doğal olarak oluştuğunu görmekteyiz.

Örneğin TRT repertuarında Sarız türküsü olarak kayıtlı bulunan “Daha Senden Gayrı Aşık mı Yoktur” türküsü, aslında Kangal – Deliktaş köyünden Aşık Ruhsatı’ye ait bir sözdür. Yine Bünyan türküsü olarak kayda geçen “Eski Libas Gibi Aşığın Gönlü” türküsünün sözleri, Develi’li Aşık Seyrani’ye aittir. Kars’lı Aşık Hasreti ise Kayseri’de ikamet ettiği için, kendisinden derlenen türküler yine kayıtlara Kayseri türküsü olarak geçmiştir. Aslında bu yöresel geçişleri, bizim için kültürel bir zenginlik olarak ta görebiliriz.

İşin tekniği açısından bu kısa bilgilerden sonra gelelim Kayseri türkü ve ezgilerinin derlenmesi ile ilgili yapılan çalışmalara. Ülkemizdeki derleme çalışmaları maalesef geç başladığı için, kayıt altına alınan ve derlenen türkü

S. NO	EZGİ ADI	KAYNAK KİŞİ	DER. TARİHİ	DERLENEN YER
25	Oyun Havası	Davut Ceylan		Kayseri
26	Karakoyun Havası	Davut Ceylan		Kayseri
27	Kürdoğlu	Abdullah Tepetaş		Kayseri
28	Hastahane	Yusuf Şahin		Kayseri
29	Karacaoğlu	Ali Gül		Develi
30	Seferberlik	Mustafa Burhangazi		Erkilet
31	Elini Aldım Elime	Osman Akpınar		Develi
32	Her Ana Doğurmaz Böyle Bir Yiğit	Ali Gül		Develi
33	Argın Atlandı	Hacı Hardar Yavuz	6/28/1941	Kayseri
34	Aşarcık Fenal Göçular Aşmazmı	Haydar Yavuz		Kayseri
35	Bızdık	Mustafa Erciyes		Kayseri
36	Şahanım	İbrahim Işık		Kayseri
37	Sürmeli	İbrahim Işık	6/29/1941	Kayseri
38	Dizini Dizimden İramaz İken	Bekir Ulusaraç		Kayseri
39	Bilader	Bekir Ulusaraç		Kayseri
40	Kahve Yemenden Gelir	Bekir Ulusaraç		Kayseri
41	Kırat	Bekir Ulusaraç		Kayseri
42	Posta Yolları	Mustafa Erciyes		Hisarcık
43	Gader Yollarını Game Değmesin	Mustafa Erciyes		Hisarcık
44	Germir Bağları	İsmail Erdoğan		Kayseri
45	Ahmed’in Başlığı Gürcü Başlığı	İsmail Erdoğan	6/30/1941	Kayseri
46	Sarı Çiçek	İsmail Erdoğan		Kayseri
47	Çatal Çam	İsmail Erdoğan		Kayseri
48	Oyun Havası	Ahmet Gazi Ayhan		Akçakaya
49	Siladan Bir Aksi Haber İşittim	Hüseyin Öztürk	7/1/1941	Kayseri
50	Durnalar	Hüseyin Öztürk		Kayseri
51	Bulanır Gönüm Bulanır (Ağıt Afşin)	Sultan Özhan		Pazarören
52	Havlulan Değermi	Sultan Özhan		Pazarören
53	Aşağıdan Gelen Tatar	Zekiye Özhan		Pazarören, Pınarbaşı
54	Sunalar	Zekiye-Emine		Pazarören, Pınarbaşı
55	Halay	Zekiye-Emine		Pazarören, Pınarbaşı
56	Yeşil İpek	Zekiye-Emine		Pazarören, Pınarbaşı
57	Afşar Oyun Havası	Zekiye-Emine		Pazarören, Pınarbaşı
58	Afşar Bozlağı	Fatma Efe		Pazarören
59	Karanfil	Fatma Efe		Pazarören
60	Karasepet	Fatma Efe		Pazarören
61	Elinde Süt Küreği	Zekiye-Emine		Pazarören
62	Kalice Potinli Gelin	Fatma Efe		Pazarören
63	Evlerinin Önü Camuz Yatağı	Fatma Efe		Pazarören
64	Evlerinin Önü	Nigar Cüce		Pazarören
65	Yamadan Aldırır Yozu	Hasan Yıldırım		Pazarören
66	Dama Vurdum Bir Tepik	Elif Özhan		Pazarören
67	Ağgöl	Aziz Yalınca		Kayseri
68	Gız Anası	Elif Özhan		Pınarbaşı
69	Tutağacı	Elif Özhan		Pınarbaşı
70	At Koşudan Çıkmalı Çıktığı Zaman	Hüseyin Yıldırım		Kayseri
71	Fare Türküsü (Gezer Geldirdi Genleri)	Hasan Yıldırım	7/2/1941	Pazarören
72	Çıktım Kavak Yarısına	Hasan Yıldırım		Pazarören
73	Üç Güzeller	Hasan Yıldırım		Pazarören
74	Galburda Kepek Gelinim	Elif Sultan		Pazarören
75	Oğlan Özünü Sevdığım	Eşe, Ümüş, Selver		Pazarören
76	Gemerek	Elif Sultan		Pazarören
77	Gemicî Başımısın	Eşe, Ümüş, Selver		Pazarören

S. NO	EZGİ ADI	KAYNAK KİŞİ	DER. TARİHİ	DERLENEN YER
78	Su İçinde İlmecer	Eşe, Ümüş, Selver		Pazarören
79	İnem Develerine	Eşe, Ümüş, Selver		Pazarören
80	Kiremit Aldım Handan	Eşe, Ümüş, Selver		Pazarören
81	Yüksek Minareden Attım Kendimi	Elif Sultan		Pazarören
82	Ağ Dedem Düzen Gelir	Fatma ve Selver		Pazarören
83	Alıcının Yolu Taşlı	Elif		Pazarören
84	Çayra Serdim Halı	Eşe, Ümüş, Selver		Pazarören
85	Sabahtan Sabaha Suyu Giderken	Kadri Efe		Pazarören
86	Gümüşlü Suhat Düşünde	Kadri Efe		Pazarören
87	Ağıt Havası	Hacı Akcivan		Kayseri
88	Över Havası (Küçük Sıvrisinek)	Hacı Akcivan		Kayseri
89	Halay Hoplatması	Hacı Akcivan		Kayseri
90	Karacaoğlu	Aşık Veysel		Cinahmet Ky.
91	Bozlak	Aşık Veysel		Cinahmet Ky.
92	Kayalar Türküsü	Muzaffer Atalay		Kayseri
93	Ben Giderken	Muzaffer Atalay	7/3/1941	Kayseri
94	Bozlak	Recep Dilekmen		Bünyan, Pınarbaşı
95	Posta Yolları	Recep Dilekmen		Bünyan, Pınarbaşı
96	Horoz Türküsü	Recep Dilekmen		Bünyan, Pınarbaşı
97	Maraş Altı Yanar	Recep Dilekmen		Bünyan, Pınarbaşı
98	Ağıt	Recep Dilekmen		Bünyan, Pınarbaşı
99	Derbeder	İsa Durak		Pınarbaşı
100	Ağıt	Fatma		Pınarbaşı
101	Davran Suyu İndirme ve Döndürme	Ali Arslan		Sarız, Çağsah
102	Halay Havası	Ali Arslan		Sarız, Çağsah
103	Yüksek Hava	Ali Arslan		Sarız, Çağsah
104	Delî Omar	Mehmet Akça		Sarız, Dayoluk
105	Karacaoğlu Bunu Böyle Söyledi	Mehmet Akça		Sarız, Dayoluk
106	Kırat	Haan Gündoğdu	7/2/1941	Pınarbaşı
107	Uyan Hasan Uyan	İbrahim Pekacar		Pınarbaşı
108	Gövel Ördek Çırpıyor Gölekte	İbrahim Pekacar		Pınarbaşı
109	Gel Gelelim Seyreldim Bağdâdelerin	İbrahim Pekacar		Pınarbaşı
110	Necibin Devesi Gelir Üründen	Matmut Güler		Pınarbaşı, Afşar Ky.
111	Yusuf Paşa	Matmut Güler		Pınarbaşı, Afşar Ky.
112	Evimizin Ardı Dölek	Matmut Güler		Pınarbaşı, Afşar Ky.
113	Goç Kırazdan Aşıncağaz	Matmut Güler		Pınarbaşı, Afşar Ky.
114	Kozanoğlu	Matmut Güler		Pınarbaşı
115	Çamdan Sakız Akıyor	Mahmut Özocak	7/3/1941	Pınarbaşı
116	Bir Halfet Geldide Düşüm Yatmaya	Mehmet Gönen		Pınarbaşı
117	Kardaş Gidiyorum Dedi	Mehmet Gönen		Pınarbaşı
118	Bizim Yayla Taplak Taplak	Mehmet Özocak		Pınarbaşı, Taflar
119	Değirmende Taşım Var	İhsan Gönen		Pınarbaşı
120	Kimden de Orayem Kimden Öğrenem	Kemal Kalkan		Kayseri
121	Bu Gün Yolum Bir Bağcaya Uğradı	Kemal Kalkan		Kayseri
122	Sesleyin Keleşler Sökülsün Ucu	Kemal Kalkan		Kayseri
123	Gurşih Ali Hasan	Amber Ağa		Pınarbaşı, Köyyeri
124	Afşarın Tarihçesi	Amber Ağa		Pınarbaşı, Köyyeri
125	Kız Bana Kara Demişin	Amber Ağa		Pınarbaşı, Köyyeri
126	Uzak Yollardan Emendim Geldim	Amber Ağa		Pınarbaşı, Köyyeri
127	Kozanoğlu	Amber Ağa		Pınarbaşı, Köyyeri
128	Bahçeye Su Bağladım	Mustafa Artık	7/4/1941	Bünyan
129	Kayabaşı	Mustafa Artık		Bünyan
130	Yavru Kalk Gidelim Bağ Arasına	Mustafa Artık		Bünyan

ve ezgilerimiz, ancak o tarihte hayatta olan kişiler kaynak alınarak yapılmıştır. Kayseri’de geleneksel müziğimizi o günün şartlarında yaşatmaya çalışan kaynak kişilerimizden bazılarını; Mehmet Delihaliloğlu (Emmi), Ahmet Gazi Ayhan, Refik Başaran, Adnan Türköz, Osman Kavuncu, Zekeriya Bozdağ ve Murat Kavuncu olarak sıralayabiliriz. Ayrıca şiirleri halk dilinde türküye dönüşen Erkilet’li Aşık Hasan ve Develi’li Aşık Seyrani gibi isimleri de unutmamak gerekir.

Ayrıca derlemelerde yöresi “Orta Anadolu” olarak kayıt altına alınan bazı türkülerimiz de vardır ki, bu türküler bahsettiğimiz bu ortak coğrafyanın ürünü olarak çalınıp söylenmektedir. Günümüzde ise, Halk Aşığı ve Halk Ozanı olarak türkü ve ezgi üreten birçok insanımız mevcut olmakla birlikte, kimi türkü ve ezgiler derlenip notaya alınmış ve bu türkü ve ezgilerin bir kısmı TRT repertuarına girmiştir. Bir kısım türkü ve ezgilerimiz ise TRT ve Kültür Bakanlığı sanatçıları ile bazı araştırmacılar tarafından derlenerek kayıt altına alınmıştır.

Kayseri’deki ilk resmi derleme çalışması; Muzaffer Sarısözen, Halil Bedii Yönetken ve Rıza Yetişen’den oluşan grup tarafından 1941 yılında yapılmıştır. Bu derleme gezisinde derlenen ezgiler arasında halaylar, oyun havaları, Avşar ağıtları, bozlaklar ve Karacaoğlu’n’a ait türküler yer almaktadır.

Bu derleme gezisinde derlenip notaya alınan toplam 188 ezginin dökümü, Armağan Coşkun Elçi'nin “Muzaffer Sarısözen (Hayatı, Eserleri ve Çalışmaları) adlı kitabındaki haliyle Tablo 1'de gösterilmiştir:

Tablo 2, şu an çoğunluğu TRT repertuarında kayıtlı bulunan ve bazıları da akademisyen ve araştırmacılar tarafından derlenip notaya alınan türkü ve ezgilerden oluşmaktadır. Bu gün için “Kayseri Türküleri ve Ezgileri Envanteri” olarak sunmaya çalıştığım bu listede, çeşitleme (varyant) diyebileceğimiz bazı türkü ve ezgiler, mümkün olduğunca varlığını kabul etmekle birlikte liste dışı bırakılmıştır.

Son söz olarak; Kayseri kültüründeki yöresel farklılık ve zenginliği göz önüne aldığımızda, yukarıdaki listenin Kayseri kültürünü, ezgilerini ve türkülerini tam olarak yansıttığını söyleyemeyiz. Listede ismi bile olmayan birçok ilçe olduğu göz önüne alındığında yöremizde daha

S. NO	EZGİ ADI	KAYNAK KİŞİ	DER. TARİHİ	DERLENEN YER
131	Erkilet	Mustafa Artık		Bünyan
132	Erkilet	Mustafa Artık		Bünyan
133	Sivri Dağı	Mustafa Artık		Bünyan
134	Ağlama	Mustafa, Hasan		Bünyan
135	Ağ Dağ	Mustafa, Hasan		Bünyan
136	Güreş Havası	Mustafa, Hasan		Bünyan
137	Pınarbaşı Bizim Akar Suyumuz	Mustafa, Hasan		Bünyan
138	Kozanoğlu	Mustafa, Hasan		Bünyan
139	Hacı Bey	Hacı Çakmak		Bünyan
140	Kara Kuş	Mustafa Gazi		Bünyan
141	Akşamdan Başladı Bir Sulu Yağmur	Adnan Türköz		Bünyan
142	Reyhan Destesiyim	Ömer Yavuz		Bünyan
143	Gelme Garip Gelme Yollar Çamurdur	Ömer Taşkın	7/5/1941	Bünyan
144	Sanı Mestim	Ömer Taşkın		Bünyan
145	Emine	Ömer Taşkın		Bünyan
146	Peşrev	Ömer Taşkın		Bünyan
147	Peşrev	Ömer Taşkın		Bünyan
148	Ayak	Mustafa Emet		Bünyan
149	Oturmuş Güzeller Sohbet Ederler	Mehmet Işık	7/8/1941	Pınarbaşı, Yalak Ky.
150	Getmez Burada Yatarım	Mehmet Işık		Pınarbaşı, Yalak Ky.
151	Leley - Gızlann Türküsü	Mehmet Işık		Pınarbaşı, Yalak Ky.
152	Gırlar Sini Vanyor (Gelin Türküsü)	Mehmet Işık		Pınarbaşı, Yalak Ky.
153	Anşam	Mehmet Işık		Pınarbaşı, Yalak Ky.
154	Hayvayı Yükte Koydum	Mehmet Işık		Pınarbaşı, Yalak Ky.
155	Suda Balık	Mehmet Işık		Pınarbaşı, Yalak Ky.
156	Güreş Havası	Mehmet Kara		Pınarbaşı
157	Halay - Ağır. Yeğün - Daha Yeğün	Mehmet Kara		Pınarbaşı
158	Serçe	Mehmet Kara		Pınarbaşı
159	Meneviç	Mehmet Kara		Pınarbaşı
160	Yağlık Kenar	Mehmet Kara		Pınarbaşı
161	Üç Ayak: Yeğünî Yalak	Mehmet Kara		Pınarbaşı
162	Helalü (Halay)	Mehmet Kara		Pınarbaşı
163	Gaba	Mehmet Kara		Pınarbaşı
164	Hasandağ	Mehmet Kara		Pınarbaşı
165	Gelin	Mehmet Kara		Pınarbaşı
166	Ceren - Kalk Gidelim Garamandan Aşağı	Mehmet Kara		Pınarbaşı
167	Sinsin	Mehmet Kara		Pınarbaşı
168	Dan Yeri	Mehmet Kara		Pınarbaşı
169	Gelin Bindirme	Mehmet Kara		Pınarbaşı
170	Gelin İndirme	Mehmet Kara		Pınarbaşı
171	Huma Guşu - Çelebinin Oğlunun Havası	Mehmet Kara		Pınarbaşı
172	Magaralı Oğlu Türküsü	Osman Özer		Pınarbaşı, Yalak Ky.
173	Dudu	Abdullah Gökdemir		Pınarbaşı, Yalak Ky.
174	Avşar	Osman Özer		Pınarbaşı, Yalak Ky.
175	Kayseri Kızları	Hayri Karamete	7/31/1941	Kayseri
176	Sürmeli	Hayri Karamete		Kayseri
177	Al Bostancı	Hayri Karamete		Kayseri
178	Ay Gibi Doğmuş	Hayri Karamete		Kayseri
179	Evlerinin Önü	Ahmet Gazi Ayhan	8/1/1941	Kayseri
180	Kapardına	Ahmet Gazi Ayhan		Kayseri
181	Meşeli	Ahmet Kartkara		Kayseri
182	Evlerinin Önü	Ahmet Kartkara		Kayseri

S. NO	EZGİ ADI	KAYNAK KİŞİ	DER. TARİHİ	DERLENEN YER
183	Kirmenini Almış	Ahmet Kartkara		Kayseri
184	Nar Ağacı	Ahmet Kartkara		Kayseri
185	Kuyunun Başına	Ahmet Kartkara		Kayseri
186	Dama Çıkmış	Ahmet Kartkara		Kayseri
187	Adana Yolları	Ahmet Kartkara		Kayseri
188	Yeşil İpek Bükeyim	Ahmet Kartkara		Kayseri

geniş bir derleme çalışmasına ihtiyaç olduğu çok açıktır. Hatta 20. yüzyılın başlarında Kayseri’den Yunanistan başta olmak üzere çeşitli ülkelere göç eden Rum ve Ermeni nüfusun bazı kay-naklarda Kayseri türküleri kayıtlarına rastlamaktayız ki; bu konu da ayrıca incelenmeye muhtaçtır.

TABLO - II

S. NO	TÜRKÜ ADI	YÖRESİ	KAYNAK KİŞİ	DERLEYEN
1	A Buğdayım Buğdayım	Tomarza	Durdu Demirel	Mehmet Kınık
2	Abduraman Babam Oğlu	Dadaloğlu	Nazir Hüseyin Ayaz	Mehmet Kınık
3	Ahdım Olsun Konuşmayım Kızınan	Kayseri	Hayri Karamete	Ankara Dev. Kons.
4	Ahmedin Başlığı Gürcü Başlığı	Kayseri	İsmail Erdoğan	Ankara Dev. Kons.
5	Ahmet Binmiş Kır Atına	Kayseri	Naci Ergindoğan	Mehmet Kınık
6	Akşam Arada Kaldı	Pınarbaşı	Mehmet Işık	Ankara Dev. Kons.
7	Akşam Aşıp Gidiyor (Keklik)	Kayseri	Ahmet Gazi Ayhan	Yıldız Ayhan
8	Akşam Yedik Mantrıyı	Kayseri	Şaban Uyan	Mehmet Kınık
9	Al Alma Gızıl Alma	Tomarza	Mehmet Gürmaz	İsmail Sağlam
10	Al Bostancı Bir Bostan Ver	Kayseri	Hayri Karamete	Muzaffer Sarısözen
11	Ali Dağı Derler de Dağların Hası	Kayseri	Ahmet Gazi Ayhan	TRT Ankara Rad.
12	Alim Deresinin Delik Daşları	Kayseri	Ahmet Gazi Ayhan	Ahmet Gazi Ayhan
13	Alı Yemeli	Kayseri	Durdu Demirel	Durdu Demirel
14	Altunu Bozdurayım	Kayseri	Fatma Efe	Muzaffer Sarısözen
15	Aman Ecel Aman Üç Gün Ara Ver	Sarıoğlan	Hüseyin Aslan	Muzaffer Sarısözen
16	Aman Hasan (Altın Saatim Şak Şak)	Kayseri	Kayserili Fahriye	Evren Seçkal
17	Ana Beni Galdırıpıta Atmışsın	Kayseri	Ahmet Gazi Ayhan	Plaktan
18	Arabaya Bindim Yayan Yürüdüm	Yahyalı	Makbule Aferin	Savaş Ekici
19	Arpa Buğday Çec Olur	Kayseri	Yöre Ekibi	TRT Ankara Rad.
20	Asmalarda Kol Uzatmış	Kayseri	Osman Kavuncu	Muzaffer Sarısözen

S. NO	TÜRKÜ ADI	YÖRESİ	KAYNAK KİŞİ	DERLEYEN
21	Aşağıdan Gelen Tatar	Pınarbaşı	Zekiye Özhan	Ankara Dev. Kons.
22	Aşağıdan Gelir Hozalı Gelin	Kayseri	Halil Sapmaz	Emin Aldemir
23	Aşlamayı Aşladım	Kayseri	Ahmet Gazi Ayhan	Ahmet Gazi Ayhan
24	Ata Yükledim Halı	Pınarbaşı	Emeyil Köy Kadınları	Savaş Ekici
25	Atladım Gittim Eşiği	Tomarza	Mehmet Gürmaz	İsmail Sağlam
26	Avcıların Yanında Olur Tazısı	Kayseri	Murat Kavuncu	Şaban Uyan
27	Ayvanın İrisine	Kayseri	Halil Sapmaz	Muzaffer Sarısözen
28	Bahçası Daşlı Şerifim	Bünyan	Adnan Türköz	Adnan Ataman
29	Bahçe Duvarını Aşdım	Kayseri	Mehmet Emmi	Emin Aldemir
30	Benden Selam Söylen O Nazlı Yare	Sarıoğlan	Hüseyin Aslan	Mustafa Özgül
31	Ben Giderken Ekinleri Göğüdü	Kayseri	Zekeriya Bozdağ	Saniye Can
32	Beyaz Şarap İçtim Yeşil Kaneden	Bünyan	Adnan Türköz	Adnan Ataman
33	Bızdık Oyun Havası (2)	Kayseri	Ahmet Şükrü Esen	Ahmet Şükrü Esen
34	Bilmem Tecelliden Bilmem Kaderden	Bünyan	Adnan Türköz	Banttan
35	Bir Of Çeksem Karşkı Dağlar Yıkılır	Kayseri	Ahmet Gazi Ayhan	Ahmet Sezgin
36	Bir Ok Attım Herge Vardı	Kayseri	Ahmet Gazi Ayhan	Ahmet Sezgin
37	Bir Sigara Ver Bana	Pınarbaşı	Emeyil Köy Kadınları	Savaş Ekici
38	Bir Taş Attım Karşı Cama Tık Dedi	Kayseri	Mehmet Emmi	Murat Kavuncu
39	Birer Birer Aldım (Yaprak Dolması)	Kayseri	Mustafa Ergül	Ahmet Yamacı
40	Bize Gam Yutturdu Devran-ı Felek	Kayseri	Mustafa Gökdağ	Ahmet Yamacı

S. NO	TÜRKÜ ADI	YÖRESİ	KAYNAK KİŞİ	DERLEYEN
41	Boz Ahmed'in Osman'ın Ağdı	Kayseri	Şaban Uyan	Mehmet Kınık
42	Büyük Bahçe Önünde Gördüm O Kızı	Kayseri	Mehmet Yeşiloğlu	Mehmet Kınık
43	Ceviz Oynamaya Geldim Odana	Kayseri	Adnan Türköz	Hamdi Özbay
44	Cıllavuk Yollar Cızdan Cızı	Kayseri	Ahmet Şükrü Esen	Ahmet Şükrü Esen
45	Cuvaramın İncesi	Kayseri	Durdu Demirel	Durdu Demirel
46	Çırcır Çeşmenin Üstüyüm	Kayseri	Mehmet Emmi	Murat Kavuncu
47	Çalıya Yılan Aktı	Pınarbaşı	Emeyil Köy Kadınları	Savaş Ekici
48	Çarşıya Yardım	Kayseri	Emin Aldemir	Muzaffer Sansözzen
49	Çatal Çama Kurşun Attım	Kayseri	İsmail Erdoğan	Ankara Dev. Kons.
50	Çattılar Ocak Taşını	Sarız	Fatma Gökdemir	Savaş Ekici
51	Çıbığı Uzatırlar	Pınarbaşı	Emeyil Köy Kadınları	Savaş Ekici
52	Çıbığın Ucuynunan	Pınarbaşı	Durdu Demirel	Mehmet Kınık
53	Çimenli Bahçede Bulgur Eliyor	Pınarbaşı	Durdu Demirel	Mehmet Kınık
54	Çorap Ördüm İlinen	Pınarbaşı	Emeyil Köy Kadınları	Savaş Ekici
55	Çöllo	Kayseri	Kazım Yedekçioğlu	Adnan Türköz
56	Çubuğum Yok Yol Üstüne Uzadam	Develi	Yaşar Deniz	Muzaffer Sansözzen
57	Dağdan Yuvarlandı Kayalarımız	Bünyan	Adnan Türköz	Adnan Türköz
58	Dağları Gircımı Duttu	Develi	Ahmet Korkmaz	Nida Tüfekçi
59	Daha Senden Gayrı Aşıkımı Yoktur	Sarız	Nesimi Çimen	Nesimi Çimen
60	Dam Başında Dirgenlik	Pınarbaşı	Durdu Demirel	Mehmet Kınık
61	Dama Attım Deynekleri	Bünyan	Adnan Türköz	Muzaffer Sansözzen
62	Davul Zurna Çalıyor	Tomarza	Emir Kalkan	Emir Kalkan
63	Değirmenin Üstü Yeşil Ot Olur	Pınarbaşı	Emeyil Köy Kadınları	Savaş Ekici
64	Deli Gönül Yine Ahu Zar Oldu	Sarız	Nesimi Çimen	İhsan Öztürk
65	Deli Memet	Kayseri	Murat Kavuncu	Mehmet Kınık
66	Deve Yüksek Atamadım Urganı	Develi	Yusuf Seyrani	Muzaffer Sansözzen
67	Deveyi Deveye Çattım	Pınarbaşı	Asiye Karapınar	Mehmet Özbek
68	Durnamın Kanadı Ala	Pınarbaşı	Emeyil Köy Kadınları	Savaş Ekici
69	Dut Ağacı Dut Verir	Pazarören	Elif Özkan	Ankara Dev. Kons.
70	Efe Memedin Ağdı	Mimarsinan	Ömer Sinan	Mehmet Kınık
71	Ekin Ekdım Gül Bitti	Kayseri	Bilinmiyor	Dar-ül Elhan
72	Elekten Elen Gınamı	Elagöz	Fatma Yağmur	Mehmet Özbek
73	Elekten Elen Unumu	Yahyalı	Makbule Aferin	Savaş Ekici
74	Elinde Süt Küleği	Pazarören	Zekiye - Emine Hanım	Ankara Dev. Kons.
75	Erciyes Kralı	Efkere Köyü	Hasan Akalın	Muzaffer Sansözzen
76	Erkilet Güzeli	Kayseri	Yöre Ekibi	TRT Ankara Rad.
77	Eski Libas Gibi Aşığın Gönü	Bünyan	Adnan Türköz	Adnan Ataman
78	Everek Dağı	Kayseri	Ahmet Gazi Ayhan	Ahmet Gazi Ayhan
79	Evin Önü Sarmaşık	Kayseri	Durdu Demirel	Durdu Demirel
80	Evlerinin Önü Çevirmede Çardağı	Kayseri	Ahmet Gazi Ayhan	Muzaffer Sansözzen
81	Evlerini Önü Yüksek Kaldırmı	Pazarören	Fatma Efe	Ankara Dev. Kons.
82	Evleri Uçta Yarım	Kayseri	Kayserili Fahriye	Evren Seçkal

S. NO	TÜRKÜ ADI	YÖRESİ	KAYNAK KİŞİ	DERLEYEN
83	Ey Sevdigim Artık Yeter	Develi	Yusuf Seyrani	Muzaffer Sarısözen
84	Fadimem Süslü Gezer	Kayseri	Ahmet Gazi Ayhan	Muzaffer Sarısözen
85	Fınn Üstünde Fınn	Kayseri	Asım Yahyabeyoğlu	Ali Canlı
86	Gapılan Gatrıran	Bünyan	Adnan Türköz	Adnan Ataman
87	Gelecekten Haber Veren Bulunmaz	Develi	Aşık Seyrani	Z. Ceren Seçkal
88	Gesi Bağları	Kayseri	Ahmet Gazi Ayhan	Muzaffer Sarısözen
89	Gesi Bağları II	Kayseri	Murat Kavuncu	Şaban Uyan
90	Gesi Bağlarını Dolanıyorum	Kayseri	Ahmet Gazi Ayhan	Ahmet Gazi Ayhan
91	Gidenlerden Gelmiş Yok	Sarıoğlan	Hüseyin Aslan	THM Merkez Müd.
92	Gideriz Biz İkimiz	Sarıoğlan	Hüseyin Aslan	TRT Müzik Dairesi
93	Gine Yeşillendi Germir Bağları	Kayseri	Ahmet Gazi Ayhan	Muzaffer Sansözzen
94	Git Kaladan Kar Getir	Kayseri	Ahmet Gazi Ayhan	Muzaffer Sansözzen
95	Gökte Uçan Huma Kuşu	Sarız	Ahmet Kara	Muzaffer Sansözzen
96	Guyunun Başına Gelmesin Eller	Kayseri	Ahmet Kurtkaya	Ankara Dev. Kons.
97	Hacefendi Ağ Talebem	Tomarza	Nazir Hüseyin Ayaz	Mehmet Kınık
98	Hacı Hafızın Koşma Koşma Benleri	Kayseri	Osman Uyan	Şaban Uyan
99	Hacılar Köyüne Bastüğüm Oldu	Kayseri	Mehmet Kınık	Mehmet Kınık
100	Hak Yoluna Gidenlerin	Develi	Aşık Seyrani	Hafiz Kemal Efendi
101	Halimedit Kız Senin Adın Halime	Kayseri	Naci Ergindoğan	Mehmet Kınık
102	Hamidiye Köyü Olsam	Bünyan	Vasilis Mavdiris	Seyit Burhanettin Akbaş
103	Hamuru Beziledim	Pınarbaşı	Emeyil Köy Kadınları	Savaş Ekici
104	Havlıları Değirmi	Pazarören	Sultan Özhan	Ankara Dev. Kons.
105	Hayvayı Yüke Koydum	Pınarbaşı	Mehmet Işık	Ankara Dev. Kons.
106	Hep Yürüsün Yiğitleri	Tomarza	Nazir Hüseyin Ayaz	Mehmet Kınık
107	Horozumu Kaçtırdılar	Kayseri	Mehmet Hamzaoğlu	Nida Tüfekçi
108	İlgit İlgit Esen Seher Yelleri	Sarız	Nesimi Çimen	Süleyman Yıldız
109	İki Geyik Gelir Aklı Kareli	Kayseri	Murat Kavuncu	Şaban Uyan
110	İndim Kuyu Dibine	Pınarbaşı	Naciye Demirel	Durdu Demirel
111	İşte Geldim Gidiyorum	Pınarbaşı	Asiye Karapınar	Mehmet Özbek
112	Kadifeli Yastık Kadifeli Yorgan	Bünyan	Adnan Türköz	Necla Erol
113	Kalenin Burcuna Taş Ben Olaydım	Kayseri	Ali Ulvi Erandaç	Ahmet Yamacı
114	Kandilli Yazmayı (Yekte)	Kayseri	Ali Ulvi Erandaç	Ahmet Yamacı
115	Kapı Ardına Asıvermiş Eleği	Kayseri	Kazım Altan	Muzaffer Sansözzen
116	Kar Yağar Burum Burum	Pınarbaşı	Köy Kadınları	Savaş Ekici
117	Kara Çadır İsmi Tutar	Kayseri	Ahmet Gazi Ayhan	Plaktan
118	Karada Koyun Hoş Koyun	Pınarbaşı	Emeyil Köy Kadınları	Savaş Ekici
119	Karanfil Ektim Başa	Kayseri	Murat Kavuncu	Şaban Uyan
120	Karanfilim Budama	Kayseri	Kazım Altan	Emin Aldemir
121	Karanfilim Burçta Burçta	Bünyan	Adnan Türköz	TRT Müzik Dairesi
122	Karşıda Harar Durur	Bünyan	Adnan Türköz	Muzaffer Sarısözen
123	Kayabaşı Bozlağı	Bünyan	Adnan Türköz	Adnan Ataman
124	Kayalar Kayalar Yüksek Kayalar	Kayseri	Mehmet Emmi	Murat Kavuncu
125	Kayalar Kayalar	Bünyan	Adnan Türköz	Adnan Türköz

S. NO	TÜRKÜ ADI	YÖRESİ	KAYNAK KİŞİ	DERLEYEN
126	Kayseri Sürmelisi	Kayseri	Şaban Uyan	Mehmet Kınık
127	Kekliğimin Kafesi	Kayseri	Necmi Çetinkaya	Muzaffer Sansözzen
128	Kesi Bağları (Gesi Bağları)	Kayseri	Bilinmiyor	Dar-ül Elhan
129	Keten Gömlek Filfilii	Kayseri	Ahmet Gazi Ayhan	Ahmet Gazi Ayhan
130	Kınan Kutlolsun Gelinim	Pınarbaşı	Emeyil Köy Kadınları	Savaş Ekici
131	Kiremit Aldım Handan	Kayseri	Osman Uyan	Şaban Uyan
132	Kırlangıçlar Yüksek Yapar Yuwayı	Kayseri	Yahya Beyoğlu	Azize Tözem
133	Köprünün Altı Diken (Aslan Karam)	Kayseri	Bilinmiyor	Dar-ül Elhan
134	Köprünün Altı Diken	Kayseri	Osman Kavuncu	Murat Kavuncu
135	Kudretten Gözü Sürmeli	Kayseri	İbrahim Alimoğlu	Mehmet Kınık
136	Kurt Yatırdım Fireze	Pınarbaşı	Naciye Demirel	Durdu Demirel
137	Küçükten Görmedim Ana Kucağı	Kayseri	Zekeriya Bozdağ	Zekeriya Bozdağ
138	Maras Altı Yanar Yanar Mürd Olur	Bünyan	Adnan Türköz	TRT İstanbul Radyosu
139	Maraştan Kına Gelinim	Sarız	Nazife Uzunlu	Savaş Ekici
140	Mendilim İri Dalı	Kayseri	Murat Kavuncu	Şaban Uyan
141	Mezar Arasında Harman Olurmu	Kayseri	Bilinmiyor	Dar-ül Elhan
142	Nar Ağacı Ulam Ulam	Kayseri	Ali Ulvi Erandaç	Ahmet Yamacı
143	Nedir Ey Gaziler Benim Yandığım	Sarız	Nesimi Çimen	İhsan Öztürk
144	Neyleyim Neyleyim Ben Böyle Yari	Kayseri	Ahmet Gazi Ayhan	Ahmet Gazi Ayhan
145	Odaları Sündürme	Çiftlik	Fatma Şahbaz	İbrahim Akın
146	Oduncular Dağdan Odun İndirir	Bünyan	Adnan Türköz	Yücel Paşmakçı
147	Oğlan Özünü Sevdüğim	Pazarören	Ese - Ümmü Selver	Ankara Dev. Kons.
148	Oy Mendil Oyalıda Mendil	Kayseri	Ahmet Gazi Ayhan	Mehmet Özbek
149	Posta Yollarını Dolanıyorum	Kayseri	Ahmet Gazi Ayhan	Ahmet Gazi Ayhan
150	Sabah Olur	Kayseri	Yöre Ekibi	Kayseri Halkevi
151	Salında Gel	Kayseri	Ahmet Mısalı	Ahmet Gazi Ayhan
152	Sandığımı Açarım A Lilla Lilla	Pınarbaşı	Emeyil Köy Kadınları	Savaş Ekici
153	Sarı Çiçeğinen Donandı Dağlar	Kayseri	İsmail Erdoğan	Ankara Dev. Kons.
154	Sehen Vurdum Sehene	Pınarbaşı	Durdu Demirel	Mehmet Kınık
155	Sen Pınara Geldimmi	Bünyan	Adnan Türköz	Necla Erol
156	Sevdiğim Üstüne Dört Libas Giymiş	Kayseri	Adnan Türköz	Nida Tüfekçi
157	Sırma Bacı	Tomarza	Nazir Hüseyin Ayaz	Mehmet Kınık
158	Suda Oynayan Balıktan	Tomarza	Mehmet Gürmaz	İsmail Sağlam
159	Sultan Murad Kalkmış (Karacaoğlan)	Kayseri	Adnan Türköz	Adnan Türköz
160	Süpiürgesi Yoncadan	Kayseri	Mehmet Emmi	Emin Aldemir
161	Şu Diyan Gurbet Elde	Sarız	Nesimi Çimen	İhsan Öztürk
162	Şu Dağları Aşmalı (Navruz Gelin)	Bünyan	Adnan Türköz	Nida Tüfekçi
163	Şu Dereden Kuş Uçtu	Kayseri	Kazım Altan	Emin Aldemir
164	Talas Altı Haymana	Kayseri	Emin Aldemir	Emin Aldemir
165	Talas Bağı Üzümdür	Kayseri	Bilinmiyor	Cemil Demirsipahi
166	Talas Yollarını Seller Bürüdü	Kayseri	Cevdet Çağla	Cüneyt Koşal
167	Taşa Basma İz Olur	Kayseri	Ahmet Gazi Ayhan	TRT İzmir Radyosu
168	Tirene Bindide Savuştu M'ola	Pınarbaşı	Emeyil Köy Kadınları	Savaş Ekici

S. NO	TÜRKÜ ADI	YÖRESİ	KAYNAK KİŞİ	DERLEYEN
169	Turnamın Kanadı Beş Karış Telden	Kayseri	Bilinmiyor	Dar-ül Elhan
170	Vann Bakın Bacaları Tütermi	Kayseri	İsmail Erdoğan	Murat Kavuncu
171	Vannda Bakın Sandığında Nesi Var	Kayseri	Murat Kavuncu	Kürşat Tunç
172	Verdiğin Yazmayı Bürüneyimmi	Kayseri	Osman Özdemir	Banttın
173	Yarım İstanbulu Meskenmi Tuttun	Kayseri	Ahmet Gazi Ayhan	Ahmet Gazi Ayhan
174	Yandım İki Avrat Elinden	Bünyan	Adnan Türköz	Adnan Türköz
175	Yayla Yolu Yar Yolu	Sarız	Hatice Gürbüz	Durdu Demirel
176	Yeni Galaylanmış Sofanın Tası	Kayseri	İbrahim Işık	Ankara Dev. Kons.
177	Yeşil İpek Bükeyim	Kayseri	Mehmet İsbilen	Nida Tüfekçi
178	Yeşilim	Kayseri	Mehmet Yeşiloğlu	Mehmet Kınık
179	Yılan Aktı Kamışa	Kayseri	Osman Gonalga	Evren Seçkal
180	Yüce Dağ Başında Fenermi Yanar	Develi	Köy Kadınları	Savaş Ekici
181	Yüce Dağ Başında Harman Gecolor	Kayseri	Naci Ergindoğan	Mehmet Kınık
182	Yük Üstünde Puşular	Akmesit	Köy Kadınları	Savaş Ekici
183	Yürü Güzel Yürü Saçın Sürünsün	Kayseri	Bilinmiyor	Dar-ül Elhan
184	Zalım Felek Değirmenin Döndümü	Kayseri	Ahmet Gazi Ayhan	Ahmet Gazi Ayhan

OYUN HAVALARI VE ÇALGISAL ESERLER

S. NO	EZGİ ADI	YÖRESİ	KAYNAK KİŞİ	DERLEYEN
1	Adanalı	Kayseri	Emmi	Hikmet Taşan
2	Aksak Oyun Havası	Kayseri	Mehmet Kınık	Mehmet Kınık
3	Bünyan Halayı	Bünyan	Adnan Türköz	Ahmet Yamacı
4	Bahçe Duvarını Aştım (Adanalı)	Kayseri	Emmi	Emin Aldemir
5	Cirit Havası	Bünyan	Adnan Türköz	Adnan Türköz
6	Emmi Zeybeği	Kayseri	Emmi	Murat Kavuncu
7	Hicaz Oyun Havası	Kayseri	Mehmet Kınık	Mehmet Kınık
8	Kayseri Peşrevi (Saz Havası)	Kayseri	Emmi	Emin Aldemir
9	Marş (Emmi Marşı)	Kayseri	Murat Kavuncu	Şaban Uyan
10	Muhayyer Saz Havası	Kayseri	Mehmet Kınık	Mehmet Kınık
11	Omuz Halayı	Bünyan	Adnan Türköz	Ahmet Yamacı
12	Oyun Havası	Kayseri	Emmi	Ahmet Yamacı
13	Oyun Havası	Kayseri	Ahmet Gazi Ayhan	Ahmet Gazi Ayhan
14	Saz Havası	Kayseri	Emmi	Ahmet Yamacı
15	Sinsin	Bünyan	Adnan Türköz	Adnan Türköz

■ **Kayseri’deki ilk resmi derleme çalışması; Muzaffer Sarısözen, Halil Bedii Yönetken ve Rıza Yetişen’den oluşan grup tarafından 1941 yılında yapılmıştır. Bu derleme gezisinde derlenen ezgiler arasında halaylar, oyun havaları, Avşar ağıtları, bozlaklar ve Karacaoğlan’a ait türküler yer almaktadır.**

İnsanın Hikâyesi Şehrin Hikâyesine Bağlı

Prof. Dr. Celalettin Çelik

GELENEKSEL ŞEHİRDEN MODERN KENTE BİR HAYAT

Dönüşen şehirlerin hikâyeleri, aslında insanın ve hepimizin hikâyesidir. Mekânlar şehirden kente dönüşürken aslında düşünce, zihniyet, anlayışlar ve yaşam tarzları bakımından biz de değişiyoruz. Şunu kabul etmek gerekir ki, böyle kültürel ve toplumsal boyutları olan tarihi dönüşümleri en belirgin şekilde şehirlerin değişimleri üzerinden okuyabiliriz. Biz aslında şehirleri konuşurken bir anlamda onların ait oldukları takımadaları medeniyetleri de konuşmuş olacağız. Şehrin hikâyesi makro planda ait olduğu medeniyetin serüvenidir bir bakıma.

ŞEHİR HANGİ YÖNÜYLE KONUŞMALI

Şehirlerdeki dönüşüm daha çok şehrin mimari/fiziki yapısı üzerinden konuşuluyor ve bu değişimler sosyal hayatı ve kültürü dönüştürmenin temeli olduğu için incelenmesi gerekiyor. Daha sonra, asıl incelenmesi gereken ise bu dönüşümlerin toplum ve insan üzerindeki etkileridir.

Medeniyetin dil ve kültür bakımından şehirle ilişkisi ve pratik olarak şehirlerde ortaya çıktığı bilinir. Günümüz dünyasında “geleneksel şehirlerin” hızla

yapısal ve kültürel bakımdan “modern kentlere” dönüştüğünü görüyoruz. Geçmişte gelenek üzerine inşa olmuş ya da geleneğin ikame ettiği şehirlerimiz vardı bizim. Bu şehirler artık modern kodlar üzerinden dönüşmeye başladı. Bir medeniyetin kendini ifade edebildiği mekânlar olarak şehirlerin dönüşümü, bizatihi medeniyetin dönüşümüdür. Burada geleneksel şehir-tarihi şehir ayrımına da dikkat etmek gerekir. Her geleneksel şehir mutlaka tarihi şehirdir ama tarihi şehirler zamanla gelenekten kopabilir ve bugün turistik mekânlar haline dönüşen bazı şehirler böyledir.

▲ Köy Evi - Bayram Ayhan

Bizim dikkatimizi yöneltmemiz gerekenler, varsa eğer bugün geleneklerin yaşatıldığı şehirler olmalıdır. Çünkü onlar bir bakıma bizim aynamız olup, geçmişten geleceğe varlığımızı ve aidiyetimizi sürdürebilme muhitlerimizdir. Biz suretimizi ve nereden nereye geldiğimizi onlara bakarak görürüz.

ŞEHİR VE HAFIZA

Şehirler modern kentlere dönüşürken hafızalarını da yitirdiler ve içlerinde yaşayan insanları eğitip terbiye etme, bir adabı muaşeret ekseninde yetiştirmede kadük kaldılar. **Mersin** örneği üzerinden konuşacak olursak, benim de bir süre sakini olarak yaşadığım Mersin, belki şehir olamadan bile kente dönüşen bir mekândır. Dolayısıyla gelenekle bağını kuramamış, şehre ilişkin tarihsellik ve hafızasını da oluşturamamıştır. Oysa Mersin'in yanbaşıda bulunan kadim **Tarsus** böyle değildir. Tarsus'un kentsellik baskısına rağmen geleneksel hüviyet potansiyeliyle farklılaştığı, bir hafıza imkânı taşıdığı görülür. Kentsel modernitenin dönüştürücü yansımaları, kentte hayatın daha birey merkezli ve insan ilişkilerinin daha formel olmasını icbar ettirir. Hâlbuki geleneksel dokusunu koruyan şehirde, insan ilişkilerinin

daha samimi bağlarla dayanışmacı ve diğergam bir şekilde yürüdüğüne şahit oluruz. Bir başka değişle şehir de, kent de kendi dinamiklerine uygun insanı ve ilişkiler sistemini üretmektedir.

BATILILAR BİZİ ANLAYABİLİR Mİ?

Bizim geleneksel şehrimizi en iyi gözlemleyenlerden biri de **Ahmet Haşim'dir**. Ahmet Haşim, “**Guraba-hane-i Laklakan**”da Bursa’yı satır aralarında muhteşem bir şekilde tavsif eder. Yazıda Ahmet Haşim’in, Bursa’da yaşayan Gregoire Bay’le yaptığı konuşma geleneksel şehirlerin ruhunu yansıtan tespitlerle doludur. Gregoire Bay’in, Osmanlının mekâna, tabiata çevreye bakışındaki mükemmelliği anlatması ve hayranlığını dile getirmesi Haşim’in pek hoşuna gitmez. Zira bu hayret içeren anlatımda sanki ‘Osmanlı gibi bir toplum bunu nasıl beceriyor?’ iması bulunmakta olup Gregoire Bay’e bu

■ Kent hayatı dindarlık anlayışımızı ve pratiklerimizi etkileyip dönüştürdü. Artık sosyal medyanın da etkisiyle kendine özgü dini hayat süren bireylerden söz eder olduk.

yüzden sitem eder. Çünkü bu Osmanlı şehir geleneğinde hayret edilecek bir husus değildir, buna hayret edenlerin bizimle ilgili alçaltıcı ve küçültücü bakışlarının bir uzantısıdır bu durum.

Haşim’in muhatabıyla bu diyalogunun anlatıldığı o deneme, geleneksel şehrin nasıl olması gerektiğinin de ipuçlarını taşır aslında.

MEZARLIK VE ŞEHİR İLİŞKİSİ

Yine aynı denemede Gregoire Bay, Osmanlı şehirlerinde mezarlıkların şehir merkezinde olmasının muhteşem bir özellik olduğunu söyler. Ona göre bu durum, hayat sürenlere ölümü hatırlattığı gibi, ölüleri de dirilerle muhatap kılarak hayata bağlar. Ölümle her an yüz yüze olan insan, böylelikle dünyanın sonunu her an hatırlar ve ölçüyü kaçırmama konusunda dikkatli olur. Böylelikle geleneksel şehir, birkaç düzenleme ile

birbirinin derdiyle dertlenen bir sosyal yapı inşa eder. Bu, geleneksel şehirlerin bir özelliğidir. Modern kentler ise bu geleneksel dokuyu şehirden kovmuş, yerine yıkıcılığını ifade etme sadedinde ‘modern mabetler’ diye isimlendirilen dev alışveriş merkezlerini konduarmıştır.

MODERN ZAMAN KISALMAKTA, MEKÂN DARALMAKTADIR

Kente dönüşen modern yerleşim yerlerinde hayat bir koşuşturmadan ibarettir. Bu koşuşturma içinde hiçbir şeye tam olarak zaman ayıramıyoruz ve bu durum insan ruhunu hırpalıyor. Modernleşmeyle birlikte zaman algısı

da değişti. Artık zaman bize yetmiyor. Bir sevdiğimize ayıracağımız zaman bile sınırlı. Her şey için sürekli bir acelecilik halindeyiz, durmaksızın bir yerlere yetişmek zorundayız. Hastamıza ayıracağımız zaman da, sağlığınıza ayıracağımız zaman da sınırlı artık. Düşünlerimiz de öyle. Önceleri birkaç güne sığan, insanların konuşmalarına, dertleşmelerine, hasret gidermelerine sebep olan düşünler de değişti. Günümüz düşünleri, birkaç saate sığdırılmış paket programlar artık. Bu paketin önemli bir bölümü de, evlileri tebrik etmeye ya da emanetleri teslim etmeye ayrılmış durumda. Geriye insanların tanışabilecekleri, konuşup halleşebilecekleri bir zaman da kalmıyor. Biraz da bu yüzden modern hayatın tadı tuzu yok.

ŞEHİRDEN-KENTE DİNDARLIK DA DEĞİŞİR

Her şeyi etkileyen kent hayatı dini ve dindarları da etkiledi. Günümüzde dindarlığı değil dini bireyciliği konuşuyoruz. Kent hayatı dindarlık anlayışımızı ve pratiklerimizi etkileyip dönüştürdü. Artık sosyal medyanın da etkisiyle kendine özgü dini hayat süren bireylerden söz eder olduk. Bu etkiler

yalnızca bireylerde ortaya çıkmadı, cemaatler için de geçerli dönüşümler ve farklılaşmalar söz konusu. Yalnızlaşma ve birey kalmanın rahatsız ettiği insanlar, bu durumdan kurtulmak için ‘dini cemaat’ arayışına girip bir yere dâhil olmak istediler. Bazıları “nispeten geleneksel” cemaatlere sığınırken bazıları da kentin ortaya çıkardığı ‘modern cemaat’lere dâhil oldu. Esasen modern zamanlarda artık geleneksel dini yapıların aynı özelliklerini sürdürmesine de imkân yoktu. Modernlik, mütedeyyin insanların dünyasında klasik cemaat algısında büyük dönüşümlere yol açtı. Cemaatler bir şirket ve holding mantığıyla çalışmaya, bir pazar anlayışı içinde müntesiplerini şekillendirmeye yöneldi. Elbette cemaat arayışı modern insanın da kaçınamayacağı bir sosyal olgu. Ancak bazı modern cemaatlerin ne kadar tehlikeli olabileceklerini, insanların inanma ve ait olma yönelimlerini ne kadar vahim bir şekilde kullanabileceklerini 15 Temmuz 2017 kalkışmasında yakından gördük.

Netice itibarıyla hikâyemiz şehirlerin dönüşümüne bağlıdır öyleyse şehirlere ve insan olmaya yeniden kafa yormamız gerekmektedir. ■

Şehir Akademi Panelleri

Gündelik Hayatın Sekülerleşmesi

Şehir Akademi Gündelik Hayatın Sekülerleşmesi konulu ikinci panelini gerçekleştirdi. Prof. Dr. Celaleddin Çelik'in moderatörlüğündeki panelin konuşmacılarından Prof. Dr. Mustafa Tekin "Sekülerleşmenin Sosyal Yüzü", Prof. Dr. Hüseyin Bircan "Ahlak, Değerler ve Sekülerleşme", Prof. Dr. Erdal Baykan ise "Sekülerleşme ve Düşünce" konularında bilgiler verdi.

Konuyla ilgili genel bir değerlendirme yapan Prof. Dr. Celaleddin Çelik, sekülerleşmenin tarihimize en çok tartıştığımız ve bizi derinden etkileyen bir kavram ve süreç olduğunu söyledi. Bu sürecin hala devam ettiğini ve sonunun da olmayacağını ifade eden Prof. Dr. Çelik, "Bizim Sosyo-Kültürel ve Sosyo-Politik tarihimize zaman zaman bu süreci farklı kavramlarla karıştırdık. Zaman zaman bu kavramlar üzerinden toplum mühendisliği dediğimiz süreçleri yaşadık. Zaman zaman da sekülerleşme-laiklik ilişkisi üzerinden

ardı arkası kesilmeyen tartışmalara maruz kaldık" ifadelerinde bulundu.

Prof. Dr. Erdal Baykan ise sekülerleşmenin toplumsal ve tarihsel temelleri üzerinde durdu. Özellikle sekülerleşmenin ortaya çıkmasındaki dini etkinin altını çizdi. Hıristiyanlığın ve Kilisenin belirleyiciliği üzerinde duran Baykan şunları söyledi: "Batıdaki sekülerleşmenin dış etkenleri İslam'ın yayılışı ve İslam medeniyetinin yükselmesinin yansımaları iken iç etkenleri Rönesans, Reform ve Aydınlanma sürecidir. Sekülerleşme hayata attığımız anlamı değiştirdi. Yalnızca bununla kalmadı dini anlamı da değiştirdi. Bu süreç Batının kendi inanma biçimleri ile karşılaşması ve hesaplaşmasının sonucu olması itibarıyla önemlidir. Ancak bu kendi dünyası ile sınırlı kalmadı ve İslam dünyasını ve Batı dışı toplumları da etkiledi. Tarihi galip olanlar yazdığı için Batı dışı toplumlara bu süreç dayatıldı. Aydınlanma kavramına özel bir anlam atfedilerek, onun değerlerine aykırı olan her şey ve herkes karanlık olarak nitelendirildi. Sekülerleşme ile birlikte dünya ve insan anlamını yitirdi. Yeni değerler, yeni insan, yeni zaman, yeni mekân ve yeni bir dünya üretildi. Sekülerleşme sadece pozitivist bir boyutta kalmıyor, Tanrı'yı, dini inkâr etmek yerine onu da belirleme ve tanımlama iddiasında bulunuyor.

Prof. Dr. Mustafa Tekin ise sekülerleşmenin özellikle Hıristiyanlık etkisi altında ve Batı'da ortaya çıkmasının nedeninin "Sünnet" in olmaması ile yakından ilgili olduğunu söyledi. Sünnet olmadığı için Hıristiyanlık dünya ile sağlıklı bir ilişki kuramadı. Ruhbanlık ortaya çıktı. Dünyadan uzaklaşıldı. Din toplumsal anlamda meşruiyet zeminini kaybetti. Mesajlarını somutlaştıramadı ve dolayısıyla bu da sekülerleşmeye yol açtı. Yani diğer deyişle sekülerleşme süreci biraz da Hıristiyanlığın teoloji

anlayışından kaynaklandı. Ancak burada Hıristiyanlığın dünyaya dayanarak kurumsallaştığının da altını çizmemiz gerekiyor. Sünnet ise bizim sekülerleşmemizi engellediği gibi ruhban bir boyuta gitmemizi de engeller. Çünkü Sünnet bizim dünya ve ahiretle olan ilişkimizdeki ana unsur ve dengedir. Tevhid'in seküler parçalanmaya karşı bir imkân olduğunu söyleyen Tekin şunların altını çizdi: Gerçekte biz öncelikli olarak sekülerleşme ile pratik hayatta karşılaşırız ve bizi belirlemesi ve

çıkan Bircan, seküler olmayan ahlakın imkânının altını çizdi. Ahlaksız insan yoktur, iyi ya da kötü ahlaklı vardır dedi. Değerler ahlakı belirliyorsa bir anlamı vardır diyen Bircan Kur'an'da gayeci ahlakın bütün değerlerinin var olduğunu, Kur'an'ın Allah için bir ahlaki forum öngördüğünü ve bizim bunu kaybettiğimiz için sekülerleştirmeyi belirtti. Bircan şöyle devam etti: Eylemin hedefi Allah'ın rızası olursa burada bir sekülerleşme söz konusu olmaz. Nitekim Kuran-ı Kerim'deki bütün

bizim üzerimizdeki en önemli etkisi özellikle zaman ve mekân ekseninde kendini belli ediyor. Mekân algımız ve yapımız tamamen değişti. Zaman algımız tamamen rasyonelleşti. Dilde yaşadığımız sekülerleşme de her alana yayıldı. Hatta ötesi bedenlerimiz sekülerleşti. Dolayısıyla bu sekülerleşmenin sebebi bizim de sünneti hayatımızdan çıkarmamızla doğru orantılıdır.

Prof. Dr. Hasan Hüseyin Bircan ise sekülerleşmeyi ahlak kavramı üzerinden ele aldı. Sekülerlerin çok sevmediği bir kavram olan ahlak üzerinden yola

emir ve yasaklar, doğru ve yanlışlar mümin olduğunuz takdirde bir anlam ifade eder. Dolayısıyla takvayı esas alan Kuran-insan ilişkisinde bir sekülerleşme ortaya çıkmaz. Değerleri, değer ölçülerini belirleyen Kuran ve Sünnet'tir. İyi ve kötüyü onlar belirler. Biz belirleyici değil tercih ediciyiz. Genel ilkeleri Kuran ve Sünnet belirliyor, tercih etmeyi bize bırakıyor. Dolayısıyla burada yanlış bile tercih etmeniz seküler olmazsınız. Çünkü siz belirleyici değil tercih edicisiniz. Sekülerlik insanın belirleyici olduğu zaman söz konusudur. ■

Akademi'de Zaman Seminerleri

Büyükşehir Belediyesi Stratejik Araştırma Merkezi (BÜSAM) bünyesindeki Şehir Akademisi'nde varlık, bilgi ve değer seminerlerinden sonra zaman seminerleri başladı. Seminerlerde insan ve zaman ilişkisi ortaya kondu.

Zaman seminerlerinin birincisini Selçuk Üniversitesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Mustafa Demirci verdi. Prof. Dr. Demirci, "Medeniyetlerin Zaman Tasavvuru" üzerinde durdu.

Hemen her medeniyet ve her toplumun yeni bir inşa sürecine girerken kendini anlamlı bir şekilde ortaya koyacağı bir milat belirlediğini ifade eden Prof. Dr. Mustafa Demirci, "Tüm dinler medeniyetlerinin başlangıcı olarak dini bir düşünceden hareket etmişlerdir. Tüm medeniyetlerin milatlarında din vardır. Çünkü medeniyetin temeli din tarafından oluşturulur. Temelinde din olmayan medeniyet neredeyse yoktur" dedi. Batı modern düşüncesi tarafından oluşturulan ilkel çağ, orta çağ, ileri çağ, bilgi çağı gibi tanımlamaların bir dayatma ve diğer toplumları belirleme olduğunu söyleyen Demirci, kendi zaman anlayışı içinde yaşayamayan insanların kendi mekanlarını da oluşturamayacaklarını belirtti.

Zaman seminerlerinin ikincisini veren Osmangazi Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Ejder Okumuş da "Zamanların Toplumsal Gerçekliği" konusunu ele aldı. Seminerde Türkiye'deki darbe geleneğinden de bahseden ve 15 Temmuz darbesine ilişkin düşüncelerini de açıklayan Prof. Dr. Okumuş, ilginç tespitlerde bulunarak, "Paralel zihniyet ve yapı çocukların aileleri ile tüm zamansal bağlarını koparıyordu. Bir anlamda gençleri robotlaştırıyordu. Paralel yapı ailesiz bir yapıydı. Bu yapıdakilerin elbette aileleri vardı; ancak ailelerinden koparılacak aile yapılan insanlardan oluşuyordu. Ailesiz yapı üzerine kurulan yapı, Türkiye'de geleneksel aile yapısı güçlü olduğu için aile sahiplerinin güçlü direnişi sayesinde

başarısız oldu. Aile sahipleri ailesizler karşısında galip geldi" diye konuştu.

İstanbul Üniversitesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Yücel Bulut da "Zaman, Mekan ve Uzun İlişkisi" konulu seminer verdi. Seminerde, yaklaşık 300 yıldır ezeli ve ebedi problemimizin başlıcasının modernleşme, çağdaşlaşma ve batılaşma olduğunu ifade eden Prof. Dr. Bulut, "Konuşurken anlaşılmış gibi yapılan ama ne olduğunun farkına varamadığımız bu konular sebebiyle zaman içinde farklı hatalar yapıyoruz. Bu süreç sadece Türkiye'yi değil İslam dünyasını da etkileyen bir süreç" dedi.

Erciyes Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Celaleddin Çelik ise "Sosyal Kültürel Zaman, Zamanın Kültürel ve İdeolojik Kullanımları" konulu seminer verdi. Zamanı anlama sorunumuz olduğunu ifade eden Prof. Dr. Çelik, "Bu sorun evrensel bir sorun. Zaman dediğimiz şeyi bilmiyoruz. Biz zamanı ancak mekân üzerinde bıraktığı etkilerle fark ediyoruz. Zamanı toplumsal hayattaki izlerinden takip ediyoruz" diye konuştu.

Mekân seminerlerinin ilkinin Akif Emre verdi.

Şehir Akademisi'nin mekân seminerlerinin ilkinde "Mekân ve İnsan" konusu ele alındı. Seminere konuşmacı olarak katılan Gazeteci Yazar Akif Emre şehrin aslında aidiyetimizi, kimliğimizi ve değerlerimizi hatırlatan bir olgu olduğunu söyledi.

İnsanın şehri şekillendirdiği gibi şehrin de insanı şekillendirdiğini ifade eden Akif Emre, ilginç bir tanımlamayla mimarlığı dünyanın en ideolojik mesleği olarak gördüğünü belirtti. Akif Emre, "Mimarlık kadar insan hayatını biçimlendiren bir başka meslek olamaz. Bir mimar bir evi çizerken tüm dünya görüşünü orada yansıtır ve o evde yaşayan insanların hayatına biçim verir" diye konuştu. Akif Emre, seminer süresince mekân ve insan ilişkisine dair geçmişten bugüne örnekler sundu.

BÜSAM, şehir kavramına yön vermeye çalışacak

Söyleşi: Selma Kara

Büyükşehir Belediyesi Strateji Geliştirme Dairesi Başkanı ve aynı zamanda Büyükşehir Stratejik Araştırmalar Merkezi (BÜSAM) Genel Koordinatörü Yusuf Yerli, Kayseri'de şehir kavramına yönelik akademik zeminini oluşturmayı ve şehirle ilgili ürünler ortaya çıkarmayı amaçladıklarını söyledi.

Geçen yıl 15 Kasım'da kurulan BÜSAM'ın, Kayseri'de çokça tartışılan ve zayıf olduğu düşünülen kültür-sanat alanına dair üretimler gerçekleştireceğini belirten BÜSAM Genel Koordinatörü Yusuf Yerli, Merkezin amaçları ve faaliyetleri ile ilgili şunları söyledi:

■ **Hangi ihtiyaçlar sizi Statejik Araştırmalar Merkezi'ni kurmaya yöneltti?**

● Kurumlar kendilerine stratejik plan yapıyor. Bu, şehirler için de geçerli. El yordamıyla şehircilik yapmak yerine, şehrin ihtiyaçları nelerdir, bunu nasıl karşılayabiliriz, buna yönelik araştırmalar yapmak gerekiyor. Biz bunun kurumlaştırılmış halimiz. Örneğin Kayseri'de Suriyeli göçmenler

Büyükşehir Belediyesi olarak Kayseri'nin şehirleşme, markalaşma, kültürel, ekonomik, tarımsal, sosyal kalkınma vb konularda stratejik davranabilmesi için stratejik verilere sahip olması gerektiği bilincindeyiz. Bu amaçla Belediyemiz bünyesinde Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı ihdas ettik. Bu başkanlığın bünyesinde hizmet verecek kısa adı BÜSAM olan Büyükşehir Stratejik Araştırmalar Merkezi'ni kurduk. Bu merkez temelde Şehir merkezli düşünecek, araştırarak, tartışarak, öneriler sunacak; önce geçmişimizi anlayacağız sonra günümüzü anlamlandıracık ve sonunda geleceğimizi öngörüp anlatacağız.

Mustafa Çelik

Kayseri Büyükşehir Belediye Başkanı

gerçeği var. Bunu şu anda şehir olarak el yordamıyla çözmeye çalışıyoruz. Biz bunu ele alıp inceleyeceğiz. Kayserili Suriye-lilerin sosyo-ekonomik, eğitim durumları, Türkiye ve Kayseri'ye bakış açıları 60 bin kişilik nüfustan bahsediyoruz. Kayseri'nin neredeyse 20'de biri. Bu bir avantaja da dönüşebilir, dezavantaja da dönüşebilir.

■ **Bir anlamda akademik bir alt yapı hazırlayıp belediyeçiliğe dair çıkarımlar yapılması için ön ayak olacaksınız?**

- Elbette. Sadece teşhis etmeye yönelik değil, çözüm odaklı da davranacağız. Örneğin Başkan Mustafa Çelik, Kayseri'nin okuyanlar şehri olmasını istiyoruz diye bir hedef koydu. Kayseri'de ticaret ve sanayi hep ön plana çıkarıldı. Ancak Kayserinin geç-

■ **Kayseri algısı hem kendi içerisinde hem de dışarıdan baktığımızda kültür-sanata, bilime önem vermeyen tüccarlar ve sanayiciler şehri şeklinde. Bu algının doğru olmadığına inanıyoruz ama bunu da anlatmamız lazım.**

mişine baktığımızda Makarr'ul Ulema dediğimiz bir gerçek var. Kent merkezinde 10 civarında Selçukludan kalma medrese var. Bu şehrin bu anlamda bir birikimi var ve bunun devamlılığının da sağlanması gerekiyor. Kayseri'de aktif üç üniversite var. Ama Kayseri algısı hem kendi içerisinde hem de dışarıdan baktığımızda kültür-sanata, bilime önem

vermeyen tüccarlar ve sanayiciler şehri şeklinde. Bu algının doğru olmadığına inanıyoruz ama bunu da anlatmamız lazım.

“Önceliğimiz şehir üzerine düşüneceğimiz bir zemin hazırlamak”

■ **Örnek verirken bile Makarr'ul Ulema ve Selçuklu üzerinden gittiniz. Kayseri'de başla kültürlerin de; Ermeniler, Rumlar gibi tarihi geçmişi var. BÜSAM'ın faaliyetleri bunları da kapsayacak mı? Bir akademisyen çıkıp da bu kentte böyle bir araştırma yaptım der ise, bu işe yaklaşımınız ne olacak?**

- Bizim Kayseri ile ilgili ne varsa bir kere ortaya koymamız lazım. Buna karşı tavrımız, tepkimiz ne olur o ayrı bir mevzu. Yani onun üzerinde de düşünmemiz gerekiyor. Ama her şeyden önce

üzerinde düşüneceğimiz, tartışacağımız bir zeminin ortaya çıkarılması lazım, biz önce bunu ortaya çıkarmaya çalışıyoruz. Aslında bir şekilde çalışmalar var, üniversite bunu yapıyor ama o çalışmalar orada kalıyor. Bizim amacımız bunları açığa çıkarmak. Dergileri bunun için çıkarıyoruz. ‘Düşünen Şehir’ ile verileri tartışmak istiyoruz, ‘Şehir

Kültür-Sanat’ ile hem de var olan birikimi tekrar tekrar gündeme getirerek gün yüzüne çıkarmaya çalışıyoruz. Bir de bu zeminleri tartışabilecek vasatın oluşması lazım, ‘Şehir Akademisi’ de bunu sağlamaya çalışıyor. Bu çalışmaların hepsi de paralel gidiyor.

■ **Araştırmacının biri geldi destek almak için kapınızı çaldı, süreç nasıl işleyecek onun için?**

- Kayseri şehrini ilgilendiren her türlü çalışma bizim için saygın bir kere. Onu muhatap alacağız. Eğer iddialı bir eserse bizim gündemimize girecek. Süreli ve süresiz yayınlarla ilgili bir birimimiz var, eğer o çapta bir yapıtsa kitaba dönüşecek. Kalite sorununu ister istemez gündeme getireceğiz. Akademik kurulumuzun değerlendirmesi çerçevesinde dergide yayımlayabiliriz, kitap olarak basabiliriz, atölye çalışmalarımızda konu edebiliriz. Yani hakkını vermeye çalışacağız.

Büyükşehir Belediyesi kitap-kafe projesiyle okurlara hitap edecek

■ **Buna dair bir mekân oluşturma gayesi de var o zaman.**

- Büyükşehirlerde kitap kafe trendi var. Kitap evleri sadece kitapların satıldığı yer olmamalı, kitapların tartışıldığı, okunduğu yerlerin de olması lazım. Bu da bir tanışıklığı beraberinde getiriyor. Tanışıklığın en önemli unsuru ortak mekân paylaşımıdır. Buna hizmet eden bir Sahabiye Medresesi var ancak dar bir mekân. Daha geniş olması ve başka türlü ihtiyaçlara da yanıt vermesi gerekir. Kayseri'de böylesi bir kitap kafeyi özel

sektörün yapma ihtimali görünüyor. O nedenle Belediye'nin buna öncülük yapabileceğini düşündük ve araştırmalara başladık. Sonuçta Kayseri Forum'un karşısındaki Belediye'ye ait olan yer kitap kafe olarak projelendirildi. Kitap satış ortamları, sohbet ortamları olacak, aynı zamanda bizim Şehir Akademisi'nin konferansları için bir alan olacak.

“Faaliyetlerimizde Belediye propagandası yapmıyoruz”

■ **Belediyenin bu işi yapmasının, müşteriye yansıyacak maliyetleri bakımından elbette avantajları olur ama şöyle bir dezavantajı olabilir mi? Kayseri Büyükşehir Belediyesinin sonuçta iktidar partisinden bir belediye başkanı var. Sahip olduğu bakış açısı böyle bir mekânda her türlü kitabın bulunmasına, orada farklı ortamlar oluşmasına ne ölçüde imkân sağlar? İnsanlar bu gibi yargılar nedeniyle bu alana rahat gelebilirler mi?**

- Bu söylediğiniz bir gerçek. Ama biz bunu bir şekilde dönüştürmeye çalışıyoruz. Mesela BÜSAM'ın faaliyetleri kapsamında iki dergi çıkarıyoruz. Dergilere baktığımızda propaganda dergileri değil. Belediye, faaliyetlerini değil, şehrin kültürel dokusuna ilişkin faaliyetleri ön plana çıkarmaya çalışıyor. Düşünen Şehir bunun daha entelektüel yönüne vurgu yapıyor, Şehir Kültür Sanat da, Kayseri'nin kültürel faaliyetlerini, tarihi geçmişini tanıtmaya yönelik bir dergi olarak var. Dolayısıyla propaganda yapmadığımızı görenler,

orada bu tür ortamlara dâhil olacaklar diye düşünüyorum.

■ **Süreli ve süresiz yayınlarla ilgili birim dışındaki birimleriniz neler?**

- Şehir Akademisi, Şehir Araştırmaları, Döküasyon Birimi-miz var. Bu birimde sözlü tarih

■ **Her şeyden önce üzerinde düşüneceğimiz, tartışacağımız bir zeminin ortaya çıkarılması lazım, biz önce bunu ortaya çıkarmaya çalışıyoruz. Aslında bir şekilde çalışmalar var, üniversite bunu yapıyor ama o çalışmalar orada kalıyor. Bizim amacımız bunları açığa çıkarmak.**

derlemeleri yapıyoruz. Gelecek Vaat Edenler birimimiz var, sadece geçmişe yönelik olarak bakmıyoruz şehre, yaşayan şehre kıymet vermemiz gerekiyor, bu birimimiz de kentte gelecek vaat eden temaslarda bulunmayı ve katkımız varsa sunabilmeyi amaçlıyor. Bir de Kıdemliler dediğimiz, Kayseri'de herhangi bir alanda tecrübe kazanmış ve şimdi kenara çekilmiş insanlarla düzenli olarak toplanıp şehir hakkındaki görüşlerini alıp raporladığımız bir birimimiz var.

“Tarihi misyonumuzu sürdürme derdindeyiz”

■ **STK ile resmi kurum arasında hareket eden bir yapı var sonuç olarak.**

- Modellemeyi İstanbul'daki Bilim Sanat Vakfı ve Ankara'daki

SETA'nın faaliyetlerini birleştirme üzerinden yaptık ama konularımız şehir odaklı. Şehirciliğimiz müsellemler. Mimar Sinan ve Balyan ailesi gibi Kayserinin iki değeri var. Şu andaki şehirleşme pratiği açısından bakıldığında da Kayseri örnek gösteriliyor. Ayrıca şu anda Türkiye'nin şehirleşmesi Kayseri'den giden

bir siyasetçinin sorumluluğunda. Böylesi bir şehrin felsefi olarak da şehirleşme konularını girip tartışması bütünü tamamlayan bir unsur. Dolayısıyla şehir hakkında en çok hesap vermesi gereken, vizyon oluşturmaya gereken, konuşması gereken bir şehirdeyiz. Bu hem tarihi misyonumuz hem de güncel olarak böyleyiz zaten.

■ **Çağrınız nedir bu işlere kafa yoranlara?**

- Biz şehirle ilgili yeni bir okuma yapma iddiasıyla yola çıktık. Bunun, felsefi ve fikri alt yapısını oluşturmaya çalışıyoruz. Belge bizim için çok önemli. Belge açısından insanlar çok ketum, bu konuda bize açık olmalarını arzu ederiz ki, literatüre dâhil edebilelim. ■

Risale-i Durr'îye ve Mustafa İbakorkmaz

Yusuf Yerli

Kayseri'nin evladı. 68 doğumlu. Şair, müzisyen.. Sakin, mütevazi, gizemli, şiirsel karakteri ile çevremizde sevilen bir kişiliği var. Acayip sigara ve çay düşkünüdür. Hayatı dingin yaşar. Acelesi yoktur. Söz verip de tutmadığı çoktur. Bir yıl önce yarın buluşalım diye randevulaşmamıza rağmen hala bu randevusuna gelmeme gibi bir ayıbı omuzlarında taşımaktadır. Uzun zamandan beri tanır (d) ım. Kendisi gibi gizemli bir kitap yayımladı.

Esrarengiz Kitaplar diye bir serinin belki ilk, belki de son kitabı, ya da tek kitabı. Kitab'a Risale-i Dürr'îye ismini vermiş. Kendisi Kayseri'nin en üretici grafikeri olmasına rağmen, kitap kapağını Kültür Bakanlığından aşırma bir sitille oluşturmuş. Rengini de bilinçli bir şekilde çağla yeşili olarak tercih etmiş. Anlayacağınız Klasik (görünümlü) bir eserle karşı karşıyayız.

Kitap'ın konusu ve resmetmeye çalıştığı kahramanları bakımından olaya bakılınca bu anlaşılabilir bir durum.

Cemalettin Kamil Fakızade, (İçin-dekiler kısmında muhteremin adı Kemalettin olarak geçiyor, kitapta Kamil olarak) diğer bir adı da (halk arasında kullanılan) İmam-ı Zemheri üzerine akademik bir çalışma çerçevesinde

k i t a p t a n :

(I) MUKADDİME

Esirgeyen ve bağışlayan ulu tanrının adıyla. Zatının yüceliğini ilmiyle bilen, Hakkı ile zatını övmek ancak kendine mahsus olan tanrıya hamd yaraşır. O, kendisini övmek çabasıyla gayret ederken, aklımızdan ve gönlümüzden sadır olacak acz ifadelerinden münezzektir.

O ki ilmiyle bilinir olmayı dilemiş, nuruyla zuhur etmiş, zuhuruyla tenezzül etmiş ve bize acıdığından, nurunu nuruyla perdelemiştir. O ki latiftir, perdeleri lütfudur. O ki kerimdir, esmasını ikram etmiştir. O ki gizli bir hazine idi. Bilinmeyi diledi. Bildirdiği kadar bilmeye ram olduk. Yine bilemedik.

Ey İlahi; Meliki Mukarreb, Bahr-ı Azam, Sırrül Esrar, Kalem-i Ala, Ruhül Ervah, İnsan-ül Kamil, Dürretül Beyza, Nurül Muhammedin, habibin, rasulün Muhammed'e; katından ona duyduğün muhabbete yaraşacak, selatü selam eyle. Ey İlahi; habibin Muhammed'e Hakk'ın ile Muhammedin Hakk'ıyla selatü selam eyle. Alemlere rahmet olarak yarattığın Muhammed'ine, rahmetinle selatü selam eyle. Ey ilahi, yerlerde göklerde övülen biricik habibine, bildiğimiz ve bilmediğimiz güzel isimlerinle selatü selam eyle. Âline, ehl-i Beytine, güzide dostlarına da...

Bizi dünyada ve dâr-ı bekâda O'nun ümmetine dahil eyle. Onun sevdiklerine, O'nu sevenlerin arasına kat bizi. Mahrum etme ya Rab...

(II) SEBEB-İ TELİF

Ey gönlüm! Bunca yıldır sen benim peşimden, ben senin peşinden yürüyüp yolculuk ettik. Ben senin yoldaşlığından çok şey öğrendim. Lakin ikimiz de kemalat bulamadık. Bir gönül ehlinin elinden tutamadık. Ama ahmak şairler gibi erenlik iddiasına düşmedik, Tanrının mülküne sahip çıkmaya kalkışmadık. Şükür bir çok hastalığından kurtulduk nefsimizin.

Çok seyahat ettik doğru. Fakat sözü fazla dolaştırmadık. Divanlar tertip edip mesneviler dizmedik. Hamseler peşinde koşmadık. Duyduğumuz, işittiğimiz her sözü, hikmetli de olsa nakletmedik. Hatta aciz gözlerimizin gördüğü ibretleri de kendimize sakladık. Çünkü susmak felahtır hikmetine inandık.

Gerçi sözlerimiz hakikat ehli katında değersiz birer çakıl taşından ibarettir. Biz dahi sözümüzü inci mesabesinde görmeyiz. Lakin kendimize nasihat olsun diye, kendimizi bilelim, öğrenelim diye nefsimize ayna turalım diye kaleminden istifade etmek istedik. İnci dediysek, kendi kulağıma küpe olsun diyedir. Acizane farkettiğimiz kusurlarımız. Sahte bir tevazu değildir bu. İçimizin kamburuna tevazu hil'ati giydirip, nefsimizin kıymet taşıyan bir arif olduğu fikrine kimse kapılmasın. Bilakis hakikatin kendisidir, nefsiyle uğraşmaktan başka derdi olmayan bir garip oluşumuz.

Ulu Tanrı, niyetimizi hayrıyla karşılasın, bağışlasın ve kara defterlilerden eylesin. ■

dönüp dolaşır hikâye. Baştan sona kurgu, ama gerçeklerle örülmüş hissi veren bir anlatımla karşı karşıyayız. Mustafa'nın yirmi yılda yazdığı kitabı ben bir solukta okudum. İkimiz de kitap için aynı zamanı ayırmışız demek ki!? Olmayan bir kahramanın, bulunmayan mekânlarda geçen, yaşanmamış zamanlarından, yazılmamış kitabından bir tat sunmaya çalışmış. Mustafa'nın zaman algısını anlarsanız ne demek istediğimi de anlamış olursunuz.

Kitap'ta Amin Maalof'un uslubuna rastladım; Yüzüncü Ad'ın tadına vardım. Birden kendimi şehrin meydanında Halil Cibran'ı nutuk atarken dinliyor buldum. Konya'nın kapalı çarşısında Mevlana sohbetine başımı uzatmış gibi oldum. İbn Battuta coğrafyasını cevelan ettiren bir Rihle'nin içinde kendimi buldum. Molla Kasım'ı, Yunus Emre'yi çekiştirirken yakaladım.

Mustafa, Nasrettin Hoca kıvraklığı ile en felsefi konular hakkında görüşlerini aktarma yoluna gitmiş. Batı Bili-mine karşı Doğu Bilgeliğini konuşturmak istemiş. Akılla Gönül kavgasına girmiş. Şairle Filozof, şiirle felsefeyi tokuşturacağına Şiirle Şairi tokuşturmuş. Bu anlaşılabilir bir durum. Mustafa'nın Batısı yok da ondan.

Nefsi Emmare'den çok Nefsi Levvameye yüklenmiş. Hint, Afganistan ve Çin dolaylarında gezmiş. Hint vurgusu o kadar abartılı ki, sanki Hint'e bir öykünme ve özenme var; Brüksel'e inat. Kast sistemi, envai çeşit din, dil ve renk. Ve bunlar arasında yaşanan bir birine dokunmadan devam eden kayıtsızlık halini önceler gibi. Dünya görüşleri arasında takındığı kayıtsızlığı Hindistan üzerinden üretir gibiydi. Fakızade adına En koyu Sünni pozunda fotoğraf verirken Şiiliğin Şahikasından el ediyor mübarek. Melamiliğin göbeğinde debelenirken, Bektaşiliğin kucağında ceylan yavrusu gibi uykuya dalmış, Nakşiliğin ocağına doğru rüyasında yola çıkmış bir derviş tiplemesi var kitapta. Kafirundan çok, Mü'minin üzerine yoğunlaşmış, özeleştiri sağanağına tutmuş yaşadığı çevreyi.

Âlimleri diğerlerinden farklı kılan hususların başında onların yaptıkları ilimler sınıflandırması gelir. Kutup olmuş, yıldızlaşmış geleneksel âlimlerin hemen

hepsinde ilimleri sınıflandırma birincil derecede önemlidir. Aristo, Farabi, Gazali... Bunların hepsi de kendilerine ait bir ilimler sınıflandırması yapmışlardır. Mustafa da kahramanı üzerinden bu çetin işe soyunmuş.

Ona göre ilimler üç grupta ele alınabilir.

- 1- İzah edilemeyen ilim.
- 2- Hazmedilemeyen İlim.
- 3- İdrak edilemeyen İlim.

Mustafa kitabında zaman felsefesi de yapmış, mekân felsefesi de. Girmiş an denen sürecin içine ne geçmiş tanyor ne gelecek. Geçmiş zaten geçmiş gitmiş. Gelecek ise gelecek

ne getirecek, elimizde bir şey yok. Şimdi ise tam içindeyiz. Doya doya yaşa. Sanırsın mübarek Whitehead ya da İkbal.

Zaman Felsefesi konusunda kitaptan bir alıntı yapmak istiyorum: "Öyleyse dinle!

Senin Şimdi dediğin zamanı ben şimdi yaşıyorum.

Demek ki senin

şu anınla, benim şu anım arasında bir fark olduğunu iddia etmen zor.

Anlar arasında farkın ortadan kalktığı an yalnızca şu andır demek ki.

Oysa biz şu anı yaşayınca kadar farklı zamanlarda yaşadığımızı sanıyorduk.

Ama bak tarih dediğimiz şey de avuçlarımızın arasından, bu satırların arasından ve zihnimizden eriyip gidiverdi.

Mesela benim şimdi ölmüş olmam neyi değiştirir.

Düpedüz sohbet ediyoruz seninle.

Ben söylüyorum ve sen dinliyorsun.

Üstelik senin şu an dediğin anda...»

O zaman Mevla'na ve Mesnevi esintisi var dediğimde ne demek istediğime dair ipucunu vererek yazıma son vereyim. Kitapta anlatılan merkeple insanın dudak dudağa resmedildiği "insanlık dersi"ni okuyunca, Mesnevi'de geçen Halayıkla Merkez arasındaki münasebeti hatırlamadan edemedim. Okursanız bana hak vereceğinize inanıyorum. Nihayetinde ortaya "beş paralık" bir kitap çıkmış. Eline sağlık Mustafa. ■

elmacioğlu

Hosgeldin Ya Sehr-i Ramazan

İftar Soframıza Sizleri de Bekliyoruz

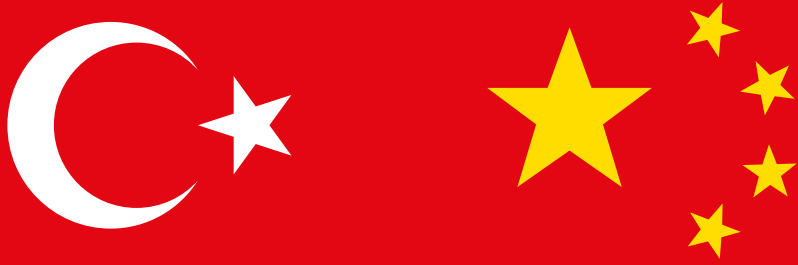
ÇARŞI ET LOKANTASI Millet Caddesi 5 Melikgazi / Kayseri carside@elmaciogluiskender.com Rzv. + 90 [352] 222 69 65	GÜLTEPE ET LOKANTASI M.K.P. Bulvarı 56 Melikgazi / Kayseri gultepe@elmaciogluiskender.com Rzv. + 90 [352] 223 99 99	CADDE EKSPRES Hunat Mh. Uluğ Sk. 12/A Melikgazi / Kayseri cadde@elmaciogluiskender.com Rzv. + 90 [352] 231 93 24/25	İSTASYON EKSPRES Gevhermesibe M. İstasyon C. 33/A-1 Kocasman / Kayseri istasyon@elmaciogluiskender.com Rzv. + 90 [352] 221 11 64/65

www.elmaciogluiskender.com

İpek Yolu'ndan E-Ticarete
Kayseri'den Çine Yol Gider

Çin ve Türkiye'nin İlk E-Ticaret Anlaşması Kayseri'de İmzalandı

Türk-Çin ilişkileri insanlık tarihi düşünüldüğünde en köklü mahiyete sahiptir. Coğrafi ve tarihi zorunluluktan gelen bu birliktelik uzun yıllar sürmüş, hatta tarihin oluşumunda en belirleyici unsur olmuştur. Birbirleri arasında yapılan savaşlara rağmen, siyasi, iktisadi ve kültürel anlamdaki etki her zaman daha çok öne çıkmıştır. Hun'lulardan bu tarafa Türkiye-Çin arasındaki ilişkiler canlılığını koruyarak devam etmektedir.

Türkiye ve Çin coğrafi olarak da Doğu ekseninde olmasına rağmen, gerek teknolojik kalkınmadaki konumları ve gerekse tarihtengelen ekonomik hafızaları, bugün de bilgisel ve ekonomik konumlarının ön planda olmasını sağlamıştır.

Her iki ülkenin öncelikle kültürel ve coğrafi benzerliklerinin yanı sıra tarihi İpek Yolu üzerinde var olmaları, Türkiye ve Çin için "varoluşsal" bir anlam ve öneme sahiptir. İpek Yolu sadece iki milletin kaderini birbirine bağlamakla kalmamış,

ekonomik ve bilgisel anlamda da aynı kaderi paylaşmalarına sebep olmuştur. Tarihsel anlamda Çin bilginin, hikmetin, gizemin, teknolojinin ve gelişmişliğin göstergesi olmuştur.

Söz konusu bu tarihsel beraberlik son dönemlerde ülkemiz ve bilhassa şehrimiz (Kayseri) açısından da farklı gelişmelere yol açmaktadır. Bir anlamda İpek Yolu'nun yeniden canlanması da diyebileceğimiz yeni gelişme Türkiye ile Çin arasındaki e-ticaret anlaşmasıdır. Türkiye Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan ile Çin Devlet Başkanı Şi Jinping arasında Antalya'da 2 yıl önce yapılan G-20 zirvesinde yapılan anlaşma uyarınca, Türkiye'de e-ticaret yapılacak pilot il olarak Kayseri seçilmişti. Bu çerçevede proje somutlaşmaya başladı ve toplantıya Kayseri ev sahipliği yaptı.

Sınır Ötesi Elektronik Ticaret Pilot Projesinin tanıtım toplantısına Çevre ve Şehircilik Bakanı Mehmet Özhaseki, Vali Süleyman Kamçı, Çin'in Ankara Büyükelçisi Yu Hongyang, Büyükşehir Belediye Başkanı Mustafa Çelik, Kayseri Serbest Bölge Yönetim Kurulu ve Melikgazi Belediye Başkanı Memduh Büyükkılıç, TOBB Başkan Vekili Selçuk Öztürk, Çin'in Chongqing kenti yöneticileri, Çin ve Türk bakanlık yetkilileri, oda başkanları katıldı.

Kayseri Serbest Bölge konferans salonunda yapılan toplantıda, Çevre ve Şehircilik Bakanı Mehmet Özhaseki, ülkelerin birbirini daha iyi anlamasının ve yaklaşmasının en güzel yolu ticarettir, ticaretin ülkeleri yakınlaştırdığını ve birbirlerini daha iyi anlama fırsatı yarattığını

dikkat çekerek, e –ticaret anlaşmasının Türkiye ve Çin açısından bir ilk olduğunu, bu anlaşmanın imzalanmasında en büyük paya sahip olan Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan ve TOBB Başkanı Rifat Hisarcıklıoğlu'na teşekkür etti. Özhasseki şunları söyledi:

‘Bugün burada kadim Türk-İslam medeniyeti ile köklü bir Çin medeniyetinin buluşmasını da yaşıyoruz. Ticaret bir erdemdir, haktır, hukuktur. Doğru tüccarın ahirette de peygamber efendimizle birlikte olacağını dinimiz bize bildiriyor. Öte yandan, bir Çin atasözünde, güler yüzlü, adaletli olmayan ticaret yapmasın deniliyor. Doğrusu da budur. Böyle iki köklü medeniyetin ticarette de birlikte hareket etmesi gerekir. Çok güzel üretim yapmasına rağmen, ürününü satamayan birçok insan var. Birçok bürokratik engellerin ötesinde, bu e-ticaret, çok daha kolay müşteriye ulaşmayı ve onlara bu ürünleri satabilmeyi sağlıyor. Türkiye ile Çin'in ticaret hacimleri kıyaslanamaz belki ama bu konuda işbirliği ve ilişkilerin geliştirilmesi, bir yerden başlanması gerekiyor. Türk Türkiye'deki KOBİ'lerin Kayseri bir kapısı olacak. Dünya çapında 2 milyar insanın e-ticaret yaptığı bildiriliyor. Bizler, yaşı 50'lerin üzerinde olanlar, kredi kartı numarasını verip internetten bir şey almaya cesaret edemeyiz ama gençler böyle değil. İstesek de istemesek de bir değişim yaşanıyor. Bu değişime kayıtsız kalamayız. Değişimi yakalayamazsak, ancak geçmişimizle övünüp dururuz. İşte e-ticaret de bu değişimlerin başında geliyor. İnşallah burada hayırlı bir işe imza atıyoruz. Bizler, yöneticiler olarak böyle bir kapıyı açıyoruz. Bundan sonrası sizlere düşüyor. Bundan sonra bu işin emaneti sizlerde. İnşallah güzel bir başlangıç olur. Çinli kardeşlerimiz de Kayseri'ye güvenle huzur içinde gelip gitsinler. Bu iki ülke arasında kurulan ticaret köprüsünde Çinli dostlarımızın Kayseri'ye gelişlerinde bir tedirginlikleri

vardı. Ama bizim ne kadar misafirperver olduğumuzu gördüler.”

İPEKYOLU TİCARETİ YENİDEN CANLANABİLİR

Çin Halk Cumhuriyetinin Ankara Büyükelçisi Yu Hongyang ise kürsüden yaptığı konuşmada ‘Çin’in sınır ötesi e-ticarette imzaladığı ilk anlaşmadır. Bugün burada iki taraf görkemli bir şekilde lansman toplantısını gerçekleşt-

■ **Her iki ülkenin öncelikle kültürel ve coğrafi benzerliklerinin yanı sıra tarihi ipek yolu üzerinde var olmaları, Türkiye ve Çin için “varoluşsal” bir anlam ve öneme sahiptir. İpek yolu sadece iki milletin kaderini birbirine bağlamakla kalmamış, ekonomik ve bilgisel anlamda da aynı kaderi paylaşmalarına sebep olmuştur.**

tirmektedir. İki taraf için bu bağlantılar, iki ülke arasındaki ticari ilişkileri daha da geliştirmelidir. Çin, ticaret anlamında çok büyük tecrübelerle sahiptir. Türkiye de köklü ticaret yaşantısı nedeniyle her iki ülke de bu değerlerini birleştirip tarihteki İpek Yolu ticaretini yeniden canlandırabilirler. Çin, e-ticarette başlangıçta 1.3 trilyon yuan gelir elde etti. Geçen yıl e-ticaret hacmi 6,5 trilyon yuana ulaştı, bu yılsonu itibarıyla da 12 trilyon yuana çıkması hedeflenmektedir. Çin tarafı, Türk tarafıyla birlikte e-ticaret platformunu kurarak, ticaretteki zenginlikleri birlikte kullanabilirler. Hepinizin bu projeyi özlemle kurup, destek vereceğinizi ümit ediyorum› diye konuştu.

KENTİN TİCARİ GEÇMİŞİ 4 BİN YILLIK

Büyükşehir Belediye Başkanı Mustafa Çelik'te kürsüye bir elinde elektronik tablet, diğer elinde Asur Ticaret kolonisi Kültepe'den çıkarılan kil tablet imitasyonu çıktı. Kayseri'nin geçmişi asırlara dayanan bir ticaret kenti olduğunu, ticari anlaşmaların 4 bin yıl önce kil tabletlere yazıldığına dikkat çeken Çelik, ‘4 bin yıl öncesinde, ticaretin tabletlere döküldüğü topraklardayız. O dönemin şartlarında, tüccarlar, ticaret odalarına kayıt yaptırıp sınır ötesi ticaret yapabiliyorlardı. Aynı zamanda

topraktan yapılmış tabletlere çivi yazısıyla anlaşmalarını yazıyorlardı. O gün, bu topraklarda toprak tabletler üzerine anlaşmalar yazılarak ticaret yapılırken, günümüzde de elektronik

Projesi Eylem Planı” ortak yürütücü kuruluşlara (Ulaştırma Bakanlığı ve TOBB'a) sunulmuştur.

Eylem Planı'nın incelenmesinden de anlaşılacağı üzere, proje kapsamında;

tabletler üzerinden sınır ötesi ticaret yapılabilir. Kayseri, gelişmiş bir huzur şehridir. Çinli dostlarımızla uluslararası e-ticaret kobilerimizin gelişmesine ve dış dünyaya açılmalarına yol açacaktır” diye konuştu.

Projenin temel amacı, iki ülkenin KOBİ'leri arasında B2B ticaretin kurulacak e-ticaret platformu kanalıyla geliştirilmesi ve ülkemizden daha çok KOBİ'nin Çin'e ihracat yapar hale getirilmesidir. Türkiye ile Çin Halk Cumhuriyeti arasında Bilgi İpek yolu Projesi ve e-ticaret alanlarında ikili işbirliğinin geliştirilmesi amacıyla imzalanan Mutabakat Zaptının Türkiye tarafında uygulayıcı özel sektör kuruluşu olarak atanan TOBB, projenin yürütülmesine ilişkin olarak 4 Şubat 2016 tarihinde Dünya KOBİ Forumu Vakfını görevlendirmiştir. WSF ve Çin tarafında özel sektör yürütücüsü olarak atanan muhatabı DHgate firması tarafından hazırlanan “Türkiye-Çin E-Ticaret Pilot

► Kurulacak elektronik ticaret platformu üzerinden Türk KOBİ'lerin Çin pazarına erişiminin sağlanması;

■ **Projenin temel amacı, iki ülkenin KOBİ'leri arasında B2B ticaretin kurulacak e-ticaret platformu kanalıyla geliştirilmesi ve ülkemizden daha çok KOBİ'nin Çin'e ihracat yapar hale getirilmesidir.**

► Kayseri'de “Chongqing e-ticaret lojistik merkezi” (Cross-Border E-Commerce Comprehensive Experimental Zone) örneği benzeri bir e-ihracat lojistik bölgesi kurulması;

► KOBİ'lerimizin ilgili web platformu ve e-ticaret lojistik bölgesinde sağlanacak imkânlar yardımı ile Çin pazarına açılabilmesi için e-ticaret kabiliyetlerini artırmaya dönük eğitimlerin organizasyonu;

► Bu platform üzerinden yapılacak ticarete yaşanabilecek sorunların asgariye indirilmesi için “güvenilir tüccar” tabir edilen KOBİ'lerin siteye kayıt ve erişiminin sağlanmasına yönelik bir sertifikasyon sürecinin hayata geçirilmesi;

► Türk KOBİ'lerinin platform üzerinden Çin pazarına satmak istedikleri malların numunelerinin fiziki teşhiri amacıyla Çin'de “Türk Ticaret Merkezi” uygulaması benzeri “teşhir merkezleri” (displaycenter) açılması gibi faaliyetlerin yürütülmesi öngörülmektedir.

Eylem Planı, Ulaştırma Bakanlığı tarafından ilgili kurum ve kuruluşlarla koordine edilerek incelenmiş ve hazırlanan görüş ve değerlendirmeler WSF'e iletilmiştir. WSF, söz konusu görüş ve değerlendirmeler doğrultusunda Eylem Planı'nı revize etmiş ve DHgate yetkilileri ile paylaşmıştır. Çin tarafında da gerekli revizyonların yapılmasını takiben revize Eylem Planı Ulaştırma Bakanlığı'nın nihai onayına sunulmuştur. Ulaştırma Bakanlığı Eylem Planını

uygun bulmuş ancak proje bileşenlerine ilişkin tarihlerde revizyon talep etmiştir. Söz konusu revizyonlar da Çin tarafı ile mutabakat halinde gerçekleştirilmiştir. Bunu takiben “Türkiye-Çin Sınır Ötesi Elektronik Ticaret Pilot Projesi Kayseri Açılış Töreni”, heyet toplantıları ve Kayseri KOBİ'lerine yönelik sınır-ötesi e-ticaret eğitimi 4-5 Mayıs 2017 tarihlerinde Kayseri'de gerçekleştirilmiştir. ■

Pastırmalı Paçanga Böreği

HAZIRLANIŞI

Biberler küçük küçük doğranarak az sıvı yağda sotelenir. Biberler biraz soğuduktan sonra kaşar peyniri ve pastırmalar eklenerek iç harcı hazırlanır. Yufka büyüklüğüne göre 6 ya da 8 parçaya bölünür. Her parçaya iç harcından bolca yerleştirilerek sigara böreği sarar gibi fakat daha ırice sarılır. Hazırlanan börekler bol sıvı yağda kızartılır. Sıcakıyla fazla beklemeden servis yapmanızı öneririz. ■ *afiyet olsun...*

Malzemeler

- 1 adet yufka
- 1 adet yeşil biber
- 1 adet kırmızı biber
- 150 gr rendelenmiş kaşar peyniri
- 150 gr doğranmış pastırma

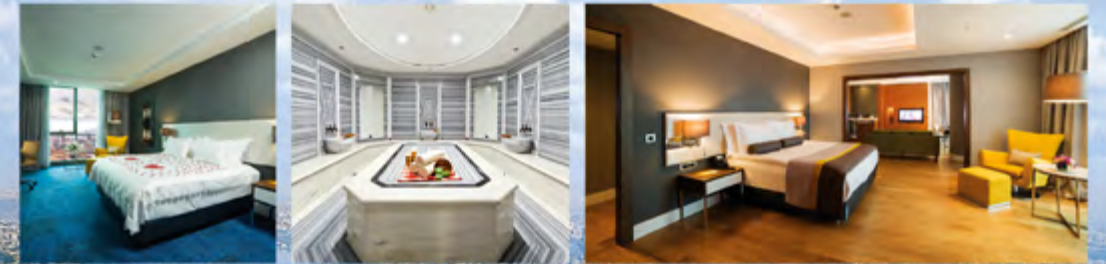
Kızartmak için

- Sıvı yağ

Radisson BLU
HOTEL, KAYSERİ

KAYSERİ'DE DÜĞÜN, İSTANBUL'DA BALAYI

350 Kişi ve üzeri düğünlere, İstanbul'un kalbi Tarihi Yarımada'nın tam merkezinde
BEST WESTERN PLUS THE PRESIDENT HOTEL veya
BEST WESTERN CITADEL HOTEL'de 3 gün balayı.

TÜM BONUS
ÖZELLİKLI KREDİ KARTLARINA
VE YKB WORLD KART'A
3+3 TAKSİT
ZİYAFET MENÜSÜ
FİYATLARINDAN
%20 İNDİRİM

RADISSON BLU HOTEL, KAYSERİ

Hunat Mah., Sivas Cad., No: 24/A Melikgazi, Kayseri, Turkey

T: +90 352 315 5000 F: +90 352 315 5050

info.kayseri@radissonblu.com

radissonblu.com/hotel-kayseri

Kültürden...

Büyükşehir'den Bilim Dolu Hafta Sonu

Anadolu'nun dört bir yanından ziyaretçi çeken Kayseri Bilim Merkezi'nde 6-7 Mayıs tarihlerinde dört ayrı atölye açıldı.

Atölye uygulamalarıyla çocuklara bilimi sevdirmek için gayret gösteren Kayseri Bilim Merkezi dört ayrı atölye ile farklı yaş gruplarını bilimle buluşturuyor. Atölyelerde birbirinden ilginç çalışmalar yapılıyor.

Bilimsel merak ve öğrenme isteği uyandırmak amacıyla açılan atölyeler; araştırma, gözlem yapma, kıyaslama, keşfetme, ifade etme ve çeşitli çözümler bulabilme becerilerinin geliştirilmesine katkıda bulunacak.

Atölye programları kapsamında 9-12 yaş grubu için Atıkları Değerlendirelim Atölyesi, 6-9 yaş grubu için 3D Takım Yıldızları Atölyesi, 7-9 yaş grubu için Balonla Bilim Atölyesi ve 10 yaş üstü için Kodlama Atölyesi açıldı.

Çocuk Bayramı Bilim Merkezi'nde Kutlandı

23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı Kayseri Bilim Merkezi'nde çeşitli bilimsel aktivitelerle kutlandı. Kayseri Bilim Merkezi'nde 22-23 Nisan tarihlerinde çocuklar için bir dizi etkinlik yapıldı.

Sadece Kayseri'nin değil bölgenin Bilim Merkezi olan Kayseri Bilim Merkezi, 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı'na özel etkinlikler düzenledi. 23 Nisan haftası nedeniyle Kayseri Bilim Merkezi'nde bilimsel şovlar, atölye çalışmaları ve planetaryum gösterileri yapıldı.

Bilim Merkezi'nde hafta sonu çocuklar için Kriptoloji, Renklerin Dansı, Arabalar ve Uzay Merdiveni atölyeleri açıldı. Çocukların bilime olan merakını artırmak için yapılan etkinliklerde çeşitli şovlar gerçekleştirildi. 23 Nisan haftasında ayrıca Kayseri Bilim Merkezi'ndeki planetaryumda çocuklara gökyüzü gözlemi yapma imkanı da sunuldu.

Geleneksel Sanatlar Kayseri'de Buluştu

Mimarsinan Parkı, Kurşunlu Otoparkı'nda açılan Türk El Sanatları Şöleni'ne büyük ilgi görüldü. Şölen alanında bulunan yaklaşık 60 geleneksel Türk el sanatı standını beş günde 18 bin ziyaretçi gezdi.

Büyükşehir Belediyesi'nin geleneksel el sanatlarımızın unutulmaması için Kayseri'ye getirdiği Türk El Sanatları Şöleni 12 Mayıs Cuma günü açıldı. 21 Mayıs'a kadar açık olacak olan Türk El Sanatları şölenine Kayseri halkı da büyük ilgi gösterdi. Çevre illerden de ziyaretçi çeken şölen, unutulmaya yüz tutmuş geleneksel sanatlarımızın ne denli kıymetli olduğunu da ortaya koydu.

Türk El Sanatları Şöleni'ni gruplar halinde Kayseri'deki endüstri meslek liseleri de ziyaret ediyor. Vali Süleyman Kamçı, açılış töreni sırasında şölen alanını okulların da ziyaret etmesi için İl Milli Eğitim Müdürü'ne talimat verdiğini açıklamıştı. Şölen alanını ilk beş gününde yaklaşık 18 bin kişi ziyaret etti.

Türk El Sanatları Şöleni'nin kurulduğu Kurşunlu Otoparkı'nda; Tesbih Yapımı, Naht Sanatı, Cam Üfleme Sanatı, Yemeni Yapımı, Topaç Yapımı, Baston Yapımı, Hat Sanatı, Sedef Kakma, Bakır İşleme, Hakkaklık, Kazaziye, Taş Baskı, Minyatür, Deve Kemiği İşleme Sanatı, Tahta Kaşık Oyma ve Süsleme Sanatı, Boynuz Tarak Yapımı, Bıçak ve Kılıç Yapımı, Zamak ve Alpaga İşleme Sanatı, Habbablık, Halı Dokuma Sanatı, Filografi, Çini Yapımı, Fanila Dokuma, Telkari, Çömlek Yapımı, Yorgan Yapımı, Ebru Sanatı gibi yaklaşık 60 el sanatının ülkemizdeki en iyi ustaları bulunuyor.

El sanatlarımızın uygulamalı olarak yapıldığı Türk El Sanatları Şöleni'nde Türkiye'nin tek Gubari Hat sanatçısı olan Necati Korkmaz tarafından yazılan dünyanın en küçük el yazması Kuran-ı Kerim'i ile yine dünyanın en küçük el yazması olan ve üzerinde Arapça Besmele bulunan saç teli de bulunuyor.

Mimar Sinan Anıldı

Şehrimizin kültürü, tarihi ve sanatını tanıtmak ve değerlerini yaşatmak adına gerçekleştirilen kültür sanat etkinlikleri kapsamında Mimar Sinan'ı anma gezisi düzenlendi. Gezide Prof. Dr. Suphi Saatçi her yönüyle Mimar Sinan'ı anlattı.

Kayseri'nin en önemli değerlerinden olan Mimar Sinan'ı tanıtmak için anma gezisi tertiplendi. Ağırnas'taki geziye katılan Araştırmacı Yazar Prof. Dr. Suphi Saatçi, Mimar Sinan ile ilgili önemli bilgiler verdi.

Mimar Sinan ile ilgili çalışmalarıyla tanınan ve bir çok kitabı bulunan Prof. Dr. Saatçi, gezi süresince Sinan'ı anlattı. Suphi Saatçi, yaptığı konuşmanın ardından dinyelcilerin kendisine yönelttiği soruları cevaplandırdı. Prof. Dr. Saatçi, Mimar Sinan'ın etnik kökenine ilişkin söylentilerin olduğunun belirtilmesi üzerine, "Zaman zaman Sinan'ın Rum ya da Ermeni olduğuna dair iddialara oluyor. Oysa, Sinan'ın döneminde Anadolu'dan devşirme işlemleri yapılmaya başlandı. Dolayısıyla Sinan bu toprakların evladıdır. Bununla birlikte Almanların Ünlü Sanat Tarihçisi, 'Mimar Sinan'ın etnik kökeninin araştırılması bizi bir yere götürmez eserlerine bakın' demiştir." diyerek cevap verdi.

Prof. Dr. Suphi Saatçi, gezi süresince Mimar Sinan'ın ne denli önemli bir mimar olduğunu belirtti ve yaptığı eserlerden örnekler sundu.

5. Altın Çınar Film Festivali Sonuçlandı

Kayseri Valiliği'nin himayesinde, Yücel Çakmaklı Film Atölyesi ve Anadolu Sinemacılar Derneği tarafından, Kültür ve Turizm Bakanlığı ile Başbakanlık Tanıtma Fonu desteğiyle düzenlenen Uluslararası 5. Uluslararası Altın Çınar film festivali sonuçlandı. Festivalde 160 kısa film, 60 belgesel film ve 25 Animasyon filmi katıldı.

Kayseri Valisi ve Festival Onursal Başkanı Süleyman Kamçı, 5. Uluslararası Kayseri Altın Çınar Film Festivali'nin açılış törenine katıldı. Vali Süleyman Kamçı, sinema sanatçıları, yönetmenler ve sinemaseverlerle buluştu.

Vali Kamçı, sinemaya emek vermiş sanatçıların yer aldığı açılıшта, amatör bir ruhla başlayan Altın Çınar Film Festivali'nin uluslararası boyut kazanmasıyla bu sene 5'incisinin düzenlendiğini, festivalin bir çınar gibi kök salmaya başladığını söyledi. Uluslararası Altın Çınar Film Festivali'nin öneminin büyük olduğunu belirten Vali Kamçı, "Festivalin, çok kültürlülüğü, kadimliliği, köklü bir geçmiş ifade eden Çınar ağacı ile Kayserimizi özdeşleştirmesi de organizasyona ayrı bir anlam kazandırdığının altını çizdi.

Altın Çınar Film festivali, "Müthiş Bir Film" filminin gösterimi ile başladı. 6 Mayıs'a kadar devam eden festival'de kısa film, belgesel ve animasyon dallarında yarışmalar yapıldı. Altın Çınar Film Festivaline bu yıl, yarışma boyutunda 160 kısa film, 60 belgesel film ve 25 Animasyon filmi katıldı. 3 gün süren film gösterimleri sonucunda değerli jüri tarafından en iyi film, belgesel film ve animasyon belirlendi.

Bu yıl 5'ncisi düzenlenen Uluslararası Kayseri Altın Çınar Film Festivali'nin kapanış galası ve ödül töreni, İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü salonunda yapıldı.

5. Uluslararası Kayseri Altın Çınar Film Festivali gala ve ödül gecesinde, konuşmaların ardından 'Altın Çınar' ödülleri sahiplerini buldu. Vali Kamçı, Türk sinemasının efsane isimlerinden usta oyuncu Yılmaz Gruda'ya 'Yaşam Boyu Onur Ödülü'nü, "Sinemanın Çınarları" ödülünü ise Aytaç Arman'a verdi. Festivalde, animasyon dalında Yağmur Altan 'Tavşan Kanı' filmiyle, belgesel dalında en iyi film ödülünü, Mehmet Cansız 'Son Alkış' filmiyle, kısa film dalında ise en iyi film ödülünü Ayris Alptekin 'Kot Farkı' filmiyle aldı.

"Sanata Daha Çok Önem Vereceğiz"

Büyükşehir Belediye Başkanı Mustafa Çelik, Erciyes Üniversitesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Adnan Öztürk'ün resim sergisinin açılışına katıldı. Serginin yer aldığı sanat kursunu da gezen Başkan Çelik, sanata ve sanatçıya daha çok önem verilmesi gerektiğini belirtti.

Erciyes Üniversitesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Adnan Öztürk'ün "Yaşamdan Kareler" adlı sergisi açıldı. Erciyes Üniversitesi Rektörlüğü, ERÜ Diş Hekimliği Fakültesi ve Modern Sanat Akademisi (MOSA) işbirliği ile açılan sergiyi Mustafa Çelik de gezdi.

Sanatın daha fazla gelişmesi için hayret gösterilmesi gereğine vurgu yapan Başkan Çelik, bu yönde çaba sarf eden kurumların sayısının artması gerektiğini söyledi. Başkan Çelik, serginin açıldığı Modern Sanat Akademisi'ndeki kursları da gezerek çalışmaları takip etti. Mustafa Çelik, piyano çalan bir kursiyeri izledi, kendisi de piyano çaldı, tuvalin karşısına geçerek resim yaptı ve bale yapan küçük bir çocuğun gösterisini takip etti. Bir süre verilen kurslarla ilgili bilgi alan Mustafa Çelik, daha sonra akademiden ayrıldı.

Kayseri, Etnospor Festivali'nde

Dünya Etnospor Konfederasyonu tarafından organize edilen ve bu yıl 2'incisi düzenlenen Etnospor Kültür Festivali'nde Kayseri'yi Büyükşehir Belediyesi tanıttı. Festivale Büyükşehir Belediye Başkanı Mustafa Çelik de katıldı.

Dünya Etnospor Konfederasyonu tarafından düzenlenen Etnospor Kültür Festivali İstanbul-Yenikapı'da yapıldı. Kayseri Büyükşehir Belediyesi de festivale Kayseri'nin farklı değerleriyle katıldı. Mustafa Çelik de eşi İkbal Çelik ile festival alanına gelerek Kayseri etkinlik alanını gezdi.

Festivalin açılışını gerçekleştiren Dünya Etnospor Konfederasyonu Başkanı Bilal Erdoğan ve İstanbul Valisi Vasip Şahin, Başkan Çelik'le de bir araya geldi. Başkan Çelik ayrıca Bein Sport kanalına Kayseri'de yapılacak olan Atlı Okçuluk Tesisleri hakkında da bilgi verdi.

Başkan Çelik, Kayseri etkinlik alanını ziyaret gelen vatandaşlarla da görüştü. Etkinlik çadırında Kayseri türkülerini dinleyen, pastırma dilimleyerek halka ikram eden Başkan Çelik, etkinlik alanında bazlama ve katmer yapımına da iştirak ederek katmer pişirdi. Mustafa Çelik, 6 bin yıllık tarihimizi tanıtmak için Yeni Kapı Etkinlik Alanı'nda yer aldıklarını ifade ederek "Kayseri'nin kültürünü ve tarihini tanıtmak, şehrimizin her anlamda bilinirliğini artırmak için çalışıyoruz" dedi.

Kayseri Türkiye'de Okçuluğun Merkezi Oldu

Kayseri okçulukta bir şampiyon daha çıkardı. Avrupa Kupası'nda şampiyon olan Gizem Elmaağaçlı Büyükşehir Belediye Başkanı Mustafa Çelik'i ziyaret etti.

Yunanistan'da yapılan Avrupa Okçuluk Kupası'nda okçuluk dalında şampiyon olan Erciyes Üniversitesi Beden Eğitimi Öğretmenliği 1. Sınıf Öğrencisi Gizem Elmaağaçlı, 2015 yılında Okçuluk alanında Dünya Şampiyonu olan ağabeyi Demir Elmaağaçlı ile birlikte Büyükşehir Belediye Başkanı Mustafa Çelik'i makamında ziyaret etti. Avrupa Şampiyonu Gizem Elmaağaçlı ve yine okçuluk alanında Dünya Şampiyonu olan ağabeyi Demir Elmaağaçlı'nın almış oldukları başarıların gençler için teşvik edici olduğunu belirten Başkan Çelik, "İnşallah Avrupa'dan sonra dünya ve olimpiyat şampiyonu da olmanızı bekliyoruz. Kayseri'yi Türkiye'de okçuluğun merkezi haline getirmek istediğimizi defalarca belirttim. Bunun için tesis, altyapı ve ne gerekiyorsa yapalım istiyoruz. Kayseri olarak dünya şampiyonları, olimpiyat şampiyonları çıkarmak için destek vereceğiz. İnşallah bu konuda sizler gibi değerli gençlerimizin yetişmesi için gerekli altyapı ve donanımları Kayserimize kazandıracaktır. Zaten şu anda üç tesisimizde okçulukla ilgili çalışmalar yapılıyor. Türkiye'de tek olacak Etnospor, yani geleneksel sporların yapıldığı güzel bir merkezin önümüzdeki aylarda inşallah temellerini atacak ve orada sizin gibi değerli spor-

cular yetiştireceğiz" şeklinde konuştu. Kayseri'de yapılan tesislerin birinci sınıf olduğunu belirten Demir Elmaağaçlı da "Biz bu spora başladığımızda hedefimiz Türkiye şampiyonu olmaktır. Fakat bizlerin başarısını gören sporcuların hedefleri artık dünya ve olimpiyat şampiyonluğu" dedi. Ayrıca sporcu velilerinin de teşekkürlerini Başkan Çelik'e ileten Elmaağaçlı, yapılan salonların Türkiye çapında çok nezih olduğunu ifade etti.

Büyükşehir Belediyesi Spor A.Ş'nin yaptığı çalışmalardan ve kurslara katılan öğrencilerin artısından bahseden Başkan Mustafa Çelik ise "Bu sene spor okullarımızdan faydalananak gençlerimiz 50 bin kişiyi bulacak. 50 bin tane gencimizin spor ihtiyacını karşılamış olacağız. Eğer siz bu imkanı sağlamazsanız ya kahve köşelerinde kötü işlerle uğraşacak ya da sosyal medyada bilgisayar karşısında boş zamanını öldürecek. İşte bu tesislerde binlerce gencimiz hem kendilerini geliştirecekler hem de ülkemizi temsil edecekler. Buradan Kayseri'deki gençlerimize bir davette bulunmak istiyorum. Görüldüğü gibi azimli çalışma ile Avrupa ve Dünya şampiyonalarında başarı elde edilebiliyorlar. Tüm gençlerimizi bizim spor okullarımızdaki okçulukla ilgili çalışmalara davet ediyorum" diye konuştu.

Sporculara başarı dileklerinde bulunan Büyükşehir Belediye Başkanı Mustafa Çelik göstermiş olduğu başarıdan dolayı Gizem Elmaağaçlı'yı altınla ödüllendirdi.

Yazar Okulu Sevinci

Kayseri Büyükşehir Belediyesi ile Türkiye Yazarlar Birliği Kayseri Şubesinin ortaklaşa düzenlemiş olduğu Yazar Okulu projesinden sizlere söz etmek istiyorum. Şehirlerin Kültür ve Sanata önem vermesi her şeyden önce o şehrin temel sorunlarını çözmede gösterdiği başarının bir işareti olarak görülmektedir.

Kayseri pek çok alanda kendine özgü zirve başarılarla imza atmış bir şehir olmasına karşılık aynı başarıların farklı sahalarda belirginleşmesi ve fark edilir bir boyuta gelmesi mümkün olamamıştır. Bunların başında kültür ve sanat sahasında Kayseri'nin önemli bir potansiyeli olmasına karşılık ülke genelinde başka alanlardaki başarıları kadar parlak değildir. Cumhurbaşkanı, Başbakan ve pek çok Bakan çıkarmış bir şehrin kültür sanatta da benzer başarıların olması beklenir. Lakin bu zirve makamları süsleyecek kültürel olgunluktan söz açmak oldukça güçtür. Şehir bu alanda marka değerleri oluşturabilecek kolektif bir zemini yaratabilmelidir.

Her alanda olduğu gibi kültür ve sanat alanında da kolektif bir çalışmaya ihtiyaç olduğu açıktır. Sanat ve edebiyat alanındaki çalışmalar, özünde bireysel bir çaba olmasına karşılık kolektif bir saha ve dayanışmaya da ihtiyaç duyarlar. Bu anlamda Yazar Okulu projesi şehrin kolektif bir çalışması olarak görülmelidir. Akademisyenleri, sivil toplum örgütü, bireysel faaliyetlerin öncüsü olan yazar ve şairleri, başı çeken, lokomotif yerel yönetimi ile kolektif bir birlikteliğin varlığını ve çabayı bu uygulamada öncelikle görmek gerekir.

Yazar Okulu projesine ilk başvurular 1 Şubat 2017 tarihinde başlamış ve 25 Şubat 2017 tarihinde tamamlanmıştır. Bu süre zarfında 526 öğrenci başvuruda bulunmuş. İlk dersin başlama tarihi olan 2 Mart 2017 ye kadar başvuruyu kaçırdığını beyan ederek gelenler ile toplan başvuru 538 kişiyi bulmuştur.

Bu kadar kısa süre içerisinde özel bir ilgi alanına ilişkin böylesine geniş katılımın olması her şeyden önce işbirliği yapan kurumların toplum nezdindeki yetkinliği ve güvenin açık göstergesidir. Öncelikle bunun böyle okunması gereklidir. Gerek

Türkiye Yazarlar Birliği Kayseri Şubesi ve Gerekse Kayseri Büyükşehir Belediyesi bu girişiminin toplum nazarında güvenin ve saygınlığının belirgin olarak görüldüğü bir uygulama olmuştur.

Katılımcıların profiline gelince: Başvuruların 376 kişisi Lisans ve Yüksek lisans sahibi bireylerden oluşmaktadır. Geri kalanların büyük bir çoğunluğu ise yüksekokul ve lise mezunu olup ilköğretim düzeyi katılımcı ise 13 kişi ile sınırlıdır. Katılımcıların büyük bir kısmı kişisel gelişim sağlamak ve birikimlerini artırmak niyetiyle gelirken. 378 kişi yazarlığını bir alanıyla ilgili olarak yetkin bir birikim kazanma amacıyla gelmiştir. Bu alanlar Şiir, Hikâye, Roman, Deneme,

Eleştiri, Köşe yazarlığı, dergicilik gibi sahalarla ilgili tercihlerden oluşmuştur.

Proje kapsamında akademisyen ve profesyonel yazar olmak toplam kırk üç yetkin şahsiyet ders vermektedir. Bu nedenle Dersler 11 haftalık bir planlama ile haftada 4 saat üzerinden toplamda kırk dört saat olarak planlanmış ve çeşitli etkinliklerle süslenerek daha faydalı, daha nitelikli hale getirilmesi amaçlanmıştır. Yazar Okulu öğrencilerimizle her ay bir etkinlik hedefleneceği bilgisi kursiyerlerimizle paylaşılmış ve planlanmıştır. Bu çerçevede 21 Mart Dünya Şiir Günü'nde yalnızca yazar okulu öğrencilerimizin katılımıyla şiir dinletisi düzenlenmiş ve halk şairlerimizden Âşık Veysel bu kapsamda ölüm yıldönümünde şiirleri ile anılmıştır. Bu etkinliğimizin sunuculuğu da dâhil olmak üzere tamamı yazar okulu öğrencileri tarafından

gerçekleştirilmiştir. Aynı zamanda etkinlikte Yazar Okulu öğrencilerimiz öncelikli olarak kendi yazdıkları şiirleri okumuşlar, şiiri olmayanlar ise Seyranî'den başlayarak Kayserili şairlerden şiirleri seslendirmişlerdir. Program ile şairlerin şiirlerindeki farklı üslup özelliklerinin dinleti içinde öğrencilerimiz tarafından görülmesi ve anlaşılması hedeflenmiştir. Bu manada faydalı ve başarılı bir etkinlik gerçekleştirilmiştir.

Nisan ayı içerisinde ikinci etkinliğimizi gerçekleştirmek niyetindeyiz. Mayıs ayı içinde son programımızı yaparak, yazar okulu öğrencilerimizin eserlerinin yer aldığı bir kitap ile bütün bir programı taçlandırmak istiyoruz. Bu kitapta yal-

nızca Yazar Okulu öğrencilerimizin atölye çalışmalarında ürettikleri eserlerine yer verilecektir. Sınıflarımızda değişik etkileşimlerle ilgili olarak misafir öğrencilerin katılımına da tanıklık etmekteyiz. Yüksek lisans öğrencileri bunlar içinde belli bir ağırlık oluşturmaktadır. Bu da gösteriyor ki yazar okulu programı akademik bir düzeyde bir alakayı üzerine çekebilecek seviyede yürütülmektedir.

Bir öğrencimin Kutup yıldızının Kayseri Kalesine aşkını anlattığı çalışması açık bir biçimde göstermektedir ki yazar okulundan çıkacak üç beş kalemin anlatımları ile dünyanın pek çok yerinden şehrimizi görme arzusunu yaratacak metinlere imza atılacak ve şehrimiz edebi zenginlik yaratmakla kalmayıp bu projenin çok katmanlı etkisine tanıklık edeceğiz.

Selim Tunçbilek

Türk Telekom'un akıllı teknolojileriyle şehirler akıllanıyor

Türk Telekom, teknolojik altyapısı ve yenilikçi çözümleriyle Türkiye'yi geleceğe taşıyor. Hayata geçirdiği "Şehirler Akıllanıyor" projesiyle; güvenli, modern, ekonomik ve çevreye duyarlı şehirler oluşturmak için çalışıyor. Doğal kaynakların etkin kullanılmasını ve belediye giderlerinde tasarruf edilmesini sağlayan hizmetler sunuyor, şehirlerdeki yaşam kalitesini yükseltiyor.

Türk Telekom

kurumsal.turktelekom.com.tr • 444 5 444

İş Kültür Yayınları Kitabevi Kayseri'de

1956 yılında Hasan Ali Yücel tarafından kurulan Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları Kayseri'de şube açtı.

Hasan Âli Yücel, Milli Eğitim Bakanlığı döneminde başlattığı “dünya klasikleri”nin dilimize kazandırılması ve yaygın olarak okunması çalışmasından aldığı hız ve birikimiyle, Türkiye İş Bankası’ndan aldığı gücü birleştirerek, ülkemizin önemli ve köklü yayınevlerinden birini kurdu.

Kurumsal yayıncılık anlayışıyla nitelikli okur için baş ucu kitabı özelliği taşıyan bir çok kitap yayınlayan İş Kültür Yayınları’nın kitaplarının bazıları kitapçılardan ulaşmak mümkündü. İş Kültür Yayınlarının Kayseri’li okurla buluşmasını sağlayan Kitabevinin açılması, özellikle Hasan Ali Yücel Klasikler dizisine tam takım olarak ulaşmak isteyen okur için bulunmaz bir fırsat oldu. Türk ve Dünya Edebiyatının köklü yazarlarının kitaplarını edebiyat dünyasına kazandıran İş Kültür yayınları, Hasan Âli Yücel Klasikler Dizisi, Modern Klasikler Dizisi, Çocuk ve Gençlik, Araştırma ve İnceleme dizilerinden yayınladığı kitapları Kayseri’li okura kendi kanalından ulaştırıyor.

Haftada bir gün belirlediği bir kitaba %40 indirim yapan İş Kültür Yayınları, bütün kitaplarını okura %20 indirimle sunuyor.

Millet Caddesi’nde bulunan İş Bankası Merkez Şubesi’nin hemen yanında açılan İş Kültür Kitabevi Kayseri’li kitapseverlerle buluşmayı bekliyor.

20. Yüzyıl Rus Filateli Sergisi

Mektup gönderme, mektup aracılığıyla iletişim günümüzde neredeyse unutulmuş bir iletişim yöntemi. Mektubun hayatımızda oldukça önemli bir yer tuttuğu dönemlerde pul koleksiyonculuğu da oldukça yaygın bir hobi idi. Mektubun yavaş yavaş hayatımızdan çekilmesiyle birlikte pul koleksiyonculuğu da daha dar bir çevrenin hobisi olarak devam etti.

Erciyes Üniversitesi Edebiyat Fakültesi, Rus Dili ve Edebiyatı bölümü bir Filateli sergisi düzenleyerek, mektubu, pulu ve pul koleksiyonculuğunu yeniden hatırlattı. Sergisi 11 Mayıs saat 14’te açıldı.

Prof. Dr. Sevinç Üçgül’ün Koleksiyonunda bulunan pullardan oluşan Filateli Sergisi 20. Yüzyıla ait Rus pullarından oluşuyor.

Engelli Çocuklar NNYÜ’de Uçurtma Uçurdu

Nuh Naci Yazgan Üniversitesi Engelsiz Yaşam Kulübü öğrencileri, 10-16 Mayıs Engelliler Haftası nedeniyle engelli çocuklara yönelik “Uçurma Şenliği ve Eğlence” programı düzenledi.

NNYÜ Kampüsünde düzenlenen etkinliğe, Melikgazi Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezi’nde eğitim ve rehabilitasyon gören engelli çocuklar katıldı. NNYÜ öğrencilerinin desteği ile eğitim gördükleri merkezden okul servisiyle alınan engelli çocuklar öğretmenlerinin nezaretinde Üniversite’ye getirildi. Kampüste, Üniversite öğrencileri tarafından ilgiyle karşılanan engelli çocuklara uçurtmalar dağıtıldı. Engelli çocuklar uzun süre Üniversite öğrencileriyle birlikte uçurtma uçurmanın keyfini çıkarırken, Üniversite ortamında farklı bir gün geçirmenin mutluluğunu yaşadılar. NNYÜ öğrencileri daha sonra Mustafa Nevzat Özhamurkar Öğrenci Merkezi’nin önündeki kamelyada, kendi elleriyle hazırlayarak evlerinden getirdikleri pasta, börek gibi yiyecekleri engelli çocuklara ikram ederek gönüllerini aldılar.

Etkinliklerde gün boyu bol bol eğlenme fırsatı bulan engelli çocuklar, öğrencilerle vedalaşarak üniversiteden mutlu bir şekilde ayrıldılar.

Anadolu’nun En Büyük Sergisi “Umut ve Barış”

Büyükşehir Belediyesi bünyesindeki KAYMEK, Anadolu’nun en büyük sergisini 18 Mayıs Perşembe günü Kayseri Dünya Ticaret Merkezi’nde açıldı. Sergide bu yıl 4 bin 600 eser yer aldı.

Anadolu’nun en büyük sergisinin her yıl olduğu gibi bu yıl da büyük ilgi görmesi bekleniyor.

KAYMEK, 2016-2017 eğitim öğretim yılında, 14 kurs merkezinde ve 84 branşta on binlerce kursiyere eğitim verdi. “Umut ve Barış” temalı sergide onlarca farklı branştaki eserler sergilenecek. Serginin açılışı 18 Mayıs Perşembe günü saat 18.00’de yapıldı.

Kaymek’ten Hüsn-i Hat Sergisi

Büyükşehir Belediyesi bünyesindeki KAYMEK Sanat ve Mesleki Eğitim Kursları, farklı branşlarda sergiler açmaya devam ediyor. Kayseri Park Alışveriş Merkezi’nde KAYMEK tarafından Hüsn-i Hat Sergisi açıldı.

Anadolu’da marka haline gelen KAYMEK Sanat ve Mesleki Eğitim Kursları birbirinden farklı branşlarda birbirinden güzel eserleri üretmeye devam ediyor. KAYMEK tarafından Kutlu Doğum Haftası’na özel bir sergi açıldı.

Kayseri Park AVM’de açılan sergiye “Kalemin Miracı” adı verildi ve sergide Hüsn-i Hat Kursu’nda yapılan eserler sergilendi.

“İpek Yolu Rüyası” Ekibi Büyükşehir’de

İpek Yolu ile ilgili film çekmek ve Uluslararası İpek Yolu Çocuk Festivali yapmak isteyen Çin’in İpek Yolu Rüyası ekibi Kayseri’ye geldi. Çin’den gelen İpek Yolu Rüyası ekibi Büyükşehir Belediye Başkanı Mustafa Çelik’i ziyaret etti. Mustafa Çelik, ekip üyelerine Kayseri hakkında bilgi vererek 6 bin yıllık bir medeniyetin mirasçısı olduğumuzu söyledi.

“İstanbul’dan Gelen Mesaj” adı altında İpek Yolu ile ilgili film yapmak isteyen ekibin Proje Koordinatörü Wang Ling de, Kayseri’de olmaktan duydukları memnuniyeti dile getirdi. İpek Yolu’nun başlangıcı olan Şian’dan geldiklerini ifade eden Wang Ling, İpek Yolu’nun Şian’dan başlayıp İstanbul’da sona erdiğini söyledi. Başkan Mustafa Çelik de ilavede bulunarak Kayseri’nin de İpek Yolu’nun önemli bir kavşak noktası olduğunu kaydetti.

Şian-Kayseri-İstanbul arasındaki dostluğun İpek Yolu tarihi kadar eski olduğunu ifade eden Wang Ling, “Çinlilerin büyük kısmı Türkiye’yi bilmiyor. İki ülkenin birbirini tanıması, halkların birbirini tanımasından geçer. Çekeceğimiz filmin merkezlerinden birisinin Kayseri olmasını istiyoruz. Çin’de 1,5 milyar nüfus var ve her yıl 200 milyona yakın insan yurt dışına tatile gidiyor. Buna karşılık Türkiye’ye gelen Çinli turist sayısı 100 bini aşmış değil. Biz güzel bir film çekerek Türkiye turizmine katkıda bulunmak istiyoruz. Filmi İstanbul, Kapadokya, Kayseri ve Pamukkale’de çekmeyi planlıyoruz” dedi.

AGÜ ile ABD Üniversiteleri Arasında İşbirliği

Abdullah Gül Üniversitesi (AGÜ) ile ABD Missouri University of Science and Technology ve Worcester Polytechnic Institute üniversiteleri arasında çok yönlü işbirliği anlaşması yapıldı. Anlaşma kapsamında tasarım merkezi işbirliği, ortak programlar açılması, akademisyen ve öğrenci değişimi yer alıyor.

Rektör Prof. Dr. İhsan Sabuncuoğlu, Amerika Birleşik Devletleri’ne giderek iki üniversiteyi ziyaret etti. Akademisyen ve öğrenci değişimi ile üniversiteler arası işbirliği görüşmeleri için Missouri University of Science and Technology ve Worcester Polytechnic Institute’u ziyaret eden Rektör Prof. Dr. Sabuncuoğlu, her iki kurumun yöneticileriyle görüştü.

Rektör Prof. Dr. Sabuncuoğlu, Missouri University of Science and Technology ile AGÜ arasında çok yönlü bir işbirliği anlaşmasına imza atıldığını belirterek, yapılan anlaşma kapsamında tasarım merkezi işbirliği, ortak programlar açılması, akademisyen ve öğrenci değişiminin yer alacağını söyledi.

Prof. Dr. Sabuncuoğlu, bu anlaşmanın ilk adımı olarak Missouri S&T ile uzaktan eğitim çalışmalarının başlatılacağını ve birlikte ortak dersler verileceğini de kaydetti.

ABD temaslarının ikinci durağında ise Worcester Polytechnic Institute yetkilileri ile görüşen Prof. Dr. Sabuncuoğlu, iki üniversite arasında proje tabanlı dersler üzerinde işbirliği yapılmasının kararlaştırıldığını, bunun yanı sıra her iki üniversitenin akademisyenlerinin bilgi ve deneyim alışverişinde bulunacağını da ifade etti.

Türkiye'nin İlk ve Tek Festivali

Büyükşehir Belediyesi tarafından düzenlenen Uluslararası Liselerarası Tiyatro Festivali açılış töreniyle başladı. Bu yıl 12.si gerçekleştirilen Tiyatro Festivalinin açılışına ünlü tiyatro oyuncusu Yakup Yavru konuk olarak katıldı. Bir çok televizyon dizisi ve sinema filminden tanıdıkları Yakup Yavru, genç tiyatrocular ve öğrencilerden yoğun ilgi gördü. Öğrencilere oyunculukla ilgili tecrübelerini anlatan Yakup Yavru, öğrencilerden gelen soruları da cevaplandırdı.

Açılış programının ardından liseli tiyatrocular oyunlarını sahnelediler. Festival süresince Şehir Tiyatrosu'nda her gün 14.00 ve 20.00 saatlerinde iki ayrı okulun oyunu sahnelendi. Bu yıl 2-21 Mayıs tarihleri arasında gerçekleştirilen festivale yurt dışından Kıbrıs, Azerbaycan, Gürcistan ve Bosna Hersek'ten 4 okul, yurt içinden Ankara ve İzmir'den ikişer olmak üzere İstanbul, Konya, Eskişehir ve Ordu'dan toplam 8 okul ve Kayseri'den 16

okul katıldı. Toplam 28 okulun katıldığı tiyatro festivali, tiyatroya gönül vermiş öğrencilerin hünerlerini sergilediği bir şölen havasında geçti.

Başlangıçta Kayseri'deki liselerin yarıştığı festival kısa zamanda uluslararası boyut kazandı. Liseliler arasında düzenlenen Uluslararası Tiyatro Festivali, bu özelliğiyle Türkiye'de ilk ve tek etkinlik. Geleneksel hale gelen festivale, bugüne kadar toplam 313 okulun katıldı. Başlangıcından bu güne kadar yaklaşık 5 bin öğrenci görev aldı. Sahnelenen oyunları bugüne kadar yaklaşık 250 bin kişi izledi.

Büyükşehir Belediyesi tarafından düzenlenen 12. Uluslararası Liselerarası Tiyatro Festivali kapanış töreniyle sona erdi. Festivalin Jüri Başkanı Seyfettin Süha Erol, Jüri Üyeleri Ahmet Sivacı ve Melih Cevdet Avşaroğlu ile katılan okulların tiyatro öğretmenlerine plaket verildi. Plaket töreninin ardından ise ödül törenine geçildi. Törende jürinin yaptığı değerlendirmeler sonucu ödüle layık görülen okul ve öğrencilere ödülleri verildi.

Ünlü Oyuncuları Buluşturan Tiyatro

Kültür sanat etkinlikleri sezon sonuna yaklaşırken ünlü oyuncuların rol aldığı "El Deliye Biz Akıllıya Hasret" adlı tiyatro ile devam etti. Şehir Tiyatrosu'nda sahnelenen oyuna büyük ilgi gösterildi.

Büyükşehir Belediyesi kültür sanat etkinlikleri çerçevesinde Valentin Katayev'in yazdığı, Çiğdem Tunç'un yönettiği "El Deliye Biz Akıllıya Hasret" adlı oyun sahnelendi. Oyunda, Çiğdem Tunç'un yanı sıra Ünal Züner, Özkan Ayalp, Murat Parasayar, Aron Buniel, İraz Bükre, Sema Aras, Alper Çorumluoğlu, Onur Sarıaltın ve Deniz Değirmenci rol aldı.

Oyun, alt tabakadan, kendi halinde ve dürüst bir memurun, lüks bir SPA merkezinde konaklayan bir iş adamına, barınaktaki hayvanlara yapılacak kuru mama başışı için bir evrak imzalatmaya gitmesiyle başlıyor. Fakat memur içeri alınıyor. O ise görev bilinciyle imzayı almayı kafasına koymuştur. Bunun için türlü numaralara başvurur ve en nihayetinde o da burada işleyen düzene ayak uydurarak içeri girmeyi bir şekilde başarıyor. Olaylar etrafında ortaya büyük bir komedi çıkıyor.

"El Deliye Biz Akıllıya Hasret" adlı tiyatro oyunu Şehir Tiyatrosunda Kayserili tiyatro severlerle buluştu. Küçüklere yönelik tiyatro oyunlarının yanı sıra, yetişkin tiyatro izleyicisi de kaliteli oyunlarla buluşmanın zevkini bir kez daha yaşadı.

PARK
KENT MOBİLYALARI
www.parkkentmobilyalari.com

MERKEZ & FABRİKA

ASO 1.Organize Sanayi Bölgesi Oğuz Caddesi No: 44 Sincan
Tel: 0 (312) 267 11 00 (Pbx) • Faks: 0 (312) 267 33 44 • E-Posta: info@parkkentmobilyalari.com

MARMARA BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ

Bağcılar Mah. Mimar Sinan Cad. No: 35 - K.:19 D.: 238 Divan Residence Güneşli / Bağcılar - İstanbul
Tel: 0 (212) 801 71 71 • E-posta: info@parkkentmobilyalari.com

/parkkentmobilyalari

Akidezadeler Kayseri'ye Geldi

Büyükşehir kültür sanat etkinlikleri ünlü oyuncuların rol aldığı "Akidezadeler" adlı oyunla devam etti. Akidezadeler, Uygur Sanat Tiyatrosu tarafından Şehir Tiyatrosu'nda sahnelendi.

Büyük usta Nejat Uygur tarafından yazılmış olan Akidezadeler yeni yorumuyla ve usta sanatçı kadrosuyla Kayserililer tarafından beğeni ile izlendi.

Yıldırım Bayazıt tarafından yönetilen, Uygur Sanat Tiyatrosu tarafından sahneye konulan oyunda Cengiz Küçükayvaz, Somer Karvan, Seher Terzi, Kırkor Dinçkayıkçı, Burcu Tuna, Güray Yazıcı, Gamze Durmuş, Deniz Yılmaz ve Orçun Tansoylu rol aldı.

Şarkılı-müzikli, bol kahkahalı oyunun konusu ise şöyledi. İstanbul'un köklü ve önemli sülalelerinden biri olan Aki-dezadeler ekonomik olarak zor günler yaşamaktadır. Yüzyıllardır dedelerinden kendilerine miras kalan konak satılmıştır ve bugün onlar için çok önemli olan cemiyet hayatının bir temsilcisi evlerine teftişe gelecektir. Gelin görün ki böylesi kriz yüklü bir günün sabahında konağın tüm çalışanları aylardır alamadıkları maaşlarını bahane ederek konaktan ayrılmıştır. Aile ne yapacağını bilemez bir haldeyken, Nüvit geceden olacakların kokusunu almıştır ve çare olarak arkadaşı Boncuk'u konağa çağırmıştır.

Kayserili tiyatro severler ülkenin ünlü tiyatrocularını bir arada izleme imkanı buldukları bu komedi oyunu büyük bir keyifle izledi.

"Saat 01:55" Kayseri'de Sahnelendi

Kültür sanat etkinlikleri çerçevesinde Kayserili tiyatro severler birbirinden güzel oyunları izlemeye devam ediyor. Şirin Gedikli'nin yazdığı ve Ali Yaylı'nın yönettiği "Saat 01:55" adlı oyun Şehir Tiyatrosu'nda sahnelendi. Oyunun müziklerini Gökhan Şeşen hazırladı, dekor ise Hakan Aysel imzasını taşıyor.

Evliliklerinde birçok problem yaşayan Şinaz ve Ferudun çifti bir yandan güzel bir akşam yemeği yerken diğer yandan ise durumlarını gözden geçirme kararı alırlar. Bu özellikle Şinaz için kaçırılmayacak bir fırsattır. Kocasının ilgisizliğinden bunalan Şinaz, tüm hünerlerini sergileyerek Ferudun'a büyük bir ders verme niyetindedir. Fakat unuttuğu bir şey vardır, o masa sıradan bir yemek için hazırlanmamıştır. Akrep ile yelkovan birbiriyle yarış ederken zaman yine hiç ummadıkları anda onlara büyük sürprizler hazırlayacaktır.

Hakan Bilgin ve Ayça İnci'nin rol aldığı iki kişilik oyunda Şiraz ve Ferudun'un evliliklerinde yaşadıkları sorunlar ele alınıyor. Yemek masasında yaşanan diyaloglar etrafında gelişen oyun Kayserili seyirciden büyük ilgi gördü.

"Çizmeli Kedi" Kayseri'de Sahnelendi

Oktay Şenol'un yazıp yönettiği müzikal çocuk oyununu Tiyatro Alkış oyuncuları sahneye koydu. Oyunda akıllı, okuyan ve bilgili bir kedi olan Çizmeli Kedi'nin yok edilen ormanı kurtarmak için yaptığı mücadele anlatılıyor.

Neşeli ve Renkli Hafta Sonu

Çocukların beğeniyle izleyeceği iki ayrı tiyatro oyunu Kayseri'deydi.

Kayserili çocuklar, önce Renkler Ülkesi'nin Hikayesi ile renkli bir gün yaşadılar, ardından da Neşeli Hayvanlar Müzikali ile neşeli bir gün geçirdiler.

"Sinderella" Sahnelendi

Çocuklarımızın gerek kitaplardan gerekse çizgi filmlerden tanıdığı ve sevdiği masal kahramanlarından biri şüphesiz Sinderella. 23 Nisan haftasında çocuklara bir armağan da onların hayali kahramanlarından Sinderella oldu. Külkedisi olarak da bilinen Sinderella, Kadir Has Kültür ve Sanat Merkezi'nde sahnede ydi. Murat Altınok'un yönettiği oyunu Altınok Çocuk Tiyatrosu oyuncuları sahneye taşıdı. Müzikal çocuk oyununu çocuklar ve aileleri ilgiyle izledi.

A STAR ALLIANCE MEMBER

Ramazanda Tüm Türkiye Her Şey Dahil

Atatürk Havalimanı'ndan

99.99 TL'den
başlayan
fiyatlarla

TURKISH
AIRLINES

HER ŞEY DAHİL TEK YÖN BAŞLANGIÇ ÜCRETİDİR. SEYAHAT DEĞİŞİKLİĞİNE VE
İADEYE İZİN VERİLMEZ. THY KAMPANYA ŞARTLARINI DEĞİŞTİRME HAKKINI
SAKLI TUTAR. KAMPANYA BİLETLEME TARİHİ 18 HAZİRAN 2017'YE KADAR.
SEYAHAT TARİHİ 23 MAYIS - 21 HAZİRAN 2017 TARİHLERİ ARASINDADIR.
DİĞER TÜM KURAL VE DETAYLAR İÇİN THY.COM ADRESİNİ ZİYARET EDİNİZ.
TURKISHAIRLINES.COM